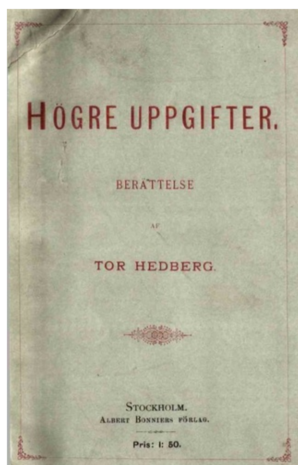

HÖGRE UPPGIFTER.

BERÄTTELSE AF

TOR HEDBERG.

---------- STOCKHOLM. ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM. ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1884

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk digitaliserades 2013 av **Göteborgs universitetsbibliotek**. Det anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i november 2013 av Bert H.

et började skymma. I vester flammade himmelen med ett rödt sken, som blef allt blekare och blekare, spred sig och upplöstes. En matt, grå dager sänkte sig öfver nejden och suddade ut alla konturer, så att föremålen tycktes flyta samman med luften.

Men på sidan om landsvägen, vid slutet af en gles björkallé, sken prestgårdsbygnaden med sina hvita, kalkade murar fram mellan de dunkla trädgrupperna liksom en kal hjessa mellan tvenne örontestar.

I förmaket stod en liten flicka vid fönstret. Hon förföljde med fingret en mätt och dåsig fluga, som hon obarmhertigt jagade från ruta till ruta, tills den slutligen tog sin tillflykt längst uppe vid taket och der somnade in i en vrå.

Flickan stod en stund och såg upp på flugan, som nu var utom räckhåll för henne; så vände hon sig om och betraktade missmodig det stora förmaket, der möblerna i sina rödrandiga öfverdrag stodo stela, liksom fastskrufvade vid väggarne. Tanklöst började hon fingra på banden, hvarmed ett öfverdrag var fäst kringstolsbenen. Knuten gick upp. och hon lyfte nyfiket på öfverdraget.

Då fick hon en idé. En stund stod hon rådvill; fruktan och begär kämpade inom henne, men begäret fick, såsom

ske plägar, öfverhand. Ifrigt knöt hon upp äfven de andra banden, drog af öfverdraget och betraktade nöjd och bäfvande sitt verk. Nu var hon i farten, hon gick från stol till stol, det ena öfverdraget drogs bort efter det andra, och snart såg det nötta, på ryggarne malätna möbeltyget åter dager. Då alla öfver-dragen voro borta, samlade hon dem i en hög och kröp derefter upp i en emma, hvarifrån hon med stora ögon såg sig omkring i rummet.

Hon skulle leka främmande; nu satt hon och funderade på, hvad hon skulle få för gäster.

Då hör hon steg utanför, springer hastigt ner på golfvet och ser sig om efter en tillflyktsort. Men det är redan för sent. Dörren öppnas och en liten,trind gumma vaggar öfvertröskeln.

Först står hon som förstenad, tillintetgjord, och betraktar med frågande bestörtning än flickan, än möblerna. Slutligen återvinner hon sina sinnens bruk, och innan flickan vet ordet af, har hon en örfil på hvardera kindbenet och flyr gråtande in i ett hörn, hållande händerna för sitt svidande ansigte.

»Hvad är på färde?» frågar i detsamma en lång, mager gubbe, som står på tröskeln. Han är iklädd en lång, luggsliten nattrock och har en lång pipa i munnen.

»Ah, det är den här välsignade flickungen igen! Se bara, så hon stökat till! Jag har dåväl aldrig!» och gumman fortfar att muttra för sig sjelf, i det hon åter sätter på öfverdragen, i sitt förtret knytande den ena hårdknuten efter den andra.

Pastorn satte sig i soffan och blossade häftigt på sin pipa. Han glömde, att han var i förmaket, der han icke fick röka, och gumman var så ond, att hon icke märkte det.

Han tycktes arbeta med någon tanke i sin hjerna, en tanke, som icke riktigt ville taga form.

Så småningom ljusnade det dock. Han sög eld på pipan, som varit nära att slockna under hans funderande, strök sig med handen om den orakade hakan och sade:

»Kom hit, Signe, så (ar jag tala med dig!»

Flickan kom snyftande fram ur sitt hörn och närmade sig med rädda, dröjande steg.

»Seså, kom bara! Det är inte farligt. Du har fått ditt straff; nu skall du också fa veta, hvarför du blifvit straffad.»

Han stälde flickan mellan sina knän.

»Säg mig nu, — hvarför tog Signe af öfverdragen?»

»Jag, — jag ville bara se, hur dant tyg det var.» snyftade flickan.

»Hm!» Han tog pipan ur munnen och satte sig högre upp i soffan; derefter började han i en betänksam, docerande ton.

»Ser du, mitt barn, man har sådana der öf-verdrag för att skydda tyget mot smuts och dam, och för att det inte skall blekas i solen. Nu får Signe inte taga af dem, ty Signe förstår inte att vara rädd om tyget. Det är bara moster, somfår göra det. När Signe blir stor, så skall du få se, att vi menniskor också hafva sådana der öfverdrag; det måste vi ha’, för annars skulle lif-vet förstöra oss allesammans, liksom solen ocli dammet förstör möbeltyget.»

»Sitt inte och prata skräp med barnungen! Du borde då kunna begripa, att det der är arabiska för henne. Det vore bättre, att du kom och hjelpte mig att fa i ordning här igen!» muttrade gumman.

»Tyst du, gumman min, — och låt mig hållas! Du sköter om det materiella, det är din uppgift; — jag har vård om tanken och hjertat. det substantiella, — det förstår inte du! Knyt du dina materiella knutar, medan jag löser mina substantiella eller, som man också skulle kunna säga, filosofiska.»

Och han skrattade förnöjdt åt sin ordlek.

»Skö-öna knu-utar-r!» Och gumman röck i bandstumparne för hvarje stafvelse.

»Nu afbröt du mig, — och nu har jag förlorat tråden!»

Han stoppade pipan i munnen och började suga på den. Men i det samma rusade gumman upp och röck pipan ur handen på honom, i det hon utbrast:

»Skäms du icke, Johan!»

Hon stälde pipan i kakelugnsvrån och fortsatte derefter med sitt arbete.

Pastorn såg mycket snopen ut. Men han tröstade sig med, att den redan hade slocknat. Och som han under tiden återfunnit sin tråd, fortsatte han:»Jo, sådana der öfverdrag hafva vi nu litet livar, — men Signe skall väl akta sig för att försöka taga af dem. när Signe blir stor, ty då får Signe mycket, mycket värre örfilar än nu. De öfverdragen, ser Signe, är det bara Gud, som bar rätt att taga af, men han tar af dem allesammans, när den stora domedagen kommer, — och då gäller det, hur pass bra man kunnat bevara det tyg. som man fatt af vår herre. Derför skall Signe mycket väl akta sitt tyg och inte låta lif-vet sätta fläckar på det. Och öfverdraget, det heter gudsfruktan och tro; andra hafva andra sorters öfverdrag, men de äro inte så bra, nej många fräta sönder tyget, i stället för att skydda det. — Förstår Signe, hvad jag menar?»

»Ja-a,» svarade Signe, och stoppade ett finger i munnen.

»Jo, pytt sa’n!» hördes bort ifrån gumman.

»Nå, kom ihåg det också, och bed Gud, att han hjelper Signe, för annars går det inte.»

Han reste sig, gick till kakelugnsvrån och tog sin pipa, som han satte i munnen och envist började suga på, ehuru der icke fans någon eld. I det han gick ut ur rummet, mumlade han för sig sjelf:

»Hm, — det var för resten inte något dumt tema, det der; — om jag skulle »

Men inne i förmaket fick Signe sig ännu en uppruskning, och då förstod hon, att hon icke fick taga af öfverdragen, — men hvarför det förstod hon ändå icke.2.

Signes föräldrar hade varit skådespelare. Hon hade varit hemma hos dem till sitt åttonde år. Då dog hennes mor, och fadern inackorderade henne på Korsby prestgård.

Hon hade ett mycket dunkelt och oredigt minne af den tid, hon tillbragt hos sina föräldrar. Den stod för henne som ett hvimmel af ständigt nya, främmande ansigten, -— af kalla, otrefliga rum, som alltid ombyttes och alltid voro desamma, — af packade och åter uppackade koffertar, — af långa jernvägsresor, under hvilka hon sofi ett hörn eller låg vaken och uppretade sin fantasi med barnsligt fantastiska bilder, — af feberaktiga aftnar i gasljus och trängsel af sällsamt utstyrda figurer, — ett brokigt virrvarr af en resande teatertrupps kringflackande lif. som glidit förbi hennes barnsliga sinne och endast fäst sig deri som en sällsam, orolig dröm.

Hennes far, — så mycket hon mindes af honom, — var en storväxt, fetlagd herre, som alltid skrek och höll väsen, när han var vid godt humör, men som ibland var vid dåligt humör, och då icke gjorde annat än satt i ett soffhörn och stirrade framför sig med slöa blickar, läggande sleftals med snus i näsan och mustacherna, utan alt låta ett ord gå öfver sina läppar; han endast snöt sig tid efter annan, sä att fönsterrutorna skallrade. Stundom var han spårlöst försvunnenunder flcrc dagar, och när han slutligen kom hem, föreföll han flickan så besynnerlig, att hon nästan var rädd för honom. Det var i allmänhet efter en sådan bortvaro, som han hade sin dystra period.

Modern mindes hon på samma gång bättre och sämre. Fadern kunde hon i tanken se lifs-lefvande framför sig, såsom han gick och stod, men icke så modern. Hon var henne på samma gång så nära och så långt borta. Hon hade en mängd obetydliga, men så lefvande minnen al henne; en blick, ett ord, en hvardaglig händelse, som fäst sig i hennes hågkomst. Men hon kunde aldrig samla dem till en hel bild. Försökte hon det, blef allt sväfvande och obestämdt, och hon fick en underlig dimbild framför sig, en okropps-lig, flygtig drömgestalt.

Ett klart och tydligt minne af henne hade hon dock, men det plågade henne så, att hon helst ville undfly det, utan att dock kunna det. Det kunde stundom förfölja henne hela dagar, liksom inbrändt i hennes ögon. Det var som minnet af en främmande, fiendtlig kvinna, som tagit moderns gestalt, — hon, och dock icke hon.

Det var en afton, då hon fått följa föräl-drarne till teatern. Hon hade stått i kulissen och sett sin mor inne på

scenen, midt i gasskenet, iklädd en kort, snäf fantasidrägt, leende helsa publiken, som gång på gång inropade henne och kastade blommor till henne. Då hade hon fattats af den föreställningen, att någon fara hotade modern, hon hade sträckt ut armarne till henne och ropat: »mamma, mamma!» Men dämodern kom fram till henne, hade hon skyggt dragit sig tillbaka, granskande henne med stora, förskräckta ögon. »Du lilla toka!» hade denna då sagt och kastat en blomma till henne. Der-efter hade hon sprungit ifrån henne med famnen full af buketter. Men Signe hade kastat bort blomman och så sprungit till den igen och trampat sönder den med raseri. Och den kvällen hade hon gråtit sig i sömn, utan att rätt veta, hvarför hon kände sig så djupt olycklig.

Men sådan, som hon sett modern stå framför sig den kvällen, halfnaken, sminkad, med blottad barm och korta kjolar, sådan var den bild, som sedan stod outplånligt inbränd i hennes minne, och som alltid uppväckte en känsla af motvilja och omedveten blygsel hos henne.

Och den plågade henne så mycket mera, som hon varit fäst vid modern med ett barns ömtåliga, svartsjuka kärlek. Hon hade kunnat sitta i ett hörn och gråta, derför att hon såg modern gråta, men utan att våga fråga henne, hvarför hon gret. Och hon hade alltid tagit parti för henne, då föräldrarne tvistade.

Hennes död hade bragt henne i ett tillstånd af förtviflad, envis sorg, som fortfor under ett par veckor. Fadern fick inga händer med henne och beslöt sig slutligen för att sända henne bort. Då hon kom till Korsby prestgård, var hon åtta år gammal.

Härmed började ett alldeles nytt skede. I stället för det förra feberaktiga, kringflackande lifvet kom nu ett, hvars dagar följde enformigt på hvarandra, som kulorna på ett radband.— g —

Det var sju kulor på radbandet, — sju dagar, som endast åtskildes genom den olika middagsmat, de medförde; då man kommit till den sista, — korf-kakji och hafrcsoppa, — började man om igen med den första. — kött och kålsoppa, och så vidare i oändlighet. I Signes almanach hade dagarne i veckan namn efter maträtter, och ett par dagar stod det ett stort kors för.

Det dröjde en tid, innan hon kunde sätta sig in i dessa alldeles nya förhållanden. Så småningom gick det dock. Hennes mjuka, barnsliga sinne blef med tiden omstöpt i den nya formen, och det förflutna dolde sig under ytan.

Pastor Heller var en af dessa, — om man far tro, hvad gammalt folk säger, — gammaldags, goda prester, som vår tid numera sällan frambringar, en af dessa fryntliga, fromma, gc-nomhederliga kyrkans tjenare, som aldrig vetat, hvad kamp och tvifvel vill säga, — som med mildt varnande ord gingo i spetsen för sin menighet raka vägen till himmelriket, — som voro för mycket landtbrukare för att icke vara bekymrade för årsväxt, för vind och väder, utan att dock glömma, att »allt står i Herrans hand», — som skrefvo predikningar, der bibelcitationerna trängdes och knuffade hvarandra, der utläggningen kom så lätt och osökt, som om den framtagits ur sitt bestämda fack, der himmelen öppnade sina armar, medan helvetet vinkade i smyg, der valet var så lätt, och vägen icke allt för svår, — kort sagdt, en af dessa fridsamma för-kunnare af en tro, som kämpat ut sina strider och tagit vanans och traditionens jemnstrukna form.Han hade blott en svaghet, — det vill säga en, som icke tillhörde hans skröpliga, menskliga natur såsom sådan, — och den var att tro sig skapad för filosofien. Han var öfvertygad om, att i honom ett filosofiskt snille gått förloradt för menskligheten, — men han var nöjd i denna öfvertygelse och hade aldrig kommit på den tanken att upplysa menskligheten om sin förlust. Den lilla dosis filosofi, som han insmuglade i sina predikningar, var af en så oskyldig art, att hans åhörare aldrig anade, hvilken farlig medicin de fatt in.

Dessutom var den i sig sjelf så oskyldig, denna filosofi. Den hade till exempel aldrig kommit på stridig fot med hans religiösa åsig-ter. Han var så ortodox, som någon rättrogen prest kan vara. och med en naivitet, som var honom sjelf fullkomligt omedveten, underordnade han sina filosofiska funderingar denna ortodoxi. På detta sätt hade han åstadkommit ett filosofiskt aggregat af den egendomligaste beskaffenhet. Han förfäktade dessutom, att denna filosofi var genomgående nationel. »Det är äkta svensk, Boströmiansk filosofi, och intet utländskt mischmasch!» plägade han med stolthet säga. Och om någon klentrogen sökte upplysa honom om, att denna egendomlighet icke var uteslutande svensk, utan uppenbarat sig litet här och hvar inom de filosofiska skolorna,

så blef han ytterligt förnärmad och sårad. Det var dock sällan, han mötte någon sådan motsägelse, ty de åhörare, han hade, böjde sig i allmänhet under hans auktoritet, — med ett enda undantag, hans egen hustru.Ty hon hyste ingen aktning för denna filosofi. Hon begrep den icke, men hon skämtade med den så godt, hon kunde. Och pastorn liit henne hållas, utan att såras af hennes skämt. I detta fall räknade han henne icke. Hon var kvinna, och pastorn förfäktade segerrikt den åsigten, att kvinnorna icke hafva någon logik. Sålunda hade han alldeles afstått från att försöka bibringa henne någon högre lyftning i detta afseende, och han gjorde det så mycket hellre, som han var rädd att draga henne från hennes naturliga verksamhetsfält, hushållet. Ty här var pastorskan stark, under det att pastorn, i egenskap af filosof, var högeligen svag; på detta sätt hade hvar och en sitt område, som de obestridt fingo behålla,—om man undantar ett och annat hastigt tillbakaslaget utfall.

Pastorskan var en liten och trind gumma, alltid klädd i svart, alltid i rörelse och alltid pustande som en maskin för öfvertryck. Man gick alltid i oro för, alt hon skulle sprängas sönder af sin öfverflödigä värme, och hon hade kanske gjort det, om icke denna värme i form af svett sökt sig ett utlopp genom porerna. Det var ett af hennes största ynnestbevis att låta någon känna, hur svettig hon var. Man såg henne frän morgon till qväll springa af och an, från köket till salen och från salen till köket, endast då och då sjunkande ner på en stol och klagande öfver »att hon inte stod ut längre!», - för att i nästa ögonblick vara på benen igen, liksom om denna yttring af sjelfmedömkan gifvit henne förnyade krafter.Här växte nu Signe upp; hennes kropp växte ur barnkläderna och hennes sinne ur barntankarna. Hon blef sexton år och konfirmerades. Det var för henne, som om dermed inseglet satts på den tro. hon så småningom insupit från om-gifningen, och som blifvit medelpunkten för alla hennes tankar. Gud var hennes rådgifvare, hennes förtrogne; hon anförtrodde honom alla sina små sorger, oth då tyckte hon, att de lindrades, hon framstälde till honom sina små önskningar, och då tyckte hon, att de uppfyldes. »Hon hade tron.» sade pastorn.

Under dessa år hade hon icke haft mycken förbindelse med sin far. En gång om året brukade han komma och helsa på henne, men dess emellan hörde hon icke alls af honom. Och hon saknade honom icke mycket. Han förde med sig en fläkt från det lif, som för alltid var förgånget, och som hon icke önskade åter, — annat än i förlorade stunder; ty hur fast hon också vuxit in i sin omgifning, var det dock stunder, då hennes fantasi spelade åt andra håll, i ett större, rörligare lif, — då allt omkring henne syntes tomt och fattigt. Då trängde sig minnen från barnaåren på henne, och dessa minnen fingo näring af faderns besök. Derför fruktade hon dem nästan.

Men det år, då hon konfirmerades, hade han icke kommit vid den vanliga tiden, och hon hade nästan glömt, att han fans till. Då kom han en dag helt oförmodadt, utan att förut hafva underrättat om sin ankomst.

Det var en eftermiddag. De båda gamla voro borta, och Signe satt ensam i förmaket.Då hörde hon en vagn rulla in på gården, och då hon skyndade till fönstret, fick hon se sin far stiga ur vagnen. Kväfvande en känsla af missnöje, som mot hennes vilja betog henne, gick hon honom till mötes.

Först höll hon på att icke känna igen honom, så förändrad hade han blifvit på detta år. Gestalten var krökt, så att han såg mindre ut än förut, håret hade grånat via tinningarne, och ansigtet bar spår af öfveransträngning, af grubblerier eller utsväfningar. Han talade icke heller så högljudt som förut, och stämman hade blifvit osäker, — en smula sluddrande. Deremot snusade han om möjligt än mera, och icke blott mustacherna utan äfven rockuppslagen fingo sin beskärda del.

Han stannade endast en timme, och under hela denna tid talade han oafbrutet om sin af-lidna hustru. Han talade om henne i en gråtmild, ångerfull ton. »Hon hade varit en ljusens engel, som han, ovärdiga usling, ickc hade varit värdig att knyta skoremmen på!» Han hade icke ord nog starka att lofprisa henne, under det han öfverhopade sig sjelf med anklagelser, uttryck af ånger och sjelfforakt. Han tycktes hafva kommit enkom för att anklaga sig inför sitt barn. Han släpade sig i smutsen för henne, tog heder och ära från sig, hade endast super-lativer på tungan och gret allt emellanåt ymniga tårar.

Signe upprördes i sitt innersta af denna faderns synbara förkrossning. Hon anklagade sig för köld, för brist på kärlek till honom;hon ville trösta och uppmuntra honom och började också att tala om modern, såsom det bästa medlet härför. Först försökte hon att öfvertyga honom om, att denna alltid älskat honom. Han skakade endast på

hufvudet och svarade, att det var omöjligt ; ingen kunde älska honom! Då blef hon ifrig och drog fram en mängd små minnen, som hon gaf en betydelse, hon sjelf aldrig förr tänkt på. Men så småningom glömde hon bort fadern; det var henne så nytt, detta att få tala om sin mor med en, som känt henne och stått henne nära; hon lättade sitt hjerta från alla de tankar, de frågor, den ovisshet, hon så länge gått och burit för sig sjelf.

Hon var så inne i sina minnen, att hon icke märkte den förändring, som försiggick med fadern, under det hon talade. Han började blifva nervös och otålig, steg upp och satte sig åter, ryckte på axlarne. Slutligen, då Signe sade, att hon trodde, att modern haft någon hemlig sorg, som nedtyngt henne, afbröt han henne plötsligt:

»Prat, — hemlig sorg, — hvad är det för inbillningar! Din mor var som alla andra kvinnor nervös och ömtålig, gret för minsta småsak och gjorde sig en mängd inbillade sorger. Ah, — det vet jag väl bäst, — hon höll på att taga lifvet af mig med det der välsignade gråtandet, dagen i ända; — och om man då, stilla och beskedligt, bad henne låta bli det der, strax yttervärre! Barbari, tyranni, — Gud vet hvad! Jag tål inte sjåperi, — och din mor var —»Men nu afbröt han sig tvärt, som om lian kommit ihåg sig. Häftigheten försvann, och den förra gråtmilda stämningen kom åter. Han tog tillbaka allt, livad han nyss sagt, ökade än vidare på sitt syndaregister; — men Signe hade blifvit skrämd och satt tyst.

Slutligen tog han farväl af henne. Han bad henne om förlåtelse för allt det onda, som han gjort både henne och hennes mor. »Han visste, att han blott var en börda för henne, — som för alla andra! Men det skulle snart vara slut, det bästa vore, om hon alldeles glömde bort, att han någonsin funnits till. Och det skulle hon nog snart göra!»

Och så for han, lemnande Signe i ett tillstånd af ovisshet, förvåning och ängslan, som först efter flere dagar gaf vika.

Ett par månader derefter kom underrättelse om hans död. Han hade träffats af slag och dött efter ett par timmars medvetslöshet.

Detta oförmodade dödsbud mera uppskrämde än uppväckte någon sorg hos henne. Hon gick i en själspänning, som hon icke sjelf kunde förklara, men som ej fick utlopp i tårar. Hon hade snarare en känsla af, att någon olycka hotade henne, än af att hon lidit en förlust.

Hon måste brådstörtadt afresa för att hinna fram till begrafningen. Det var första gången, hon lemnade sitt hem, och då hon satt i jern-vägskupéen, och tåget rullade bort med henne till en främmande stad, till främmande, likgiltiga menniskor, till hennes sista anhörings begrafning, kände hon sig sä ensam och,öfvergifven. att gråten svälde i strupen på henne och ville kväfva henne. Slutligen somnade hon, utmattad af öfveransträngning och sinnesrörelse.

En nyfallen snö låg bländande livil öfver kyrkogården. Det hade snöat hela natten, men fram på förmiddagen skingrade sig molnen, solen tittade fram, och dess sken återkastades så skarpt af kyrkogårdens hvita bårtäcke, att det lockade tårar i ögonen på de fa personer, som följt liket efter Signes far till grafven.

Der stodo manliga och kvinliga kamrater till den aflidne; de hade gått direkte från repetitionen för att följa sin komiker till grafven. Der stodo några gamla tjenstemän, som i sina unga dagar svärmat för teatern, men icke fatt följa sin »kallelse», — och som nu på gamla dagar tröstade sig med att dricka toddy tillsammans med dem, som fatt följa sin kallelse, med att kalla aktörerna för du, och en eller annan qväll få stryka sig mot kulisåerna inne på scenen. Der stod sufflören, som i sin tid också hade varit komiker, men öfverlefvat sin komik och hamnat i luckan; han såg vemodigt ner i grafven och afundades kanske honom, som kommit ner i den luckan, der man ej behöfver sufflera. Der stodo några nyfikne, som tänkte ingenting; — och närmast stodo presten och Signe.

Grafven låg så svart och gapande tom midt i snön, men der nere såg den svarta myllan nästan varm ut, medan uppe på jordytan allt var hvitt, naket och kallt.

Kistan sänktes ned; presten trädde fram till randen och riktade några ord till de församlade:»Dömer icke, så varder I icke dömde,» sade han. »I sanning, icke tillhör det oss, svaga, skröpliga menniskor att döma öfver dig,

hvars förgängliga kroppshydda återgifves åt den jord, hvaraf du äst kommen. Domen tillhör honom allena, som ransakar hjertan och njurar. Den väg, du valde i lifvet, var en af verldens breda vägar, der jordisk fåfänglighet och uselt gyckelspel slitas om vandraren och föra hans själ vilse. Men må vi icke derför förtvifla om dig; -— den himmelska barmhertigheten är större än mensk-lig svaghet, och för syndaren fins nåd. Ät denna barmhertighet anförtro vi dig. Frid öfver ditt stoft!»

De tre skoflarne jord föllo doft ned på kistan. Signe släppte med darrande hand ned en krans, och ceremonien var slut.

Begrafningsgästerna åtskildes. Några af den aflidnes kamrater gingo fram och tryckte Signes hand, sufflören sade några ord, som hon icke uppfattade. Hon mottog handtryckningar och beklaganden frånvarande och likgiltigt; hon hade endast en plågsam förnimmelse af, att allas blickar voro medlidsamt fästade på henne.

Hon gick en bit bort från grafven och väntade på att blifva ensam, komma bort från alla dessa menniskor, hvilkas deltagande plågade henne. Mekaniskt följde hon dödgräfvarnes arbete, såg, hur den ena skofveln jord föll efter den andra, och hur grafven småningom fyldes.

Hon tänkte på prestens ord om den breda vägen, och hon tyckte dock, att hennes eget lif var så tomt och fattigt. Skulle det aldrig blifvaannorlunda? Hon kände en längtan efter något — hon visste icke hvad, — efter så mycket, så mycket.

Emellertid hade molnen åter samlat sig på himmelen och skymt bort solen. Några enstaka flingor fladdrade ner i zig-zag, de kommo allt tätare, blefvo allt större och större, och snart var luften hvit af snö. Dödgräfvarne stötte sina spadar i marken, svuro öfver vädret och gingo likgiltigt förbi Signe för att värma sig inne på en krog. Hon skakades af ett par frossbrytningar, rätade upp sig och gick ut från kyrkogården. Vid porten stannade hon, vände sig om och sökte med blicken sin faders graf. Men snön hade redan dolt den under sitt hvita täcke, — den hade försvunnit i mängden.

Signe var dock icke så alldeles utan anför-vandter, som hon sjelf trott. Då hon kom hem. fann hon emot sig ett bref från en morbroder, som hon aldrig känt och icke kunde minnas sig hafva hört talas om.

Han skref, att han hade fått veta hennes faders död, att han antog, att hon ej längre kunde stanna, der hon hittills varit inackorderad, och att han derför tills vidare erbjöd henne ett hem hos sig, så vida hon icke hade andra planer för den närmaste framtiden.

Brefvet var hållet i en affarsmessig, torr ton, som verkade frånstötande på Signe. Men det gaf henne mycket att tänka på. Det stälde förhållandena framför henne i ett nytt ljus, medvetandet om hennes verkliga ställning trängde sig plötsligt på henne, Hon var en fader- ochmoderlös flicka, öfverlemnad åt andra menniskors barmhertighet.

Men sedan det första öfverväldigande intrycket af sanningen var förbi, beslöt hon att se verkligheten rätt i ansigtet. Barnaårens lugn och be-kymmerslöshet voro slut; hon måste nu börja sin kamp för tillvaron, sin brottning med lifvet. Denna tanke gjorde henne på en gång rädd och stolt; hon liksom kände någonting växa inom sig, hennes tankar togo en fastare, mognare form. Hon stälde sig framför spegeln för att se, om icke hennes yttre hade förändrats. Hon betraktade sig, som om hon såg en främmande, obekant person.

Och medan hon stod der framför spegeln, med armbågarne stödda på spegelbordet och lnif-vudet hvilande i händerna, var det, som om hennes bild upplöste sig i en sväfvande, fantastisk bakgrund af lifvet, — detta, det stora verkliga lifvet, som hon nu skulle lära känna, och i hvilket hon nu skulle spela en roll.

Hon stod så länge, gifvande fritt spel åt sin fantasi, berusande sig med drömmar om storhet och ära. Det svälde inom henne, och hennes hjerta slog, så att det dunkade för öronen.

När hon slutligen ryckte sig loss ur sitt dröm-meri, och hennes blick frånvarande gled öfvcr rummet, hade hon en helt annan syn på det än förut. Det var så smått, så hvardagligt; hon betraktade det med ett visst förakt. — Icke passade hon här! Så gick hon fram till fönstret och såg ut, och der såg hon det samma. Allt var så trångt, så outhärdligt stilla!Men plötsligt kom det öfver henne ett sådant begiir att gråta, — hon visste icke hvarför. Tårarne

trängde sig fram i hennes ögon, hon torkade bort dem och försökte le åt sin barnslighet; men de kommo igen, läto icke mera hejda sig; hon kastade sig framstupa på sin säng, klamrade sig fast vid kuddarne, som om man med våld ville rycka bort henne, och gret, bara gret.

Det var alldeles mörkt i förmaket, men hvar-ken pastorskan eller Signe tänkte på att tända ljus. Det är vissa saker, som bäst låta säga sig i mörkret, som man icke vågar eller blygs för att uttala under dagens nyktra ljus.

»Nå, kära barn. — om du vill det, så icke skola vi lägga hinder i vägen. Res i Herrans namn!»

»Jag är bara så rädd, att ni skall tycka det vara otacksamt och ovänligt af mig att icke stanna, då ni erbjuder mig det. Men, — ser du, — ja, du förstår mig nog inte, — men jag tror, att jag känner inom mig, — att, — att min plats inte är här, — att jag har — en uppgift att fylla i lifvet.»

»Men, kära barn, hvad skulle det vara för en uppgift?»

»Ack, det vet jag ju inte bestämdt; — du förstår mig inte, — och jag kan inte säga »

»Ah, — jag tror nog, att jag förstår dig 1 — När man är ung, har man sådana der tankar. Ja, jag vill inte nedslå dina illusioner; jag har också varit ung och jag mins nog, hur det var, när de gamla kommo och togo saken praktiskt och förstörde alltsammans. Men, ser du, mittbarn, det, som du tänker dig, det är inte för oss kvinnor; — vår uppgift är att verka i det lilla, det undangömda. — Ja, — ja, — du tror det inte, — du känner inte lifvet ännu. Men det är nu en gång så, — och det hjelper inte att streta emot. Det kan väl kännas hårdt och bittert mången gång, — jag har också känt det! Ja, — du ser på mig, du, — jag ser inte så ut, det vet jag, — men den tanken tror jag, att hvarje kvinna har haft någon gång i sitt lif. Då fins det bara ett botemedel, och det är arbete, outtröttligt arbete i detta lilla, som icke heller får föraktas. Det gör, att man glömmer de der oförnöjda tankarne och lär sig att böja sitt sinne.

»Men här sitter jag och pratar, jag vet inte livad, och glömmer alldeles bort gröten! Ja, du rycker på axlarne du, men ser du, gröten far heller inte försummas. Allt nog, gör som du vill, mitt kära barn; min välsignelse har du och gubbens min också. Men glöm inte, att behöf-ver du någon gång en lugn vrå, så har du den här hos oss.»

Gumman omfamnade och kysste Signe, — och gick så ut i köket. Men bäst som hon stod och rörde i grytan, suckade hon, släppte slefven, skakade vemodigt på hufvudet och sade:

»De barnen, — de barnen!»

Derpå började hon åter med förnyad ifver att röra.

Gröten kom in och förtärdes under tystnad. Då de stigit upp från bordet, gick pastorn in i sitt rum och tog sin stora bibel från hyllan. Han läste högt ett kapitel för pastorskan ochSigne, och när han slutat, kysste han Signe högtidligt på pannan och sade:

»God natt, mitt barn! Glöm aldrig, att hur lockande än denna verld kan synas, hur gerna tankarne än vilja hänga fast vid den, —’den dock är intet för sig, utan blott är till för det andra, det eviga lifvet. Endast med den tanken kan du bibehålla din själ ren och obesmittad.»

Men då Signe gått och lagt sig, kommo åter dessa tankar på henne, som hon ju borde bekämpa såsom syndiga. Hon kunde icke motstå dem, de drogo henne ovilkorligen med sig, hon drömde sig firad och ryktbar, — och med en röst, som kväfdes under täcket, mumlade hon för sig sjelf:

»Vänta, — vänta!»

3.

Fabrikör Volmer strök tillsammans korten med en åtbörd af leda, kastade sig tillbaka i stolen och gäspade, en gäspning af trötthet och matt liknöjdhet.

Signe såg upp från sitt arbete, betraktade honom en stund tveksamt och sade slutligen:

»Jag förstår inte, att morbror kan finna något nöje i att lägga patience.»

»Hvem har sagt dig, att jag finner något nöje i det?» svarade Volmer i en kväfd gäspning.»Men hvarför gör morbror det då?»

Han svarade, fortfarande tillbakalutad i stolen, med slappt hängande armar och stirrande i taket:

»Det är ett sätt att döda tiden.»

Signe gjorde en otålig, föraktlig rörelse.

»Men ett bra tarfligt sätt.»

Han log, satte sig upp i stolen och såg på henne.

»Nå, — hvad vill du då, att jag skall göra?»

»Ah,--------— det fins ju så mycket, — och morbror ---»

»Nåå, — säg ut, — jag?»

Signe satt tyst en stund; derpå fortsatte hon, lätt rodnande och utan att se på morbrodern:

»Jag förstår inte, hur morbror har kunnat

bli',» — hon tänkte säga garfvare, men ändrade sig och sade, — »det morbror är.»

Han skrattade till, tog på sig en nedslagen min och sade:

»Jaså, — du tycker inte, att jag duger till — garfvare?»

Han tycktes finna en riktig njutning i att

uttala ordet »garfvare»; han drog på det, så mycket han kunde, under det han leende iakttog Signe.

Men hon var besluten att icke låta störa sig, utan fortsatte raskt:

»Jag tror inte, att det är morbrors rätta plats, — jag tror, att morbror hade någon högre uppgift i lifvet.»

Han reste sig upp, gick ett slag öfver golf-vet och stannade derefter midt framför Signe.Hon satt och betraktade hans silhouett, som lampskenet aftecknade pä väggen. Det var en markerad, originel profil, med spetsiga, något ironiska drag. Men den lofvade mer, än hvad sjelfva ansigtet höll, ty ögonen, som voro små och kisande, gåfvo med sin matta, närsynta blick intet ljus åt ansigtet.

»Mitt kära barn!» började han, och hans röst hade en skiftning af allvar, — »det tillhör din ålder att tala på detta sätt, — och jag är dig tacksam för din goda tanke om mig. Men far man vara med en smula i lifvet, så lär man sig snart, att de der så kallade högre uppgifterna äro bara humbug, — och då hamnar man slutligen på ett så prosaiskt ställe som till exempel ett garfveri. Det är en gammal visa och bitter för hvar och en, som håller på att sjunga den, — men det är ens eget fel. Allt i hop kommer sig deraf, att man ställer både sig sjelf och sitt lif för högt. Man dyrkar sig sjelf som en liten gud, och glömmer, att man endast är ett vanligt kryp, en smula intelligentare än andra, möjligtvis, men lika väl som alla andra underkastad kampen för tillvaron.»

»Men det fins ändå många, som trott på en sådan der uppgift och blifvit stora män,» invände Signe.

»Ta, — ta, — de der stora männen äro vanligen så små, när man ser på dem rätt. Hela deras storhet består egentligen deri, att de saknat ^ sjelf kritik. Hade de haft det, hade de fått syn på sin egen ömklighet, så hade de tegat, gömt sig undan och blifvit glömda,— som alla andra.»»Men på det sättet skulle det ju inte finnas något stort alls.»

»Det fins det inte heller, — stort och smått, det är alldeles detsamma, — man endast ser det olika. Det enda stora som fins, det är det stora hela, — verldsaltet, eller hvad du vill kalla det, men det är också så stort, att det slår i hjäl allt annat. Denna väldiga kraft, som alstrar och förstör i sublim bekymmerslöshet, — det är något stort att tänka sig! Och då sitter här ett litet eländigt kryp till menniska och dyrkar sig sjelf och gör en verld af sitt lilla ögonblickslif, — och före henne har det varit myriader men-niskor, som drömt det samma och blifvit till intet,

och efter henne skall det också komma myriader, som skola drömma och förintas på samma sätt! -Det är både ömkligt och löjligt!»

»Om alla tänkte så, — hur skulle det då gå?»

»Det har du mycket rätt i, och derför är det också en olycka att få syn på sin egen ringhet, ty då förlorar man smaken för sig sjelf, — och blir, hvad som kallas en förolyckad existens.»

Han hade blifvit ifrig och het. Nu tystnade han tvärt, gjorde ett slag öfver golfvet, satte sig åter och började att tanklöst lägga ut korten.

Signe hade låtit sitt arbete sjunka ner i knäet och satt tyst, försänkt i tankar. Efter en stund såg hon upp på morbrodern och sade med ett tonfall, som kom någonting att vibrera inom honom:

»Och ändå är morbror inte lycklig nu?»

Han skrattade tvunget.»Lycklig! Det är ett sådant relativt begrepp! Jag tar lifvet kallt, gör inte mer af det, än hvad det är, och ser humoristiskt på hela röran för resten.»

»Det är för öfrigt inte allom gifvet att vara lyckliga.»

De kommo sig icke för med att tala något vidare. Volmer satt och förargade sig öfver sina sista ord, hånande sig sjelf för, att han försökte göra sig intressant, men emellanåt kastade han en förstulen blick på Signe och såg med ett visst välbehag, att hon var mycket tankfull.

Efter en stund kom fru Volmer in. Hon satte sig tyst och började sticka på en strumpa.

Det var en liten, spenslig kvinna, med något skyggt och betryckt i sitt väsende. Ilon var mycket fåordig, och innan hon sade något, brukade hon se på sin man med en frågande, på samma gång rädd och hängifven blick, såsom en hund ser på en sträng husbonde.

Signe hade nu varit ungefär ett halft år hos sin morbroder. Detta halfår hade förändrat henne i mycket, ty hennes natur var ännu vek och böjlig och tog lätt intryck af om-gifningen. Den första tiden hade dock om-störtningen i alla förhållanden varit för häftig; allt hade kastats huller om buller hos henne, det gamla hade vacklat i sina fogningar, och det nya hade hon icke kunnat samla till något helt.

Morbrodern var hon först nästan rädd för. Han var alldeles ofattlig för henne, — något, som hon aldrig kunnat tänka sig; hans åsigter upprörde henne, hans bitterhet ängslade henne.För mostern kände hon mera sympati; hon var tacksam för den stilla, tysta vänlighet, som denna visade i en mängd små omsorger. Men så småningom öfvergick denna tacksamhet till en öfverlägsen, något beskyddande vänskap, i hvilken Signe var den gifvande, och mostern den mottagande. Och någon förtrolighet uppstod icke mellan dem. Signe hade fatt den föreställningen, att den andra var en smula inskränkt, fast snäll och oförarglig.

Hon måste derför för sig sjelf smälta allt det nya, som mötte henne. Till en början stötte hon det ifrån sig, omgaf sig med ett harnesk af de gamla föreställningarne, af böner och andakt. Men harnesket motstod icke det dagliga lifvets ständiga nötning; fjäll lossnade efter fjäll, — och hvarje fjäll blottade en sårbar punkt, der det nya fann väg, smög sig in, stilla och omärkligt, och växte fast.

Sjelf märkte hon dock icke den förändring, som försiggick med henne. Hon invaggade sig i den föreställningen, att hon var den samma som förut.

Då fick hon en dag ett bref från pastorn, ett långt, epistlalikt bref, uppfyldt af råd och förmaningar, af kristliga varningar och en smula kristlig filosofi. Signe läste- brefvet ifrigt, med ett obestämdt hopp att finna tröst och ledning. Men då hon läst det till slut, drog sig hennes mun ofrivilligt till ett leende, och hon sade halfhögt för sig sjelf:

»De snälla menniskorna!»Hon lutade sig tillbaka i stolen, slöt ögonen och återkallade i sitt minne bilden af sitt förra hem. Hon såg pastorn sitta och suga på sin slocknade pipa, funderande på sin predikan; hon såg pastorskan

stå eldröd vid spisen och torka svetten ur sin panna. Hon rönte samma halft vemodiga, halft medlidsamma känsla, som en åldring, då han tänker på en ungdomsdårskap, — och hon kunde icke låta bli att le.

Det var nästan som en försoning, hon ännu en gång upprepade:

»De snälla, snälla menniskorna!»

Det var, som om hon dermed brutit det sista band, som ännu fastade henne vid det förflutna. Nu hängaf hon sig utan fruktan, blindt och begärligt åt det, som hon förut sökt hålla sig från lifvet. Hon mottog det utan kritik, utan pröfning, beundrande det, omfattande det, endast derför, att det var nytt. Hon kände inom sig en sådan mängd af vaknande krafter, som måste: hafva material att arbeta på; hennes sinne var som ett hungrigt, gapande svalg, som ständigtt måste hafva ny näring.

Men samtidigt var det henne omöjligt attt företaga sig något allvarligt arbete, något, somi tog alla hennes tankar i anspråk. Det var em tid af ständig oro, en på samma gång ljuf ochi bitter tid, då hennes tankar ibland kunde sväfvai ut i ljufva, vällustiga drömmar, då hon domt-nade bort i en obestämd, sväfvande trånad!, men då hon också hade ögonblick af tomhett och leda, då allt tedde sig mörkt och hopplöstt för henne.Dc bästa stunder, hon hade, det var på kväl-larne, sedan hon krupit i säng och släckt ljuset, och allt var tyst omkring henne. Då var hon så förunderligt rik på tankar och planer, då bygde hon sig en framtid af idel framgång och lycka, då genomlefde hon flere års mödosamma arbete och sträfvan på ett ögonblick. Ett begär att företaga något dref henne ibland att stiga upp och ställa sig i blotta linnet vid fönstret, dold bakom gardinen, seende ned på den tomma, tysta gatan, som endast sällan genljöd af en försenad vandrares steg. Hon stod der, väntande på, hon visste icke, hvad för en ingifvelse, som skulle komma till henne från den stora staden med hela sin här af för henne okända existenser, tills med ens det löjliga i hennes ställning trängde sig på henne, och hon skamsen kröp i säng igen, för att slutligen somna in, längtande efter morgondagen, som hon såg fyld af ett rastlöst, jublande arbete.

Men då hon vaknade, tung i hufvudet och matt i hela kroppen, skrämde det bleka dagsljuset, som trängde in genom gardinerna, alla hennes nattliga drömmar på flykten; verkligheten tryckte ned henne, kall och likgiltig, hopplös och intresselös, och det var nästan med veder vilja, hon steg upp och klädde sig för en långsamt framkrypande dag.

En söndagsförmiddag hade Volmer och Signe gått tillsammans ut för att taga sig en promenad. De hade gått på måfå och så småningom kommit utom den norra tullen, in i skogen. De följde en gångstig, som letade sigfram mellan höga, mastlika tallar, stundom dd-gande sig till en saftig, solbelyst gräsmatta, stundom åter nästan försvinnande i den mjuka missmarken mellan täta gransnår. Solljuset dallnde mellan de täta grenarne, blottande otaliga, dajg-glittrande spindelväfvar. Det rådde ett rastlöst, sprittande lif öfver allt, — prasslande i snå-en, knäppningar i träden, snöskators snattrande, kärlekslock, jublande drillar, en vindstöts susande gerom trädkronorna, — hela vårens svällande, jublande lifsutveckling.

Allt detta lif, som myllrade omkring dem, trängde som ett oredigt brus till deras öron, smälte ihop med vindens susande, med det obestämbara ljudet af ett aflägset vatten. Det var för dem, som om deras eget väsende gick upp i detta jordens mäktiga återuppväckande, som om de kände naturens brusande pulsslag drifva blodet genom sina ådror.

Då tillkom det plötsligt en känsla af något främmande, något disharmoniskt, något som kröp i deras nerver, skar i deras öron. Det dofva ljudet af aflägsna kyrkklockor dallrade genom luften, förande med sig liksom en ström af grafhvalfsluft, som förpestade den friska morgonen.

Genom en tyst öfverenskommelse vände de och gingo tillbaka till staden.

Skogen förlorade så småningom sitt friska utseende, träden blefvo glesare, mariga och gråda-skiga. Här och der i gräset lågo sönderslagna buteljer, flottiga pappersbitar, spår af måltider, intagna i grongräset. Marken var nött och bar och såg ut som ett svedjeland. Med ett tog skogenalldeles slut, vägen krökte sig öfver en öppen plats, träden aflöstes af kojor, murkna och förfallna. Till en början stodo de enstaka, blottande all sin skröplighet, åtskilda af tobaks- och potatisland, men så småningom kommo de närmare hvarandra, och ju närmare de kommo,

dess mera lutande och bristfälliga blefvo de, tills de slutligen måste stödja hvarandra för att icke ramla och slöto sig tillsammans till kvarter. Samtidigt öfvergick landsvägen, nästan omärkligt, till gata. Det hela företedde en ömklig blandning af natur och civilisation, två fiendtliga makter, som kämpade om herraväldet, en långsam, oförsonlig kamp. Valplatsen gaf en sorglig anblick af armod, utmärgling och förruttnelse. Civilisationen hade sändt sina sämsta trupper främst i elden för att bana väg. Men bakefter kommo de täta, ordnade lederna, bemäktigande sig den mark, de förre röjt och gödt med sitt blod, trängande den trasiga, utsvultna förtruppen obevekligt framåt, trampande ner de sårade och efterlemnade under sina hårda, kalla stenfötter.

Volmer och Signe påskyndade sina steg. Då de kommit in på en lång, smal gata, vid hvars bortre ända tvenne stenhus reste sig, med de tomma, hvita gaflarne skjutande högt öfver träkåkarne, liksom förposter, stälda på vakt, gick en äldre, torftigt klädd kvinna om dem. Hon hade redan hunnit förbi dem, då hon hejdades af, att Volmer ropade efter henne.

»Ar det inte madam Karlsson?»

Hon vände sig om.

»Nej, — det är ju patron, hvar hade jag mina ögon! God dag, goa, beskedliga patron 1»»Hur är det med Karlsson nu för tiden?> frågade Volmer, sedan han helsat på henne.

»Ah, gunås så visst, — det är bara uselhet det! Han ligger till sängs nu, stackare, — brostet är så eländigt, så, — ibland sätter det åt honom, så att han knapt kan andas.»

Volmer tog upp sitt ur och såg på det.

»Jag skall gå och se, hur det är med honom. Hvart skall madam gå?»

»Ah, — jag tänkte mig i kyrkan. Se patron, jag tycker riktigt, att jag behöfver få litet Guds ord i mig; — jag vet inte, hvad det ä' fatt med Karlsson, han har varit så underlig nu på en tid, — jag tror, att det är djefvulen, som anfaktar honom.»

Brunner afbröt henne otåligt, tillsade henne att komma upp på eftermiddagen, och vände der-på om med Signe.

Under vägen berättade han för henne den mans lefnadslopp, som de nu skulle besöka.

Det var historien om ett sträfsamt, tungt lif, en arbetares kamp, först för att komma sig upp till välstånd och oberoende, sedan för det dagliga lifvets uppehälle. En kamp, som, alltefter som barnskaran ökades, och munnarne blefvo flere, blef allt mera tröstlös och fruktlös, tills kraften slutligen svek, och allt lemnades^vind för våg. Historien om hur, då nöden började visa tänderna, religiösa grubblerier infunno sig, och den forna driftiga arbetaren blef en fanatisk läsare, som lemnade hemmet åt sitt öde för att springa på möten, hur familjen upplöstes, barnen hamnade på gatan, hur elände och grubbel slutligen gjorde af den starkemannen en bräcklig lungsotspatient, som nu låg

för döden.

De hade emellertid kommit in på en stor gård, som såg ut som en sopbacke, men der våren likväl kommit en tynande, förkrympt växtlighet att spira upp. Vid dess bortre ända låg ett envånings-trähus. Der gick Volmer in, medan Signe satte sig utanför på en gammal trälår, som stod lutad mot väggen.

Volmer knackade på en dörr, väntade en stund, men då ingen svarade, vred han om nyckeln och steg in.

Oaktadt ett fönster stod öppet i rummet, slog en förskämd, instängd luft emot honom, en luft, inpyrd af lukten af snusk och surt läder. Det var ett trångt rum, på samma gång kök, verkstad och sofrum. Midt emot dörren stod en säng, och i denna låg en man nerbäddad. På örongåttet hvi-lade ett svartskäggigt, utmärgladt ansigte; hyn var gråaktig som solkigt läder, håret låg klibbadt i pannan, ett par feberaktiga, insjunkna ögon fastades på den inträdande.

Volmer satte sig bredvid sängen och talade med den sjuke. Han såg, att det var intet att göra, att slutet snart

skulle komma. Då han setat en kvart, reste han sig upp för att gå. Han hade redan lagt handen på låsvredet, då han vände sig om, vid att den sjuke ropade på honom. Det lät som ett kväfdt, förtvifladt nödrop.

»Nå, hvad vill Karlsson?»

Den sjukes ögon irrade oroligt omkring, utan att möta Volmcrs. Slutligen frågade han med en knapt hörbar röst:»Tror patron på ett evigt lifr»

Volmer såg skarpt på honom och svarade torrt:

»Jag är inte prest.»

»Herr patron, för Guds skull, svara mig! Jag får inte ro för den tanken, hvarken natt eller dag. Patron vet ju så mycket, — hjelp mig!»

»Karlsson har ju alltid varit ett Guds barn. Hvad tjenar det till att fråga mig, dö hellre lugn i sin egen tro!»

»Men jag tror inte mera, jag försöker, men det går inte, tviflet kommer alltid igen. Ibland kommer det öfver mig en så förfärlig ångest, att det verkligen skulle vara slut, alldeles slut sedan. Man blir så svag, då man ligger så här, och djef-vulen får så lätt magt med en. Herr patron, för Guds skull, hjelp mig!»

Volmer betogs af djupt medlidande med den stackars mannen. Han satte sig åter ned bredvid sängen.

»Nåväl, jag skall försöka hjelpa Karlsson, så godt jag kan. Nej, jag tror inte på ett evigt lif, åtminstone inte såsom Karlsson menar. — Tänk sig, att Karlsson somnar in en kväll, trött efter en arbetsam dag, — käns det inte skönt att få domna bort, inte mer hafva något medvetande ? Och tänk sig nu, att Karlsson aldrig vaknar från en sådan sömn. Det är döden. Ingen nöd, inga bekymmer mer, intet medvetande, — det är, som om det aldrig varit något. Hvad är nu detta att vara rädd för, — är det inte tvärtom den största lycksalighet, som man kan tänka sig?»Det var alldeles tyst en stund. Den sjuke hade slutit ögonen; det såg ut, som om han somnat. Då fäste han åter sin blick på Volmer och frågade bittert:

»Men hvarför har jag då någonsin lefvat?»

Volmer ryckte stillatigande på axlarnc. Han insåg, att allt, hvad han kunde svara, skulle vara förspilda ord.

Den sjuke fortfor:

»Det der kan vara bra nog för dem, som haft det bra här i lifvet, som fatt njuta af allt och inte behöft sakna någonting. Men jag, som i hela mitt lif inte haft en glädje, som är värdatt tala om, som bara fått pröfva på sorger och bekymmer, skall jag inte få någon ersättning för allt detta? Vet patron, livad som hållit mig uppe under allt detta elände, — jo, det har varit tanken på, att en gång skulle jag fa tusen sinom tusen gånger ersatt, hvad jag lidit här nere; en gång skulle jag få njuta alla salighetens fröjder, och då skulle jag se den rike mannen försmäkta i helvetets kval. Den tanken släppte jag aldrig. Då det var som värst, tänkte jag på den lycka, som väntade mig efter döden, och då glömde jag eländet. Ser patron, på det sättet blef jag läsare, som ni kallar det. Och nu skulle det vara lögn alltihop, bara inbillning! Nej, — det vore för orättvist, — Gud kan inte vara så orättvis!»

Han hade talat sig alldeles utmattad; den dofva, lungsigtiga rösten hade blifvit en hes hviskning, bröstet flämtade efter andan, och stora svettdroppar stodo på pannan.Volmer reste sig suckande upp, öppnade munnen som för att tala, men hejdade sig, då han såg ner på den sjuke. Denne hade försjunkit i en slags dvala, endast läpparne rörde sig, som om han talat för sig sjelf.

Volmer lutade sig ned, strök mildt håret ur pannan på honom, stoppade täcket omkring honom som om ett litet barn, tog sin hatt och gick ut.

Signe hade hört alltsammans genom det öppna fönstret. Volmer såg det genast på uttrycket i hennes ansigte.

De gingo en stund tysta. Slutligen undföll det Signe:

»Stackars menniska, — hvad han måtte vara olyckligl»

Volmer svarade bittert:

»Stackars menniska, ja! Och han är inte ensam, här gå många sådana evighetspatienter ibland oss, tvifvelsjuka anhängare at en tro, som är på förfall, och som snart spelat ut sin roll. Dessa halfheter, lefvande ett lif, som icke är något lif, släpande sig fram öfver jorden med blicken fäst på en evighet, som de på samma gång önska och frukta, och i sista stund hakande sig fast vid det lif, som de trott sig förakta. Ja, de äro i sanning beklagansvärda, dessa kristendomens offer.»

»Kristendomens offer?»

»Tror du inte kristendomen har sina offer? Ack, de äro många, många, men man räknar dem inte. Den långa raden börjar redan med honom, den store reformatorn, som efterverlden gjort till en gud, för att lassa sina synder på, han, som lefde ett helt lif af tro och fasthet föratt i dödsminuten, då han hängde ensam och öfvergifven på korset, svigta och tvifla äfven han, och ropa ur djupet af sitt menniskohjerta: »Min Gud, min Gud, hvi hafver du öfvergifvit mig?» Han var dock lycklig, ty han var ett offer för sin egen tro, han var en fantast, som trodde på sin uppgift. Och de voro jemförelsevis lyckliga äfven de, som kommo efter honom, ty de lefde för en idé, som ännu var ung och rik, och som skulle kämpa sig fram. Men hvad skola vi säga, om dessa, som nu skola lefva på samma ide, nu, då snart två årtusenden sugit musten ur den, då den blifvit lappad och lagad, nu, då den öfverlefvat sig sjelf?»

»Det var en tid,» fortsatte han efter en stunds tystnad, — »jag var ung då, och inte rädd för att se framtiden i stort, — då jag i förlorade stunder såg framför mig såsom ett mål, det skönaste jag kunde tänka mig, att rifva ner denna gamla bygnad och lägga grunden till en ny. Jag misskänner inte kristendomen, den har haft sin stora betydelse, — men hvarför skulle den undandraga sig den allmänna lagen för förgängelse? Hvar tid har sina former, och det är förgäfves, som man söker tvinga in vår tid i en förgången tids.

»Och kristendomen skall också falla, förr eller senare, och det skall komma en annan religion i dess ställe, en jordens i stället för himmelens, för att i sin tur falla också den. Men jag var inte mannen, jag saknade den vigligaste förutsättningen för en reformator, tron, — jag är född en tviflare. Mina reformations-grubblerier gingo upp i rök, de, som allt annat! Och för öfrigl, ser man rätt på saken, är det ju barnsligheter allt sammans. — Nu har jag blifvit garfvare i stället.»

Han tystnade, och Signe svarade intet. Den återstående vägen tillryggalade de under tystnad.

Detta var den enda gång, Volmer talade med Signe om sin forntid.

4.

Volmers far hade börjat som gårdfarihandlaré, ett yrke som han ärft från sin fader. Denne hade dött genom en olyckshändelse, då sonen var sjutton år gammal, efterlemnande åt honom sin packe med varor och en liten summa penningar. Härmed fortsatte han handteringen, under ett par års tid vandrande genom en stor del af landet. Affärerna gingo bra, och han förbrukade endast ett minimum för sina egna behof. På detta sätt hade det lilla kapitalet snart tredubblats. Då sålde han i klump återstoden af sitt lilla lager och begaf sig till Stockholm för att göra sin lycka. Hur? — det visste han icke bestämdt, — men han var säker om sin framgång, ty han kände inom sig en instinkt för pengar, ett slumrande affärsgeni, som endast behöfde en smula hjelp af omständigheterna för att slå ut i full blom.

Men då han kom till Stockholm, blef han som yr i hufvudet. Han strök länge omkring på ga-torna, berusad af det hvimmel och den rastlöshet, som öfver allt mötte honom, han strök siy med välbehag utefter husväggarnc, han njöt af att känna de ojcnma stenarne under sina fötter, af att insupa den orena luften, af larmet, som döfvade hans ovana öron, af trängseln, röken, sjefva smutsen på gatorna. Han betraktade allt med en egares sjelfbelåtna blick, — han stod en hel timme framför ett vexel-kontor, smekande sedlarne och mynten méd begärliga blickar.

Han kände ett oemotståndligt begär efter att göra sig bemärkt. Föga hade fattats, att han ropat högt: »Se hit, det är jag, Hans Volmer!»

l’å kvällen hamnade han inne på en krog, och der började han att bjuda till höger och venster, pockande, öfverlägset, drifven af en önskan att förödmjuka alla de andra, att blifva tackad, beundrad, afundad. Sjelf tömde han det ena glaset efter det andra, tills det började gå rundt for honom, och han förlorade hvarje begrepp om, hvad han gjorde, eller hvar han var. Men ännu sedan han förlorat medvetandet, stammade han oupphörligt, i det han öfvermodigt slog ut med handen:

»Drick, era satar, det är Hans Volmer, som bjuder I»

Då han kom till sig sjelf igen, fann han sig liggande utanför staden i en skog, alldeles genomvåt och skakande af köld. Det första han gjorde, då han hunnit reda sina begrepp, var att känna efter i fickan, der han förvarat sin plånbok. Den var borta, han var bestulen!

Då greps han af förtviflan. Hans första tanke var att gå och dränka sig. Han såg något blåttskymta mellan träden, och dit styrde han sina steg. Men vid randen af vattnet hejdades han af, att en rå röst ropade till honom:

»Hej, gå inte i sjön, pojke, vattnet är vått!»

Han såg yrvaken åt det håll, hvarifrån rösten kom och såg en karl, som på en träbro höll på att draga några hudar upp ur vattnet.

Detta brutala skämt verkade på honom som en kall dusch och återgaf honom besinningen. Han beslöt att börja om igen från början, och ledd af en föreställning, att det måhända vore ödets vink, styrde han sina steg till några bygnader, som lågo en bit från sjön.

Det var ett garfveri; han lyckades der fa ett arbete, som skyddade honom från nöd, ett hårdt, mödosamt arbete, som han högg in på med be-slutsam energi.

Tjugo år derefter var han egare af samma garfveri. Han hade kommit till detta resultat genom en aldrig svikande energi, genom ett mödosamt framåtsträfvande, steg för steg. Det var rastlösa arbetsdagar, sömnlösa nätter, ständiga umbäranden, gnidande på hvart öre, köld och svält, som bragt honom upp. Men då han genom denna tålmodiga ihärdighet uppnått det mål, som han föresatt sig, fattades han af ett slags yrsel, liknande den, som ansatt honom, då han första gången kom till Stockholm. Han greps af en penningfeber, — dc gamla, äregiriga drömmarne vaknade åter upp, men i en fastare, mera medveten form. Han hade knapt ett halft är drifvit garfverirörelscn, då han sålde densamma, och kastade sig in i vidlyftiga spekulationer, ett jägtandc börsspel, som inomnågra år gjorde honom till ett af de rikaste husen i staden.

Vid trettio års ålder hade han gift sig med dottern af en hästhandlare, som i hemlighet dref procentaraffärer. Med henne hade han två barn, en son, Krister, och en dotter, Julia.

Då Krister föddes stod fadern ännu midt i den hetaste kampen för sin framtid, med alla kropps-och själskrafter riktade på ett enda, med fanatisk ihärdighet fasthållet mål. Afiad i ett äktenskap, som icke ingåtts af kärlek, utan endast utgjort en länk i kedjan af framkomstmedel, tillkommen, snart sagdt i förbigående, utan att fadern tycktes hafva haft råd att meddela något af sin kraft åt fostret, kom Krister till verlden med en prägel af trötthet och medfödd lifsleda på sig, en sjuklig, öfvermo-gen frukt af ett forceradt, egoistiskt lif.

Han var, så att säga, en kritik af faderns rastlösa uppkomlingslif; den ålderdom, full af leda, öf-vermättnad och afmattning, som denne icke skulle upplefva, gafs i förskott åt sonen.

Med modern hade han intet gemensamt. En ytligt förfinad, halfbildad kvinna, med en kropp, som var förvriden och omformad efter dagens moder, och ett sinne, som förde ett overksamt, romantiskt drömlif, hade hon endast varit den passiva form, som gifvit lif åt detta negativa af-tryck af mannen.

Dock hade Krister icke blifvit vanlottad å hufvudets vägnar; tvärtom, den stora förmåga, som hos fadern uteslutande gått upp i förvärfsbegärets tjenst, hade gått i arf till sonen, rikare och mång-sidigare. Men den drifvande kraften, viljan, hå gen, fans icke; den var förbrukad af fadern.

Då han växte upp, framträdde såsom ett utmärkande drag hos honom en kritisk -blick, en medfödd förmåga att se

^vagheter och brister i allt. Såsom barn visade sig detta hos honom i form af en grym, ogrannlaga närgångenhet. Den spenslige, nervöse gossen med sin forskande, aldrig hvilande blick, uppfattade genast hvarje, om än aldrig så väl dold svaghet eller löjlighet hos dem, han kom i beröring med, och han angrep den sårbara punkten med ett barns halft omedvetna, skon-lösa elakhet. Man sökte bota detta med stränghet, och man fick honom visserligen att tiga, — men hans blick, hela hans väsende talade så tydligt, att alla kände obehag i hans närvaro och stötte honom ifrån sig med den motvilja, man alltid känner för dem, som genomskådat en.

Han kände detta med bitterhet, men sökte icke orsaken hos sig sjelf, utan i de andras orättvisa. Följden häraf blef, att, då han blef äldre, han intogs af en känsla af ensamhet; han såg sig isolerad från hela sin omgifning och slöt sig inom sig sjelf i bitter sjelftillräcklighet.

Nu följde en period af omättlig vetgirighet. Under åren femton till tjugo, som annars pläga vara den tid, då ynglingen nyfiket gör sin första bekantskap med lifvet, i fantasien eller verkligheten snuddar vid alla dess njutningar och laster, drog han sig skyggt undan all beröring med främmande menniskor och stängde in sig med sina böcker.

Men då han läst sig mätt, vaknade åter den kritiska känslan till lif hos honom. Han kundeicke smälta allt det myckna och olikartade, som han fått till lifs, han hade ständiga uppstötningar, hvarvid allt det osmältbara och förskämda, som han förtärt, kom åter, kväljande och äcklande honom. Han fick samma afsmak för böcker, som en öfvermätt menniska för ett dukadt bord. Så kastade han böckerna ifrån sig, och såg sig med misströstan om efter något, hvarpå han kunde använda sina krafter. Han sökte utan ifver, med en förutfattad öfvertygelse, att han icke skulle finna något, — och han fann intet.

Han hade vid denna tid aflagt sin mogenhetsexamen och begaf sig till Upsala, utan något be-stämdt mål för studier. Här började han författa. Han gjorde en mängd utkast, som han aldrig utförde; han kände sig värmd och intagen af en idé i samma stund, som han undfick den, men så snart han försökte utveckla den, gifva den form, förlorade den allt intresse för honom, och han kastade den ifrån sig med misströstan. Hans kritik vände sig mot honom sjelf och, blef så hans olycka, en fiende, som bekämpade honom med ..hans egna vapen, slog honom i hans eget läger. ..

Denna tid var kanske den olyckligaste i hans lif. Den sista resten af illusioner förstördes och förstördes af honom sjelf. Det var en tid af ständig inre strid, — strid mellan en lifsuppgift, som låg stor och härlig för hans tanke, och en förmåga, som han sjelf skonlöst kriticerade och förkastade. Den kvarlemnade i hans sinne ett sår, som väl tiden sedermera tycktes hafva läkt, — men som ibland af en eller annan anledning gick upp igen och sved.Han utgick ur denna strid med stäckade anlag, med förkväfd alstringsförmåga, men såsom menniska mildare och försonligare. Han hade en mindre hånfull blick på sina medmenniskor, ty han hade lärt känna sin egen svaghet. Hans bittra elakhet hade blifvit medlidande, medlidande med sig sjelf och andra.

Trött vid allt det, som i hemmet omgaf honom, företog han en utomlandsresa. Han flackade omkring, hvart slumpen och stundens infall förde honom, släpande med sig sin trötthet och leda öf-ver allt, pröfvande allt för att erfara, att han pröf-vat det förut, sökande fästa ett håglöst, flackande intresse, men åter och ständigt åter släppande sitt tag och famlande efter något annat.

Då träffades han af underrättelsen om, att fadern begått sjelfmord. Han mottog detta slag med ett lugn, som förvånade honom sjelf, utan öfver-raskning, utan egentlig smärta, men med en slags nyfikenhet, erfarande en ovan spänning i medvetandet af sin olycka.

Under hemresan kom han dock i ett tillstånd af öfvcrretning, som fortfor äfven sedan han kommit hem. All den energi, som han hade att förfoga öfver, spändes till det yttersta, eggad af de svårigheter och motgångar, som från alla sidor trängde sig på honom. Han fick icke tid att förslappas, slagen följde för tätt på hvarandra.

Sedan faderns aflarer blifvit utredda, befans det, att han var fullkomligt ruinerad; hans mor tynade bort under olyckan; vek, utan motståndskraft, drog hon sig ifrån alltsammans genom att dö. Systern, som var en af hufvudstadens mest firadeskönheter, gick in vid teatern och försvann snart i landsorten; — sjelf måste han se sig

om efter en brödbit. Då erbjöd sig en plats vid samma garfveri, som hans fader hade egt, — och så blef den affär, hvarpå denne kommit upp, och som han till sin olycka öfvergifvit, en räddningsplanka för sonen.

Men med lugnet återkom också den förra slappheten. Det verksamhetsfält, som han kastat sig in på, tilltalade honom icke. Han höll fast vid det af nödtvång, men den tanken att göra mer af det än en födkrok, föll holiom aldrig in. Att han blef delegare i affären var icke ett verk af honom sjelf, utan af omständigheterna.

Volmer hade aldrig, icke ens i sin tidigaste ungdom, varit kär, åtminstone i detta ords vanliga bemärkelse. Detta tillstånd hade alltid tett sig för honom från den komiska sidan, — och hans motvilja för att synas löjlig var så stor, att den förkväfde alla erotiska känslor hos honom. Icke som skulle han hafva fört ett fullkomligt dygdigt lif; han hade haft flere förbindelser, och alltid med kvinnor, som stodo under honom i bildning och samhällsställning, men dessa förbindelser hade haft en uteslutande praktisk natur, och han hade aldrig vetat, hvad svärmeri vill säga.

Hans principal hade en dotter, en af dessa stilla, fridsamma kvinnor, som vanligen äro så tilltalande för den manliga känslan. Volmer såg henne ofta, vande sig så småningom vid henne, såsom man vänjer sig vid en möbel i sitt rum, och slutade med att fatta en liknande tillgifvenhet för henne. Han å sin sida hade blifvit ett föremål för allahennes tankar och drömmar, hans framträdande bildade en vändpunkt i hela hennes lugna hvar-dagslif, — och så kom det sig, att de blefvo gifta med hvarandra, och att Volmer inträdde som kompanjon i afiären.

Det spåddes olycka af detta äktenskap, men spådomarne tycktes icke slå in. Hon fortfor att hysa en undergifven dyrkan för den man, hon fann sig i alla afseenden öfverlägsen, och han begärde ingen öfversvinlig äktenskaplig lycka, utan var nöjd med att i sitt hem hafva ett ordnande och vårdande väsen, som aldrig gick i vägen och alltid var på sin plats.

Han hade i allmänhet upphört att hafva några stora anspråk på lifvet. Vanan, denna oemotståndliga magt, det dagliga lifvets små bekymmer och omsorger hade lagt sina utjemnande lager af hvardagsdam öfver alla sinnets kantigheter och sårnader. Han hade blifvit en oskadlig, en smula bekväm skeptiker, som lefde sitt lif utan glädje, men också utan smärta, lefde som det stora flertalet lefver, — derför att de fått lifvet.

Då kom Signe med sin ungdom, sin nyvak-nande vetgirighet, och uppväckte hos honom en efterskörd af hans egen ungdoms oro och sökande. Känslor och tankar, som han trott för - längesedan slocknade, väcktes åter till lif af henne; frågor, som han grubblat sig trött på och skjutit ifrån sig olösta, ville hon i sin ordning hafva svar på. Han fann sig åter af en bitter ödets ironi trampande samma väg, som han förr en gång slitit ut sin lifskraft på.8.

Sommaren hade gått utan att medföra någon förändring i Signes lif. Hon hade ofta gått och sörjt öfver sin overksamhet, uppgjort planer för att företaga sig något, men då det kommit till det afgörande steget, hade hon tvekat, tagit sig uppskof, och så hade det aldrig blifvit någonting af. Intet motsvarade den föreställning, hon i sina drömmar gjort sig om sitt lif. Allt krympte ihop, blef smått och hvardagligt, — och hon gick ännu väntande på att någonting skulle inträffa, som skulle öppna en väg för henne.

En kväll på hösten gingo Volmer och Signe hem från teatern. De hade länge gått tysta bredvid hvarandra, hvar och en upptagen af sina tankar. — Denna kväll hade en mängd minnen från barndomen trängt sig på Signe, tagit henne helt och hållet i besittning. Och under inverkan af dessa minnen, som förbundit sig med det, hon under kvällen sett, hade en tanke vaknat hos henne, gått och kommit åter, och slutat med att blifva förtrogen för henne.

»Hur kom det sig, att min mor gick in vid teatern?» frågade hon slutligen, afbrytande den långa tystnaden.

Volmer hade haft sina tankar på helt annat håll och behöfde någon tid för att samla sig.

»Hvarför hon gick in vid teatern? Åh, — det var åtskilliga omständigheter,' som samver-kade dertill. Hon hade alltid svärmat en smula för den, — och när så olyckan träffade oss, och hon icke kunde hafva något hopp om att bli bra gift, — så tedde väl den banan sig ljusast för henne.»

»Ja, — det kan jag tänka mig!» svarade Signe. — . Men hvarför stannade hon inte här i Stockholm, utan gick till landsorten?»

»AT samma skäl som alla andra. Ser du, hon var aldrig någon verklig skådespelerska, hon hade sitt vackra utseende, men det var allt. Under det, att hon drömde om stora roller, fick hon gå här som statist. Och då hon ledsnade vid det, gick hon till landsorten för att bli primadonna. Stackars Julia, — hon fick nog bittert ångra sig, men dä var det för sent.»

»Hon var då inte lycklig?» frågade Signe svagt.

»Mitt kära barn, det fins knapt någon olyckligare varelse än en vacker aktris, som inte är någon aktris. Ty under det hon drömmer om sceniska triumfer, under det hon tror sig vara en misskänd storhet, — och det tro de alla, — är hon tvungen att ockra på sitt utseende, sin kropp, — och när då äfven ungdom och skönhet försvinna, — då---------------»

Han kom att kasta en blick på Signe, och vid det svaga skenet från en gaslykta såg han, att hon blifvit alldeles blek och hade tårar i ögonen.

Hans ord hade uppkallat hös henne bilden af modern, såsom hon sett henne den kvällen på teatern, som hon sedan icke kunnat glömma, — sminkad, djerf, halfnaken, utsatt för alla blickar från salongen.Volmer anade hennes tankar; han ångrade sina oförsigtiga ord och fortsatte med en röst, som icke längre hade den vanliga ironiska, gäckande tonen.

»Du far inte tro, att jag velat säga något ondt om din mor; jag är öfvertygad om, att hon aldrig begått något, hvaröfver du behöfver blygas. Men, ser du, en skådespelerska må vara aldrig så aktningsvärd, — det gagnar henne föga, ty det är dock ingen, som anser henne för att vara det. Till följd af sin ställning blir hon alltid ett välkommet och värnlöst rof för alla samhällets sysslolösa och aktningsvärda medlemmar, i synnerhet fruntimren, som i djupet af sitt hjerta afundas hennes friare ställning och gifva denna afund luft i förtal. Det är den gamla historien om räfven och rönnbären.»

De hade kommit till porten; under det de gingo upp för trappan, fortsatte han, återtagande sin förra ton.

»Om du derför haft några tankar på att gå in vid teatern, så lyd en erfaren mans råd och slå dem ur hågen! Stanna du kvar på god fot med vår goda samhällsmoral, — sätt ett godt parti såsom ditt högsta mål, — och hvem vet, med god vilja och ditt utseende skall det kanske lyckas att nå målet.»

Signe, som gick framför honom, svarade ingenting, men då de kommo in i ljuset, såg han, att hon var upprörd och undvek att möta hans blick.

Hon sade ett kort »godnatt», utan att räcka honom handen och gick mot sitt rum.Men han kvarhöll henne.

»Se så, — du är väl inte ond på mig, — jag skämtade ju bara, — det förstår du väl!»

Hon sökte lösgöra sina händer, som han fasthöll; — det arbetade våldsamt inom henne, och slutligen kom det till ett utbrott:

»Nej, — men jag är så ledsen, — derför, — derför, att morbror tror, — att jag inte duger till någonting, — att, — att, — jag är en

sådan der vanlig »

Hon kunde icke fortsätta för snyftningar. Han drog henne sakta intill sig, leende öfver hennes barnslighet, men på samma gång erfarande en känsla af beskyddande ömhet, då hon lutade sin af snyftningar skakade kropp mot honom. Hans blick gled smekande öfver rundnin-gen af hennes hals, som smög sig mjölkhvit ur hårfästet och förlorade sig under klädningslif-vets spetsar.

»Se så, — se så,» sade han lugnande,— »hur kan du tro det, — visst inte, •—• tvärtom. Förlåt mina dumma ord, som jag inte menade någonting med!» ,

Hennes snyftningar aftogo. Han tog hennes hufvud mellan sina händer, lyfte upp det och kysste henne på pannan.

»God natt nu, mitt barn!»

Hon blef blossande röd, mumlade ett svagt »god natt» och skyndade in i sitt rum.

På sitt rum gick Volmer länge af och an, blossande på en cigarr och försänkt i tankar. Först då cigarren brände honom på fingrarne, kastade han den ifrån sig med en åtbörd, somom lian på samma gång kastat sina tankar ifrån s'gi t°g ljuset och gick in i sängkammaren.

Signe hade alls ingen lust att gå och lägga sig. Hon var så jublande, sprittande glad. Lif-vet låg framför henne som en solbelyst väg, öppnande sig för hennes blickar, försvinnande i en ljus, strålande oändlighet. Det fans intet, som skymde och stängde, allt var öppet, leende och lockande, badande i solsken. Åh, — det var dock bra skönt att lefva, vara ung, hafva hela framtiden för sig!

Några takter af en valsmelodi klingade för hennes öron, svälde ut, ryckte henne med sig i sin jublande rytm. Hon kunde icke vara stilla, och ryckande till sig en kudde från sängen, började hon svänga omkring med den, allt vildare och vildare, tills hon utmattad och yr sjönk ner på en stol. Der satt hon med slutna ögon och ett leende uttryck i sitt ansigte, som om hon drömde en ljuf dröm.

Ett par dagar derefter for Volmer bort på en längre affarsresa. Då han varit borta närmare en månad, mottog han en dag följande breffrån Signe:

»Snälla morbror!

»Du blir säkerligen mycket förvånad öfver innehållet i detta bref; — kanske du också blir ledsen på mig, — det vet jag inte, men jag hoppas, att du skall förstå mig. Om du kanske mins, afrådde du mig en gång, — kanske på skämt, från att gå in vid teatern. Nu har jag dock beslutat att göra det. Ser du, — jag står inte ut längre med att gå så här overksam, —jag måste hafva något mål att arbeta för, — och det är intet, som tilltalar mig så mycket som skådespelarkallet. Jag har redan fått löfte om att få debutera på ***teatern. Misstyck inte, att jag tagit detta steg utan att först fråga morbror om råd; jag ville hafva något bestämdt, för att inte komma i ogjordt väder. Jag har derför inte förbundit mig till något, — och kommer inte att göra det, förr än jag har morbrors samtycke. Skrif derför snart och låt mig veta morbrors tankar! — Jag är så förhoppningsfull, jag tror, jag känner på mig, att jag skall lyckas.

Hvad morbror sade om en skådespelares ställning, har jag nog mycket tänkt på, — men jag har tröstat mig med, att jag i alla fall inte skall förlora morbrors aktning. och hvad bryr jag mig om alla de andras.

Moster helsar så mycket genom

Morbrors tillgifna Signe.»

Volmer hade redan förutsett detta. Det var derför utan tvekan, som han satte sig ned och skref till Signe, bedjande henne att sjelf fritt besluta öfver sin framtid utan att taga hänsyn till något annat än sin egen lycka. Han önskade henne af hjertat framgång och bad henne vara öfvertygad om, att inga fördomar skulle inverka på hans känslor för henne, utan att han allt framgent skulle hysa en faderlig vänskap och tillgifvenhet för henne.

Efter afsändandet af detta bref kände han sig lätt om hjertat som efter en gjord uppoffring.Då Volmer efter tre månaders bortvaro kom hem och vid bangården mottogs af Signe, fäste hans blick sig på henne med en synbar öfverrask-ning, så att hon rodnade och slog ned ögonen.

Denna tid hade på ett märkbart sätt utvecklat såväl hennes kropp som hela hennes väsende. De flickaktiga, alltför slanka formerna hade antagit kvinnans mjuka, smidiga fasthet, anletsdragen hade liksom mejslats ut ur de förra, obestämda konturerna ; hennes sätt hade fått den mogna kvinnans trygga medvetenhet.

Hon öfvervann snart det första ögonblickets förlägenhet och sträckte gladt och otvunget ut sina händer mot honom. Då de kommit ut på gatan, stack hon sin arm under hans med en anstrykning af koketteri och frågade med ett lätt skratt:

»Jag är väl inte för tung?»

Hon visade en så barnslig glädje och stolthet i medvetandet af sin kvinliga rnagt, hela hennes sätt bar så tydligt

prägeln af en studerad säkerhet, att Volmer ofrivilligt drog på munnen, på samma gång han med ett visst välbehag kände hennes arm hvila i sin.

»Moster hade hufvudvärk och ville derför inte gå ut;» sade Signe, svarande på en fråga, som hon förgäfves väntat på, utan att dock vara missnöjd med, att den icke kom.

»Inte något farligt, förmodar jag?»

»Nej, bara det vanliga! svarade Signe, och derefter lemnade de detta ämne med samma lättnad, som man känner, då man gjort en höflig-hetsvisit.De gingo långsamt frainåt på dc mörka, folk-tomma gatorna. Signe berättade, hvad som inträffat under hans frånvaro, — om sin debut, sina planer och förhoppningar.

»Således kan det anses afgjordt, att du gjort lycka?»

»Ja, — jag tror det, — alla tidningarne säga det, — och alla menniskor för öfrigt, — och jag kan inte oaktadt all blygsamhet förneka, att jag blifvit en smula firad.»

»Och en smula bortskämd också, — eller hur?»

»Uppriktigt sagdt, så fäster jag inte allt för mycken vigt vid det beröm, som jag fått. Jag vet, att man inte får fästa så mycket afseende vid publikens första omdöme, — och jag tar inte åt mig mer, än hvad jag förtjenar.»

Han log misstroget. Hon märkte det och fortsatte ifrigare:

»Nej, — det gör jag verkligen inte! Just der-för, att jag vet, att min roll inte var mycket fordrande, att hvem som helst kunnat göra den lika bra som jag. Jag ville först inte alls hafva den, jag tyckte, den var så fadd och intetsägande, — och det är den också, morbror får sjelf se; men direktörn ville, att jag först skulle pröfva mina krafter på den, — och jag måste slutligen gifva vika. Jag var så nedslagen, medan jag inöfvade den, jag tyckte, det var omöjligt att göra någonting af den, — och jag blef mera förvånad än egentligen glad öfver, att jag gjorde lycka. Det är först nu, i den roll, som jag nu håller på att inöfva, som jag skall visa, livad jag duger till.

»Och du är inte orolig?»Jo, naturligtvis -litet! Men jag tror, att det skall gå bra; jag liar arbetat så mycket med den, — och jag tycker, att jag riktigt lefvat mig in i den.»

Han hade märkt, att hon flere gånger förstu-lct sett sig om; nu kastade hon åter en hastig blick bakom sig, och han tyckte sig förmärka, att det drog i mungiporna på henne som af ett kväfdt skratt.

»Hvad är det, du ser efter?» frågade han.

»Jag, — ingenting, ingenting alls!» svarade hon hastigt och började tala om någonting annat.

Han kände sig alldeles öfvertygad om, att det var någonting. Han tappade med flit sin käpp, och när han böjde sig ner för att taga upp den, såg han i dunklet en manlig figur, som följde efter dem på något afstånd. Han fortsatte sin väg, som 0111 ingenting händt, men han bjöd henne icke å nyo armen, och hon kände, att hans blick hvi-lade skarpt på henne.

Det rådde en stund en plågsam tystnad.

»Nå, — du har väl fått många beundrare?» frågade Volmer slutligen med en röst, som han ville göra skämtande, men som blef sarkastisk.

Signe skrattade tvunget. Hon kände med sig, att hon anklagade sig med sitt sätt, men derige-nom blef det endast ytter värre. Efter en stunds tvekan fattade hon ett raskt beslut och svarade:

»Ja, — inte är det så alldeles utan. De unga herrarne äro i allmänhet mycket förtjusta i mig.

»Och du känner dig naturligtvis mycket smickrad deraf.»»Hvarför skulle jag inte det? — Det är i synnerhet en, som jag sett på teatern alla gånger, jag spelat, och som jag för öfrigt möter, hvart jag går. Och alltid ser han på mig med ett par

ögon!»

Ju mera uppretad Volmer blef, dess mera återvann hon sin säkerhet, och hon började finna ett visst nöje i att förarga honom.

»Har du haft det nöjet att göra den unge — herrns bekantskap?»

Han tänkte säga narrens, men ändrade sig i sista stund.

»Nej, men jag vet, att det är en ung prest, som heter Brunner eller något sådant der. Han är visst mycket beskedlig för resten, och ser visst inte ut, som om han skulle kunna göra något ondt,» tillfogade hon med hänkastad likgiltighet.

Volmer svarade intet. Han kände sig obehagligt löjlig i sin roll af mentor, men på samma gång erfor han ett starkt begär att använda sin käpp mot den der manliga individen, som åtföljde dem.

Då de kommo hem, mottogos de af fru Volmer. Hon helsade lugnt och stilla på sin man, rädd att visa den glädje, hon kände öfver att återse honom.

De åto kvällsvard och skildes derefter åt för natten.

Då Volmer kom in i sitt rum, gick han en stund af och an, hvarje gång stannande framme vid fönstret, liksom tvekande, innan han vände. Slutligen gick han fram till det och spejade bakom gardinen ner på gatan. Han ryckte till, mum-lade en svordom, gjorde sig ett ärende ut i salen och lyssnade inåt Signes rum. Allt var tyst, och uppfyld af harm mot sig sjelf, mot Signe, men i synnerhet mot hela presterskapet, gick han in i sängkammaren för att lägga sig.

Häst han klädde af sig, öfverraskade han sig med att sitta med ena stöfveln i handen och fundera på, hur gammal han var. Fyrtio år, — det var ju ingen ålder!

Han kastade ursinnigt stöfveln i golfvet och utbrast halfhögt:

»Fy fan, — hvad menniskan är för ett löjligt djur!»

Fru Volmer, som redan lagt sig, tittade upp och frågade:

»Sa' du någonting?»

Han ryckte förskräckt till vid hennes röst. Han hade alldeles glömt bort hennes närvaro; och denna påminnelse derom verkade på honom som förebudet om en olycka.

»Nej,» svarade han kort, klädde hastigt af sig, släckte ljuset och lade sig bredvid sin hustru.

Då slog hon plötsligt armarne omkring honom, tryckte sig in till honom och kysste honom lidelsefullt.

Med ett oartikuleradt utrop sköt han henne ifrån sig. En känsla af vedervilja dref honom att springa ur sängen, rafsa till sig sina kläder och gå in i sitt rum. Hon låg under tiden alldeles orörlig, som förlamad, utan att ett ljud kom öfver hennes läppar.

Väl inkommen på sitt rum kastade han sig på soffan, svepande en filt om sig. Här före-tog han en uppgörelse med sig sjelf, en uppgörelse, som varade länge, och hvars slut blef, att han frampå natten å nyo steg upp och sakta öppnade dörren till sängkammaren. Han lyssnade ett ögonblick, gick derefter in och stängde dörren efter sig.

Då Signe kom in på sitt rum, gick hon direkte fram till fönstret och tittade ut. Hon drog på munnen, halft smickrad, halft förargad. Derpå släppte hon ner gardinen, långsamt, tum för tum, som om hon retat någon. Så nickade hon utåt, som för att säga: »stå der nu!» och började kläda af sig.

Det gick långsamt, — och mellan hvart plagg försjönk hon i tankar. Hon satt en lång stund på sängkanten och betraktade sina bara fötter, finnande ett tanklöst nöje i att ömsom böja och räta ut tårna. Så kastade hon sig med en välbehaglig sträckning baklänges på sängen, betraktande skuggan af sin bara arm på väggen.

Men då hon tröttnat på det, släckte hon ljuset, drog upp täcket och beredde sig att stiga i sängen. Då föll en tanke

henne in. Hon gick på tå fram till fönstret och tittade försig-tigt ut genom en smal öppning mellan gardinen och fönsterposten.

Månen hade gått upp och kastade ett matt, gulaktigt sken på den motsatta husraden och en del af gatan der nedanför, medan den öfriga delen låg i svart skugga. Det var tyst dernere; endast då och då hördes det trånsjuka jamandet af ett par kattor.Midt i månskenet stod en manlig figur och blickade upp till Signes fönster. Hon igenkände den unge presten, som följt efter henne från stationen. Han hade slagit upp rockkragen och stoppat händerna djupt ner i fickorna, men tycktes ändå frysa, ty allt emellanåt stampade han med fotterna i marken, gjorde ett par korta slag på gatan och stannade derefter åter midt för hennes fönster.

Signe stod och iakttog honom nyfiket, tills hon också började frysa. Då gick hon och lade sig, dragande täcket riktigt väl omkring sig, så att en behaglig sängvärme genomströmmade hennes kropp, och hon domnade bort i en rysning af mattighet.

Och medan hon låg der i sin varma säng, föreföll det henne så oändligt komiskt att veta honom stå der nere på gatan och frysa midt i sitt månskenssvärmeri, att hon brast ut i ett kväfdt skratt, ett smittsamt, oemotståndligt skratt, som aldrig ville sluta.

Och då månen emellertid hade vandrat på himmelen, tills han kom åt att kasta en smal strimma af sitt ljus in i rummet, föreföll det henne, som om månljuset darrade, det också, af undertryckt skratt.6.

En afton sutto Signe och fru Volmer tillsammans i förmaket, sysselsatta med handarbete. De arbetade under tystnad, en tystnad, som tryckte på Signe, utan att hon kom sig för med att bryta den.

Fru Volmer hade på den senare tiden varit mera tyst och tillbakadragen än vanligt, och det var något i hennes sätt mot Signe, som kom denna att känna sig illa till mods. Men hon undvek att göra reda för sig, hvari det bestod.

I lampskenet, som kastades ner öfver fru Volmers nedlutade ansigte, såg det så aftärdt, nästan blodlöst ut. Djupa skuggor bildade sig omkring ögonen, munnen var smärtsamt neddragen vid giporna, och dragen omkring näs-borrarne aftecknade sig som svarta streck.

Signe satt och såg förstulet på henne. Detta ansigte gjorde på henne ett intryck af under-gifvet, maktlöst lidande, som uppretade henne som en tyst anklagelse. Hon kände sig nästan hatfullt stämd mot denna kvinna, som satt der såsom en ljudlös protest, ett offer, som ankla-de just genom sin undergifvenhet. Och samtidigt erfor hon en känsla af triumf i medvetandet af sin ungdom och skönhet bredvid den andras matta färglöshet.

Volmer kom in ifrån sitt rum. Han stannade ett ögonblick i dörren, och hans blick gledmed en ofrivillig jemförelse från hans hustru till Signe. Så gick han och stälde sig bakom den nas stol, lutande sig öfver ryggstödet och betraktande hennes arbete.

På senare tiden hade de icke varit så mycket tillsammans, och det hade nästan förefallit Signe, som om han undvikit henne. Men med en instinktlik räddhåga hade hon icke velat tänka derpå.

Nu erfor hon en känsla af välbehag vid att veta sig så nära honom. Hon såg honom icke, men hon kände hans andedrägt beröra sin nacke och hals. Hon lät händerna sjunka ner i knäet och lutade sig tillbaka i stolen, kännande denna närhet som en beröring, en omfamning, för hvars behag hon motståndslöst gaf vika.

Ett ögonblick förlorade hon medvetandet af allt omkring sig, men då hon med en knapt hörbar suck åter slog upp ögonen, mötte hon fru Volmers blick, som var fäst på dem med ett uttryck, som dref allt blodet från Signes kinder. Det var, som om hon i dessa ögon sett ner i ett djup, som kom henne att svindla. I ett ögonblick stod det obarmhertigt klart för henne, hvart hon så småningom viljelöst låtit sig ledas, ett medvetande sköt upp i henne och träffade henne som ett slag, — medvetandet af ett brott, hvars sötma hon för första gången smakat. Med en känsla af aggande skuld slog hon ner sina ögon för denna blick, som nästan brände henne.

Hon reste sig upp; det svindlade för henne, och hon måste uppbjuda alla sina krafter för att icke falla. Hon hade en dunkel föreställ-ning 0111. att hon sade eller gjorde någonting, men hvad visste hon icke. Hon koin först till

sig sjelf, då hon fann sig sittande på en stol inne i sitt rum.

Hon erfor en känsla af skam och blygsel; det var, som om någonting smutsigt lådde vid henne. Det hade dä blifvit slutet! — Hon hade gått fram en ljus, leende gångstig, utan att tänka på, hvart den förde, — och så hade den plötsligt mynnat ut i en sophög. — Fans det då intet, som höll färgen i detta lif, — skulle allt skönt, ljuft, lockande förvändas i styggelse? Ett djupt missmod betog henne, — hon hade liksom en aning, att så skulle slutet blifva på alla hennes drömmar, att verkligheten stod som en kall, fiendtlig magt gent emot hennes ljufvaste tankar. Hon skulle velat somna ifrån allt sammans och fä drömma, utan att någonsin vakna upp.

De följande dagarne hvilade en tryckande stämning öfver hela huset. — och dc tre gingo om hvarandra liksom medbrottslingar, dömda att vara tillsammans och finna en ständig påminnelse om sitt brott i hvarandra.

Dä kom underrättelse, att fru Volmers far illa insjuknat i ***stad, der han var på genomresa. Hon måste genast resa dit. Det var nästan med ångest, Signe såg henne fara, — det var, som om hon i henne förlorat sitt sista stöd. Då hon tog afsked af henne, föll henne ett ögonblick den tanken in, att hon borde bekänna allt, bedja henne stanna eller taga henne med sig, — hon forskade i hennes ögon för att finna uppmuntran till mod och styrka. Men fru Volmerssätt förrådde intet ovanligt, i hennes blick fans intet spår af misstänksamhet eller svartsjuka, och Signe intalade sig. att allt var en inbillning af henne sjelf, att fru Volmer intet anade.

Men desto mera stark och uppoffrande skulle hon vara! Hon såg sig i fantasien som en martyr, försakande sin kärlek, sin lycka, gående genom lifvet med blödande hjerta men med upprätt panna. Hon tänkte sig starka, passionerade scener, hjertslitande afsked, hela den ljufva smärtan af en olycklig kärlek, — och hon fann sig besviken af, att allt gick sin jemna, lugna gång, att intet föreföll mellan henne och Volmer, som icke livar dag kunde inträffa. Allt blef så smått, så hvardagligt!

I dessa dagar skulle Signe uppträda i sin andra debutroll. Tillbakastött af verkligheten, som skoningslöst afklädde hennes kärlek hela den romantiska känslostämning, hvarmed hon i fantasien förskönat den, och stälde den framför henne i sin nakna, osminkade sanning, såsom en brottslig känsla, som endast ingaf henne en plågsam förnimmelse af osäkerhet och öfverretning, kastade hon sig begärligt öfver det diktade lif, som erbjöds henne i hennes roll, i stora, starka drag, frigjordt från allt det verkliga lifvets nedtyngande stoff. Alla de öfverspända känslor, för hvilka hon i sitt eget lif icke fann något utlopp, öfverflyttade hon pä den; det var en hvila för hennes öfverretade kropp att låta sinnet sväfva ut i alla dessa vackra, högstämda ord, dessa från allt sinligt frigjorda känslor. Och all den onatur, som häraf blef följden, såghon icke; den tedde sig för henne som värme och inspiration.

Det var i synnerhet under kvällsrepetitionerna, som det lyckades henne att glömma sig sjelf och lefva sig in i en fullständig illusion. Det var kanske den overkliga dager, som rådde på scenen, som medförde detta.

Om förmiddagarne deremot var det icke sä. Då hade hon svårare för att komma in i sin roll, då tedde sig allt för henne i en motbjudande dager. Dagsljuset, som föll in på scenen, kom gasskenet att blekna, blifva gult och sjukligt, lät sitt kalla, nyktra öga glida öfver hela denna af menniskohänder hoptimrade verld, blottande hela dess baksida af väf och färg, af dam och smuts, af sken och bedrägeri, — ett simpelt maskineri. Då föreföll hon ofta sig sjelf som en ömklig komediant, hennes roll syntes henne fadd och uppstyltad, hon kände en lust att gå ifrån alltsammans, lefva sitt eget lif, kämpa sin egen kamp, som dock var sann och verklig, om också icke så skön.

Så kom slutligen dagen för hennes första uppträdande. Hela den förmiddagen gick hon i ett tillstånd af feberaktig oro, — och det var med en verklig lättnad öfver att stå vid afgö-randet, som hon på eftermiddagen gick upp på teatern för att kläda sig.

Salongen fyldes af en sorlande, nyfiken publik, som hade kommit dit för att se, hur den unga debutanten, som gjort så stor lycka i sin inge-nueroll, skulle taga sig fram med en stor, tragiskroll. Man hade nästan på förhand kommit öfver ens om, att det icke skulle utfalla bra. Man hade i allmänhet inga sympatier för det tragiska, — och det var med förvåning och ovilja, man hade sett en ung skådespelerska, som varit så söt och pikant i det fack, hon börjat med, taga sig vatten öfver hufvudet i en tragisk roll, som hon bestämdt inte passade för, och som dessutom

var så fördömdt tråkig. Och man var besluten att återföra henne på rätta vägen, — så vida det inte blefve något alldeles märkvärdigt, naturligtvis!

Ridån gick upp, och pjesen började. Signe stod under den första scenen och samlade sig med klappande hjerta, anande, att hon hade att utkämpa en strid med hela denna öfvermäktiga massa, som satt der ute, nyfiket väntande på henne, och att, om hon blefve besegrad, hon hade att göra med en skonlös fiende.

Hennes replik föll, och hon trädde in på scenen under en väntansfull tystnad, som tryckte ned henne och kom henne att frukta ljudet af sin egen röst. Hettan från rampen slog kväf-vande emot henne, och på andra sidan om denna ljusbarriere såg hon ett oredigt hvimmel af hvita fläckar, ur hvilka nyfikna ögon stirrade henne till mötes. Hon hade en plågsam förnimmelse af att vara medelpunkten för alla dessa blickar. Ett ögonblick var hela hennes roll borta för henne, — hon hade icke en aning om, hvad hon skulle säga, det kändes, som om rösten torkade fast i hennes strupe. Sufflörens hviskning gick förbi henne ut i tomma luften. Hon villefly, men hon kunde icke lyfta fotterna från golf-vet; de voro tunga som blykulor.

Hon visste icke, hur länge detta varat, då hon tyckte sig förnimma ett ljud, som föreföll henne bekant. Mekaniskt sade hon efter det med en röst, som lät torr och hes för hennes egna öron, andra ord följde af sig sjelfva, men hur hon sade dem, derom hade hon icke en aning. Så småningom återvann hon dock fattningen, rollen återtog sitt välde öfver henne. Allt samverkade till att sätta henne i stämning, — den fylda salongen, som numera icke ingaf henne någon fruktan, gasen, kostymerna, medvetandet om stundens vigt. Hon tyckte sjelf, att hon spelade såsom aldrig förr, hon inlade all den lidelse, hvaraf hon var mäktig, i sina ord, hennes röst darrade af sinnesrörelse, och hela hennes kropp skälfde i krampaktig spänning.

Men då ridån gick ner öfver första akten, satt publiken kall och likgiltig, och endast ett par svaga handklappningar hördes.

Hennes känsla hade varit för koncentrerad, för inåtvänd, den hade förtärts af henne sjelf och aldrig kommit fram till publiken, hennes röst hade varit för svag och hade icke kunnat fylla salongen, hennes sinnesrörelse hade tett sig som rädsla eller afifektation.

Hon hade fått erfara den bittra sanning, som kanske icke blir besparad någon skådespelare, att det, som han sjelf känner djupast och innerligast. det, som han tror sig framställa bäst och sannast, vanligen är det, som publiken minst uppfattar.Volmer satt ensam på parkett. Han var denna afton i en plågsam, upprörd sinnesstämning.

Under det tvång, han den sista tiden pålagt sig, hade hans känsla för Signe vuxit ut till en passion, som han icke mer kände sig i stånd att kufva. Och denna passion hade sugit sin näring just af det, som motarbetade den, af de hinder, de omöjligheter, som stälde sig i dess väg. Hans medfödda upprorsanda, detta begär att stå i strid med det samhälle, som han tillhörde, hade, länge förslöadt, än en gång fått udd och skärpa i denna af samhället fördömda kärlek. Hans nyktra förstånd döfvades af lidelsen; han var icke blind för, men blundade för de följder, som denna passion, om den tillfredsstäldes, skulle draga med sig.

Der han satt i salongen, kände han sig intagen af vrede, nästan af svartsjuka mot alla dessa menniskor, som hade en slags rätt till Signe. All den egoism, som ligger i kärleken, uppreste sig mot denna offentlighet. Han riktade i tankarne hela skärpan af sin satir mot den hop, som omgaf honom, njutande af att genomskåda alla dess fel och svagheter, förlöjligande den med samma tillfredsställelse, som man förlöjligar en rival. Det ogynsamma mottagande, Signe rönte, kände han såsom en seger för sig, och han kunde icke kväfva den egoistiska glädje, som han rönte i medvetandet, att Signes debut var misslyckad.

Ty så var det. Under de följande akterna nedtrycktes Signe af den motvilliga stämningen hos publiken. Hela hennes ingifvelse stelnadeunder den köld, som strömmade henne till mötes frän salongen, och hon spelade rollen till slut, vetande med sig, att hennes dom var fald.

Då hon och Volmer foro hem ifrån teatern, vexlades icke ett ord mellan dem. I det lialf- . mörker, som rådde i vagnen, urskiljde Volmer otydligt Signes gestalt bredvid sig; på bestämda mellanrum kastade gaslyktorna ett hastigt forbi-farande sken öfver henne, och detta regelbundet återkommande ljus blef slutligen alldeles olidligt

för honom. Han kände ett behof af att hafva ogenomträngligt, kolsvart mörker omkring sig och henne.

Signe gick förut upp för trapporna, medan Volmer betalade kusken. Då han kom in i tamburen, hade hon redan gått derifrån. Han tog af sig rocken, hängde den på sin vanliga plats, borstade med armen af sin hatt, stängde förstugudörren i lås och släckte gasen, allt långsamt och betänksamt, som för att draga ut på tiden. Då han redan lagt handen på låsvredet för att öppna dörren ,till salen, hejdade han sig och stod ett ögonblick orörlig i mörkret. Denna enkla, mekaniska vridning på låset tog i detta ögonblick ofantliga proportioner för honom, — det var, som om han skulle begå en afgörande, nästan högtidlig handling.

Och endast med en våldsam ansträngning af hela sin vilja förmådde han slutligen öppna dörren.

Det var mörkt i salen, men genom de öppna dörrarne till förmaket föll ett dämpadt ljus in på en del af golfvet. Dä han gick förbi bordet,föll hans blick på aftonmåltiden, som var uppdukad. Åsynen af detta dukade bord verkade på honom, som om han plötsligt fått ett ämbar kallt vatten öfver sig. Det var, som om han plötsligt fått en varnande uppenbarelse från lifvets hämnande hvardaglighet, och han stannade ovilkorligen ännu en gång. Men en rörelse af Signe inne i förmaket kom honom att gå vidare.

Hon satt hopsjunken i soffan. Åsynen af hennes bleka, tröstlösa ansigte uppväckte hans medlidande. Hon satt der framför honom så som ett hjelplöst barn, och han sökte efter ord för att trösta henne. Men han fann intet att säga, —- och han stannade tyst framför henne. Hon satt orörlig, med nedlutadt ansigte, liksom väntande; så såg hon skyggt upp på honom, mötte hans blick, och då var det slut med hennes styrka, gråten, som hon hela kvällen pressat tillbaka, blef henne öfvermäktig, och hon kastade sig ner på soffan, döljande ansigtet i sina händer och bristande ut i en konvulsivisk gråt.

Hon låg så länge, ohejdadt hängifvande sig åt sin smärta, gråtande öfver sina tillintetgjorda förhoppningar, sitt förfelade lif. Så småningom erfor hon en känsla af något lugnande, döfvande, något som uttänjde hennes krampaktigt spända nerver, och denna känsla öfvergick till en af domnande välbehag. Det var Volmer, som mildt och smeksamt strök med handen öfver hennes hår.

Hon hörde, att han talade till henne, men hon uppfattade icke orden, endast förnimmandehans röst som en smekning — på samma gång som en fara, den hon borde undfly. Men hon förmådde icke resa sig. Endast då och då, när hans stämma tystnade, skakade hon mekaniskt på hufvudet, ledd af en svag motståndsdrift.

Han talade om sin kärlek, om den passion, som bemäktigat sig honom, och som han icke längre kunde motstå. Han bemötte alla de invändningar, som han läste i hennes stumma nekande, han ned-ref hela den mur af fördomar, som reste sig mellan dem, blottande all dess tomma ihålighet, predikande en kärlekens religion, som han icke sjelf trodde på.

Hon endast skakade på hufvudet med en för-tviflad envishet.

Detta tysta, passiva motstånd uppretade honom, som om han kämpat med en osynlig fiende. Han talade om sitt förfelade lif, sina kväfda föresatser, denna lifsuppgift, som han skjutit ifrån sig, men icke kunnat tillintetgöra. Hon hade åter väckt allt detta till lif hos honom, vid hennes sida kunde det ännu blifva verklighet, men om hon öfvergaf honom, vore allt förloradt.

Och hela tiden hade han det medvetandet, att allt detta var idel förevändningar, tomma inbill-ningsfoster,som han icke sjelf trodde på, att det enda sanna och verkliga var hans begär att ega henne, att tillfredställa den passion, som kokade inom honom. Och ändå fortsatte han att tala, allt ifrigare, allt mera påträngande.

Signe kände, hur hennes motståndskraft gaf vika. Med en sista ansträngning reste hon sigupp och gick med dröjande, vacklande steg mot dörren.

Men han spärrade vägen för henne, omfattade henne med sina armar och drog henne in till sig. Och hon sträfvade icke längre emot, hennes kraft var slut, och hon öfverlemnade sig viljelöst åt honom. Hon låg i hans armar, slutande sig allt fastare intill honom, slutligen nästan krampaktigt, gifvande vika för njutningen af att hän-gifva sig helt och hållet, utan fruktan, utan baktanke. En mild, smekande värme genomströmmade hela hennes kropp,

domnande bort i en vällustig darrning, stigande henne åt hufvudet som ett berusande vin.

Då kände hon hans heta läppar pressa sig mot hennes hals, och vid denna kyss genomfors hon af en våldsam frossbrytning. — Hon såg plötsligt framför sig ett blekt, lidande ansigte, ett par ögon, som sågo på henne med en smärtsam och anklagande blick, hon betogs af ångest, och med ett kväfdt skrik slet hon sig lös och flydde, förskrämd och darrande. Hon hörde hans steg efter sig och rusade in i sitt rum, slog igen dörren om | sig och läste den med dubbla slag. Skakande i hela kroppen, så att hon knapt kunde hålla sig upp-i rätt, lutade hon sig mot dörrposten, andlöst lyssnande utåt. Hon hörde hans steg närma sig, såg I låset vrida sig under hans hand, hörde hans röst, upprörd och oigenkännelig, ropa sitt namn. Han . skakade på dörren, bad, bedyrade, och hon stod | som förstenad, rädd att förråda sig genom den minsta rörelse, ännu intagen endast af fasa och förskräckelse.Slutligen tystnade han, släppte läset och började gå af och an utanför dörren med ett retadt djurs envishet.

Men denna tystnad blef henne ännu outhärdligare, den var som en lidelsefull anklagelse; hvar-je steg gaf genljud inom henne, förebrående henne hennes grymhet. Hela hennes kropp trånade efter honom, och hon famlade efter något att klamra sig fast vid, något, som kunde döfva hennes sinnen; men det var, som om allt ramlade omkring henne. Då genomfors hon af ett dunkelt minne; hon föll på knä och började bedja, mumlande ord utan sammanhang, gång på gång upprepande samma: »O, min Gud, hjelp mig, hjelp mig!», med våld tvingande sina mot-sträfviga tankar in i bönen, för att icke höra hans steg derutanför. Först då de aflägsnade sig och dogo bort, vågade hon släppa sitt tag. Hon reste sig upp, vacklade fram till sängen och kastade sig ner på den med uttömde krafter, utan en tanke, nästan utan medvetande, kännande sig alldeles tom.

Hon föll i en slags dvala, under livilken hon endast hade förnimmelse af, att tiden släpade sig fram oändligt långsamt; hon tyckte sig höra ett ur picka, — men det var en evighet mellan hvart slag.

Då hade hon plötsligt en känsla af, att en varm pust for öfver hennes ansigte, som om någon böjde sig ner öfver henne, allt närmare och närmare, att någon omfattade henne med sina armar och tryckte henne in till sig. Hon ville kämpa emot, men kunde det icke; hennes lemmarvoro som förlamade, bortdomnade i en matt darr-ning, och det föreföll henne, som om all hennes känsel sjunkit ner i fötterna, som sammandrogo sig i en krampaktig spänning. Och denna omfamning bemäktigade sig hela hennes kropp, liksom uppsög henne i en brännande, flämtande kyss. Med en våldsam ansträngning frampressade hon ett kväfdt skrik och satte sig upprätt i sängen. — Så småningom återkom hon till verk ligheten; hon kände på sin kropp och blef förvånad öfver, att hon var fullt påklädd. Hvarför hade hon icke klädt af sig? Hon steg upp och började mekaniskt taga af sig kläderna, låtande plagg efter plagg falla ur sina händer ner på golfvet. Men då hon satt i blotta linnet, betogs hon af blygsel öfver sin egen nakenhet; hon hade en känsla af, att det fans ögon i rummet, som bespejade henne. Hastigt kröp hon ner under täcket, rullade in sig i det och drog det öfver sitt hufvud. Först då hon kände sig alldeles betäckt, öfvervann hon sin rädsla och lyssnade med återhållen andedrägt. Då tyckte hon sig åter förnimma ljudet af en lidelsefullt flämtande andedrägt, och för att förjaga sin egen inbillning, öfvertyga sig sjelf, satte hon sig beslutsamt upp i sängen och frågade med högröst:

»Är någon här?»

Det var alldeles tyst; hon upprepade ännu en gång sin fråga, och under den tystnad, som derefter följde, urskiljde hon ljudet af en afläg-sen vagns rullande. Detta lugnade henne, hon uppgaf en suck af lättnad och lade sig åter ner på kuddarne. Hon ansträngde sig för att icketänka någonting, började räkna halfhögt för sig sjelf: »ett, två, tre», ända tills hon kom till hundra; då började hon om igen. Först när hon kände, hur sömnen redan bemäktigat sig henne, gaf hon form åt en dunkel, bäfvande tanke: »Hvad månne han gör nu?», som dock

knapt hann tänkas ut, förr än hon somnat.

Hon sof oroligt, och flere gånger vaknade hon vid samma känsla af, att hon pressades i en lidelsefull omfamning. Då låg hon en stund i ett stilla drömmeri, njutande af den domning, som bemäktigade sig hennes kropp, och somnade åter med en ljuf, bäfvande tanke på honom.

Då hon sista gången somnade in, började redan en matt dager upplysa rummet. Nu njöt hon för första gången på

natten en lugn och ostörd sömn. Då hon vaknade från den, var det alldeles ljust. Hon låg en stund och tänkte på, hur den följande morgonen skulle vara. Dock hade hon sitt handlingssätt alldeles klart för sig;— hon ville icke tänka mera, icke öfver-väga mera, endast göra det, som hon ansåg vara sin pligt; — det skulle ju dock icke gagna henne, ödet skulle ju vara starkare än hennes uppsåt!

Hon steg upp och klädde sig. Derefter satte hon sig ner och skref ett bref till sin direktör, hvari hon tillkännagaf sin afsigt att icke mera uppträda efter gårdagens fall. Hon skulle antagligen resa bort med det snaraste.

Det var med en vemodig känsla, hon sade farväl åt sitt drömda framtidsmål. Dock, — hvad var det nu mera för henne, nu, då detta andra.detta stora, oerhörda skulle ske! Hon såg utan saknad allt annat uppslukas i en mäktig passions brusande hvirfvel.

Då hon afsändt brefvet, började hon packa in sina saker, ordnande allt för sin resa. — Hon visste ju så väl, att det var förgäfves, att han skulle besegra hennes motstånd, hindra henne från att utföra sitt uppsåt — eller, — eller resa med henne, — långt, långt bort. Hon endast väntade, — väntade på det, som måste ske.

Då Volmer på morgonen steg upp utan att hafva fått en blund i sina ögon, kände han sig som efter en genomrucklad natt, förkrossad, ut-brunnen, öm både till kropp och själ och intagen af denna vedervilja för sig sjelf, som kommer en att tycka, att den förskämda smak, som klibbar vid gommen, är smaken af ens eget af-skyvärda jag.

Hans lidelse, som under natten spelat envålds-herskare, bleknade bort vid dagsljuset, slocknade, förtärd af sig sjelf, kvarlemnande en känsla af slöhet och liknöjdhet. Han såg tillbaka på det skedda som på en orolig dröm, från hvilken man vaknar med bultande tinningar och sönderbråkad kropp, med en suck af lättnad återfinnande lif-vets vanda verklighet omkring sig.

Med dagsljuset kom sjelfkritiken och ångern. »Hur nära hade han icke varit att i ett ögonblicks svaghet förstöra ett helt lif, störta i skam och olycka en flicka, hvars enda stöd han var, hvars framtid han tagit i sina händer!»»Och hela denna väfnad af fantasifoster, sjelf-bedrägerier och lögner, hvarmed han sökt utsmycka sin gerning, dölja djuret, som grinade fram med lystna blickar! Han, som hela sitt lif haft sin bittra tillfredställelse att i alla menni-skoandens vrår och gömslen spåra detta djur, hvars driikraft han anade öfver allt, hur det än förklädde sig och kröp undan, — han, som obarm-hertigt ryckt bort alla de masker, hvarunder men-niskorna pläga dölja denna djurfysionomi, — han, som låtit hela denna brokiga samling passera förbi sina ironiska ögon, — hade han nu icke sjelf dansat med på maskeraden, döljande sitt redan skrynkliga anlete under denna vackra första-älskare-mask, under hvilken männen i alla tider bragt kvinnor på fall, gjort hustrur till äk-tenskapsbryterskor, oskyldiga flickor till skökor,

— denna vackra mask, som man endast tager af sig inför de kvinnor, hos hvilka djuret betalar för att få vara djur!»

»O, denna lifvets förkrossande ironi, för hvilken alla, tviflare som troende, förr eller senare blifva en lekboll! Tro, att du genomskådat alla menskoandens hemligheter, att du frigjort dig från alla illusioner, att du kan utantill hela detta lif, som du plockat sönder bit för bit, och som du numera endast har ett bittert leende för,

— det skall likväl åter komma en stund, då du skall nödgas slå dig sjelf på munnen, då naturen skall taga ut sin rätt, drifterna åter vakna, och du som ett barn skall låta dig ledas af det, som du skrattat åt!»

»Hade han icke trott, att hans lifsbrasa längesedan brunnit ut med allt dess fladder ochsprakahdc, och att han nu vemodigt kunde sitta och värma sig vid glöden, se dem slockna en efter en, svartna och falla till aska; — och det hade blott behöfts, att en kvinlig hand rörde om bland kolen, för att de åter skulle fladdra uppi en bångstyrig låga, samla sig till glödande luftslott, lika vackra, lika bräckliga som de, han förut rört vid med misstrogen hand och sett falla samman till intet.»

Då och då under dagens lopp trängde sig ett minne på honom, — minnet af en dag på vestkusten, då han alldeles ensam seglat ut till ett litet skär vid hafsbrynet. En klar, värmemät-tad sommardag, med en luft, som smakade af

frisk sälta, ett haf, hvars vågor bröto sig som kristall under brisen, som kom ren och obesmit-tad från den stora, omätliga rymden, der himmel och haf smälte samman. Han hade klädt af sig och lagt sig nere vid stranden, bland tången och snäckskalen, låtande sin kropp öfverspolas af vågorna, som kommo en efter en, i ständig vexling, förande med sig en känsla af oändlighet.

Der han på eftermiddagen låg på soffan i sitt rum, kom detta minne åter för honom. Då han slöt ögonen, tyckte han sig känna vågorna komma, en efter en, lyftande — sänkande honom, rinnande öfver hans kropp. Och han före-stälde sig, att han låg der som lik, viljelöst öf-verlemnad åt hafvet, spolad upp på stranden, der tången slingrade sig omkring hans lemmar, musslorna och sjöstjernorna sögo sig fast i honom, insnärjande honom i hafsbottnens medvetslösa lif.Samtidigt öppnade Signe försigtigt sin dörr och tittade ut i salen. Hon var klädd i kappa och hatt och bar en liten nattsäck i handen.

Hon hade väntat hela dagen, väntat med hela sitt sinnes brinnande, bäfvande åtrå, — men tat förgäfves. Volmer var som försvunnen. Vid middagstiden hade jungfrun framfört en hels-ning från honom, att hon icke skulle vänta på honom till middagen. Han skulle troligtvis äta ute.

Då hade hon intagits af en obestämd ängslan, och hon hade hela eftermiddagen setat lyssnande vid sin dörr, gripen af en allt djupare misströstan, då timmarne gingo, utan att han kom hem. Tiden för hennes afresa nalkades. — Skulle hon då fara utan att ens träffa honom, se honom ?

Andtligen kom han dock, och nu greps hon i stället af fruktan öfver, att det afgörande ögonblicket var så nära. Hon skulle önskat, att det ännu varit många timmar dit. Men tiden var inne, och hon måste gå.

Bäfvande stod hon i dörren och lyssnade Intet annat ljud än skramlet af diskar från köket. Hon stängde dörren om sig och gick ljudlöst öfver salen. I förmaksdörren stannade hon åter, tryckande händerna mot sitt bultande bröst.

Då hon gick öfver förmaket, stötte hon i mörkret kull en stol; hon var nära att skrika till af förskräckelse. Slutligen var hon vid hans dörr. Hon samlade allt sitt mod och knackade sakta. — Intet svar! Hon måste knacka ännu en gång, och hon erfor dervid en blygsel, somom hon bjudit ut sig sjelf. — Nu hörde hon steg derinnanför. Nu, — nu skulle det ske!

Dörren öppnades, och hon vek tillbaka, förskräckt och bländad af ljuset, som träffade hennes ögon.

Volmer stod på tröskeln. Det dröjde en stund, innan hans vid mörkret ovana ögon kunde urskilja henne. Då tog äfven han ett steg till baka och utropade:

»Signe!»

Hon kände, hur hon ömsom rodnade och bleknade, under det hon med knapt hörbar röst sade:

»Jag kommer för att säga farväl.»

Hon vågade icke lyfta sina ögon till honom.

»Du skall fara, — men hvart?»

Hon svarade, fortfarande med knapt hörbar röst:

»Hem, — hem till Korsby.»

Det var tyst en stund. Nu, — nu skulle det komma! — Hon tyckte, att han tog ett steg emot henne, och lyfte matt afvärjande händerna.

Så hörde hon hans röst:

»Och jag far då intet mera göra för dig?»

Hon uppfattade först icke hans ord, hon upprepade dem ett par gånger tonlöst för sig sjelf, så förstod hon dem med ens och var nära att skrika till af harm och smärta.

Det var sålunda allt, som han hade att säga henne; hon hade gått och väntat på, bäfvat för,

trånat efter med alla sina sinnen, att han-----------—,

och så hade han blott frågat, om han icke fickgöra någonting för henne! Det var, som om hon fått ett slag midt i ansigtet.

»Nej, — jag behöfver ingenting!» svarade hon med hes, torr stämma. »På Korsby taga de nog emot mig; — mina saker kan jag ju fa skickade efter mig. — Adjö!»

Hon såg honom sträcka fram sina händer, men vände sig om och gick utan att se på honom.

Då hon kom ut i tamburen, stödde hon sig mot väggen och lyssnade inät.

Nej, — det var inte möjligt, att han kunde låta henne gå på detta sätt! Hon tyckte sig höra hans steg bakom sig, hon väntade att i nästa ögonblick omfattas af hans armar, hon tyckte sig redan känna hans kyss på sina läppar.

Nej, — det var ingenting! Blott hennes egen dåraktiga inbillning!

Hon öppnade tamburdörren och gick ner för trapporna. Vid porten stannade hon åter och lyssnade. Allt var tyst.

Hon hörde porten falla igen efter sig, och

det var, som om den slagit igen om alla hen-

nes drömmar, hennes förhoppningar och illusioner.

Hon gick mekaniskt framåt gatorna, utan att uppfatta någonting omkring sig, som insvept i en dimma. Hon blef nästan förvånad, då hon fann

sig nere vid stationen; hon hade icke tänkt på,

hvart hon gick.

Men ännu väntade hon dock, väntade med ett svagt h£>pp. Först då hon var inne i vagnen, och tåget satte sig i rörelse, insåg hon, att allt var slut.Så, så hade han kunnat låta henne fara,

— utan ett ord för att hålla henne kvar!

Om han hade användt sin fysiska styrka för att kvarhålla och besegra henne, om han med våld tagit henne i besittning, — det hade hon kunnat förlåta honom för hans kärleks skull,

— men detta, detta, — att så kasta bort henne! Hon stirrade framför sig i tom smärta.

Så kom hon att tänka på det lif, till hvilket vagnen rullade bort med henne, på de dagar, som nu skulle komma.

Detta var således lifvet! — Åh, hvad hon nu föraktade sig sjelf för sina drömmar! Men var det sådant — nåväl, så skulle hon också taga det, som det var!

Hon bet ihop tänderna och log bittert, intagen af ett doft trots.

Hon kände ett begär efter att kasta bort sig sjelf.

7.

I sängkammaren på Korsby prestgård rådde ännu nattens stillhet. Det enda, som störde tystnaden, pastorns långdragna, tröga snarkningar, som stundom öfvergingo till ett frustande, stundom endast blefvo ett svagt pipande läte, tycktes höra till sjelfva atmosferen och ökade istället för att minska den nattliga frid, som rådde der inne.

Bakom de nedfälda gardinerna syntes ett rödaktigt sken, men i sängkammaren rådde ännu dunkel, och luften derinne var tung och däfven. Så småningom försvann det rödaktiga skenet, och en svag dager trängde in. Genom ett hål på gardinen sköt en ljus kägla af dansande damkorn in i rummet och aftecknade på den motsatta väggen en rund, darrande solfläck.

Denna flyttade sig långsamt, nästan omärkligt ner åt golfvet. Om en stund var den der nere och kröp, fortfarande

lika långsamt, fram mot sängen) Slutligen försvann den i mörkret under denna möbel, men endast för att om en stund uppenbara sig på dess karm, som den varsamt klättrade upp för, tänjande ut sig och blif-vande lång och smal, tills den nådde upp till kanten. Här halkade den öfver och kom ner på täfcket, som låg hopsparkadt till ett bylte vid de sofvandes fötter, fortsatte sin väg öfver lakanet, aftecknande kroppsformer, som skulle kunnat tillhöra riddaren af den sorgliga skepnaden och hans vapendragare, och kastade slutligen sitt sken öfver de båda makarnes fridfulla anleten. För denna vandring hade den behöft nära två timmar.

En fluga kom surrande från fönstret, beskref ett par cirklar öfver pastorskans runda ansigte, på hvilket svettdropparne glänste som perlor, och satte sig derefter på pastorns orakade haka. Här klef den en stund omkring i stubbåkern, vandrade så upp på nästippen och gjorde sin mor-gontoilett, tvålande sig i hufvudet med frambencn,strykande sig välbehagligt utefter vingarne och trasslande in bakbenen i hvarandra.

I det samma nös pastorn, och flugan surrade förskräckt bort.

Pastorn öppnade det ena ögat, blinkade, slöt det åter, gäspade och satte sig med ett upprätt i sängen.

Vid denna rörelse vaknade äfven pastorskan, torkade sig med nattröjsärmcn i ansigtet, pustade fram någonting om den förfärliga värmen och frågade, hvad klockan var.

•Pastorn, sträckte ut armen till nattduksbordet, såg på sitt ur och svarade:

»Half sju!»

Derefter sjönk han åter ner på kuddarne.

Pastorskan låg emellertid och förargade sig öfver hålet på gardinen, som hon aldrig kom i håg att laga. Så klef hon ur sängen och började kläda på sig.

»Kan du gissa, livad jag drömde i nattr» frågade hon plötsligt sin man, som låg och stirrade filosofiskt på sin ena stortå, som stack fram under täcket.

»Nej,» svarade han i en ton, som om det vore honom fullkomligt likgiltigt.

Pastorskan drömde i allmänhet mycket och brukade regelbundet hvarje morgon undfägna sin man med nattens drömmar.

»Jo du, —jag drömde om Signe — och,— nå, gissa!»

Pastorn rörde nekande pä stortån och svarade ett lakoniskt:

»Kan inte!»»Derför att du inte har några ögon, ja! Jo, om Signe och — adjunkten!»

»Pu — hu!» kom det hånande från pastorn.

»Vi fa väl se! Jag vet, hvad jag vet, jag! Att han är kär i henne, det är då klart som dagen, — och han har dessutom anförtrott mig, att han var förtjust i henne, redan innan han kom hit. Han hade sett henne på teatern i Stockholm. Och hon, — ja, få se! Det vore för öfrigt det lyckligaste, som kunde hända henne.»

»Tänker du underhålla dem också, sedan du gift dem?»

»Åh, — de fa väl vänta litet, — och för resten få de börja smått. Det har många gjort före dem.»

»När tänker du börja att sy barnkläder åt dem?» frågade pastorn sarkastiskt.

»Vänta du, — skrattar bäst, som skrattar sist!»

Och som hon nu var färdig, lemnade pastorskan sängkammaren och styrde sina steg till köket.

Pastorn sträckte makligt det ena benet utom sängkanten; efter en stund följde det andra. Då han fått på sig kalsonger och tofflor, svepte han in sig i sin nattrock och gjorde sin sedvanliga morgontitt ut på farstukvisten.

Oaktadt den tidiga timman var luften redan het och tryckande; ingen nattvind hade afsvalnat den, ingen dagg uppfriskat den; den hvilade, tung af värme, öfver jorden.

Så hade det nu varit en tid bortåt, den ena dagen hetare än den andra, och ännu syntes ingatecken, som gåfvo hopp om ändring. Om da-garne domnade man bort i en utmattande svctt-ning, knappast orkande släpa sig från den ena skuggiga platsen till den andra, allt efter som solen flyttade sig; om nätterna låg man och kastade sig i sin säng, tryckt af lakanet, plågad af flugorna, undflydd af sömnen, tills man bragtes i ett tillstånd af raseri och förtviflan, som man utöste på liflösa föremål, såsom sängkarm, kuddar m. m., — ty flugorna fick man aldrig i sitt våld.

Pastorskan plågades till en otrolig grad, alla plågades mer eller mindre, menniskor och djur.

Gårdshunden släpade i förtviflan tungan pä marken och hade glömt bort att skälla; hästarne stodo par om par, hufvud mot svans, och slogo hvarandra i ögonen; korna gingo ut i sjön, tills vattnet stod dem under buken, och orkade knappast idisla, under det att löjor och småmört hvim-lade mellan benen på dem. Inne i vikarne låg vattenytan grön som en gräsmatta. Då och då vältrade sig en gädda tungt i vassen.

Men de som frodades och trifdes, det var allt, hvad ohyra heter. De tilltogo i en oerhörd grad, vällande fram öfver allt, slående under sig allt. Det var, som om värmen tagit gestalt i dem. Smutsen blef lefvande, krälde och kröp, ynglade af sig i oändlighet. Från gödselhögar och sopbackar spridde sig en här af rof-giriga insekter ut öfver marken; maskar och larfver frossade på träd och buskar, tills endast bladskeletten hängde kvar, och löfskogen såg ut, som om det gått frost öfver den; på stjelkar och kvistar sutto bladlössen packade på hvarandra,medan små, svarta myror underminerade marken omkring rötterna; bromsar och humlor surrade däfvet i luften; myggen och knotten stodo så tätt som dam under alarne; fäflugorna gjorde kreaturen galna, och de mindre flugorna, som icke gjorde skilnad på folk och fä, delade sin tid mellan menniskor, djur och matvaror. Och öfver allt krälde det af maskar, små och stora; de tycktes uppstå ur intet, inkräktade allt och förstörde allt.

Det var rötmånad, maskarnes, ohyrans och förruttnelsens förlofvade tid, den tid, då de små äta upp de stora, — mera uppenbart än annars.

En af dessa dagar stod Signe i salsfönstret, med trötta, liknöjda blickar skådande ut öfver gårdsplanen, som låg gul och förtorkad framför huset, öfver landsvägen, som strök dammig förbi och öfver den mörka granskogen på andra sidan, hvars toppar voro belysta af den nedgående solens gula strålar.

Der slutade nu mera verlden för henne! Ah — hennes ögon voro så trötta att aldrig se annat än detta, — endast detta, dag efter dag!

Hon hade fallit af och blifvit blek. Det var någonting matt och trånsjukt i hennes väsende, något som särskildt framträdde deri, att hennes handlofvar voro mycket veka, så att händerna alltid hängde slappt och slakt ned. Dessa matt och graciöst hängande händer gåfvo sin karakter åt hela hennes väsende.

»Hon har bleksot!» påstod pastorskan.

»Flickan behöfver bli gift, det är hela saken!» brukade pastorn svara.Pastorskan kom in med ett fång tallrikar, som hon skramlande inrangerade på sina platser i skänken. Derefter gick hon fram till Signe.

»Jag tror, du står och ser på adjunkten!» sade hon plötsligt och nöp Signe skrattande i kindbenet.

Signe såg förvånad opp och följde riktningen af pastorskans blick. Då fick hon se adjunkten sitta nere i bersåen och läsa. Hon hade ickc märkt honom förut.

»Nej, — jag såg honom verkligen inte.» svarade hon i en missnöjd ton.

»Jaså, — inte alls! Nej, — jag kan nog tro det!»

Och med ett plötsligt utbrott af ömhet slöt hon Signe i sina armar och kysste henne.

Derefter försvann hon åter i köket.

Signe visste nog, hvad detta betydde. Hon stod en stund och betraktade adjunkten, som tycktes var mycket fördjupad i sin bok; så drog hon omärkligt på munnen, gick ut i tamburen, tog sin hatt och styrde hastigt sina steg

öfver gårdsplanen. Hon följde landsvägen, tills hon kom ner till ån; då vek hon in på en liten gångstig, som följde åbädden. Här saktade hon sina steg och försjönk i tankar.

Ett halft år hade nu förgått, sedan hon kom tillbaka till Korsby. Den första tiden hade hon riktigt tynat bort af ledsnad. Hon envisades att icke vilja finna glädje i någonting, och hon satt hela dagarne och grubblade på sina minnen.

I början hade hon endast haft tankar för sin gäckade kärlek, för sina krossade förhoppningar

>om en mäktig passion, som skulle fylla hela hennes lif, och hon hade plågat sig med ett bittert förakt för Volmer, för sig sjelf, för all den lumpenhet, som ställt sig emellan dem. Men så småningom hade minnet deraf förbleknat, och då framträdde i stället smärtan öfver hennes tillintetgjorda framtid som skådespelerska; detta blef nu den väsendtliga olyckan för henne, bredvid hvilken den andra krympte samman till en barnslig dröm. Stundom ansattes hon af tankar på att återvända till teatern, men hon slog dem alltid på flykten efter en kort kamp. Nej, — hon ville icke bygga luftslott mera, icke bedragas på sina förhoppningar än en gång! Hon skulle taga lifvet, som det var!

Och det försökte hon då att göra, men gjorde det med ett barnsligt trots, under ständiga jem-förelser med, hur det kunnat vara.

Och om hon öfverraskade sig med att hafva sitt intresse fäst vid en eller annan småsak, som hon i djupet af sitt hjerta föraktade, om det dagliga lifvets händelser någon gång upptogo hennes tankar, så att hon glömde bort att vara olycklig, intogs hon af vrede mot sig sjelf. Dock var det förgäfves, hon sträfvade emot; de tjugo åren togo emellanåt sin rätt.

Vid den brytning, som inträffade i hennes förhållande till Volmer, då hon i stället för det ideal af fritänkare och ädel pessimist, som hon i honom beundrat och sett upp till, fann en vanlig menniska, som liksom alla andra svek sina läror, då det gälde att lefva efter dem, skakades på samma gång hela den lifsåskådning, som honinsupit från honom. Hon hade ännu icke hunnit göra till sitt eget alla dessa nya tankar och föreställningar, som omedvetet för henne sjelf koncentrerat sig i hans personlighet; då han föll, drog han med sig i fallet allt det, som hon mottagit från honom, — och hon vände tillbaka till sina gamla gudar, omfattande dem å nyo med slapp liknöjdhet, halft på trots, utan att vilja grubbla öfver, om de voro sanna eller icke.

Några månader förflöto sålunda, och April var inne med de första symptomerna till vårens vaknande lif.

Då kom en ny adjunkt till Korsby. Första gången Signe träffade honom, blef hon mycket förvånad öfver hans uppförande. Då han presenterades för henne, fick hans ansigte ett komiskt uttryck af häpnad; han rodnade alldeles förfärligt och kom sig först efter en god stund för med att framstamma några tafatta och meningslösa ord. Men då Signe såg närmare på honom, tyckte hon, att hans ansigte föreföll henne bekant. Och äfven namnet kände hon igen, — Brunner, Brunner?

Då uppfångade hon en blick af honom, och denna blick uppväckte ett minne hos henne. Hon såg en smal, månbelyst gata och midt på denna en figur, som stod och såg upp mot ett fönster med svärmiska, fugtiga blickar, - alldeles som adjunkten nu såg på henne. Det var ju han, hennes beundrare från Stockholm! Hon kunde icke låta bli att draga på munnen, och han blef ännu rödare än förut.Han fortfor att egna henne samma tysta, efterhängsna dyrkan som förut. Hon kände, hur hans blickar alltid hängde vid henne, talande ett undergifvet, bedjande språk, som icke kunde annat än i längden smickra och röra henne. Och dessutom var han henne en liten ersättning för allt det, som hon saknade; det var en mängd min ten fastade vid honom. Han ingaf henne intresse genom den dyrkan, som hon ingaf honom, och slutligen var han den ende unge man, som hon hade tillfälle att vara tillsammans med.

Han å sin sida blef så småningom mindre skygg och tystlåten i hennes närvaro. Den ställning, hvari han nu träffade henne, ingaf honom mera sjelfiförtroende, än då hon varit en firad och bortskämd aktris. Han närmade sig henne genom att tala om hennes teatertid, och detta ämne åvägabragte en viss förtrolighet dem cntcl lan. De gjorde långa promenader tillsammans, under hvilka de upplifvade minnen från den tid, då han satt i salongen

livar afton, hon uppträdde; de påminte hvarandra om en mängd små detaljer från den kvällen och den kvällen. Och i allt detta inlade han en underförstådd bekännelse om sin kärlek, som Signe dock aldrig ville uppfatta.

En gång anförtrodde han henne, att han aldrig blifvit gripen af någonting så mycket som af hennes spel den sista gången, hon uppträdde. Och han utgöt sig i fördömande af publikens orättvisa, dess fadda och förskämda smak. Dessa ord lade sig som balsam om Signes hjerta; hon trodde visserligen icke, att han hade allde-les rätt, — han öfverdref måhända, men det var dock en glädje att veta, att åtminstone någon förstått henne. Och sedan dess kände hon sig nästan tacksam mot honom.

På den sista tiden hade han dock icke talat så mycket om detta ämne, utan i stället börjat berätta om sig och sina förhållanden. Och då fann Signe icke längre så mycket intresse i hans sällskap. Hon insåg mycket väl, hvad som skulle komma, — och det ville hon så mycket som möjligt uppskjuta. Derför började hon undvika honom.

Der hon gick utefter åstranden, tänkte hon på, hvad hon skulle svara, när han kom och begärde hennes hand. Ty att detta endera dagen skulle ske, det kunde hon icke längre dölja för sig.

Älskade hon honom? — Älska! Hvem frågade efter det? Det var ju blott en tom inbillning.

Herre Gud, — han var visserligen en ganska vanlig och intetsägande menniska, — men det var ju snarare en förtjenst än ett fel! Dessutom var han kär i henne öfver öronen, stackars gosse! Hon skulle ju göra honom lycklig! —- Skulle hon blifva lycklig sjelf? Ah, — lycka — det var ju ett sådant relativt begrepp.

Och dessutom, hade hon rättighet att afslå ett sådant anbud? Hon var en fattig flicka, framtiden hade inga utsigter för henne, och icke kunde hon i all tid ligga de gamla till last. Hon måste tänka på att blifva försörjd, och hvilken annan utväg hade hon då än att blifva gift, — såsom alla andra kvinnor,Nej, '— hon ville icke tänka på allt detta nu; — tids nog när ögonblicket var innel

Hon vände om och gick långsamt till baka samma väg. Vid en bugt af vägen var en liten mossbänk uppförd mellan ett par granar. Här satte hon sig och såg på ån, som med sitt grumliga vatten sakta gled förbi, förande med sig stickor och strån.

Då såg hon adjunkten komma vägen fram. Hon tänkte resa sig och gömma sig undan bland träden, men det var redan för sent. Han hade sett henne och närmade sig tvekande.

Det var en ganska vacker ung man med ett sådant utseende, som man plägar kalla nordiskt, ett fryntligt, rödlätt ansigte, milda, något fugtiga ögon, och ett blondt, artistiskt-prester-ligt uppstruket hår.

Då han slutligen kommit fram till henne, helsade han och frågade, om han fick sitta ner bredvid henne.

Hon makade åt sig utan att svara.

Han satte sig ner och sade något om den tryckande värmen. Hon svarade enstafvigt, och han kunde icke fortsätta. En stund sutto de tysta. Signe hade tagit upp en kvist och ritade med den figurer i marken.

Slutligen fick han med ansträngning fram.

»Jag fick i dag underrättelse om, att jag kan ha hopp om att få en komministerplats i ***stad till hösten.»

»Jaså,» — svarade Signe, också med ansträngning; hon kände sig nervös och beslöt att stiga upp och gå för att afbryta samtalet.Då kände hon, hur han försigtigt fattade hennes hand och hörde honom hviska i sitt öra.

»Signe, — om jag får den, — vill du då bli min hustru?»

Hon drog icke undan sin hand, men det dröjde en stund, innan hon svarade.

Hon tänkte på en annan kväll, då hon legat gråtande i en soffa,då hon känt Volmers brännande andedrägt beröra sin nacke och hört honom hviska passionerade ord i sitt öra. En dof förbittring sjöd inom henne och med en känsla af till-fredstäld hämdlystnad svarade hon sakta:

»Ja!»

Då adjunkten och Signe arm i arm inträdde till de gamla, flög pastorskan upp, omfamnade och kysste Signe, tryckte adjunktens vördnads-fulla kropp till sitt bröst och var idel förtjusning och lyckönskningar. Pastorn tog saken mera lugnt, talade några allvarsamma ord om betydelsen af det förbund, de nu ingått för lifvet, — ett förbund, som endast kärleken kunde befästa, och slutade:

»Ty kärlek, mina barn, — kärlek, — se der svaret på Iifvets gåta!»

Dermed omfamnade han och kysste sin gumma, som blef rörd och gret en liten vers.

»Nå hvad säger du nu?» frågade pastorskan triumferande sin man, då de kommit i säng.

»Jag? — Ingenting!» svarade pastorn lugnt.

Pastorskan ville icke fullfölja sin triumf, utan var nöjd med sitt eget medvetande. Efter en stund frågade hon åter:»Gaf du akt på Signe?»

»Hur så, — hvad skulle jag ge akt på?»

»Jag tyckte, hon såg så allvarsam ut.»

Pastorn svarade icke på en stund, ty han låg i spänd förväntan, att en mygga, som en kvarts tid surrat i hans öron, skulle sätta sig någonstans på honom, så att han skulle kunna tillintetgöra den. Slutligen tystnade den också, men han hade icke en aning om, hvar den satt.

»En förlofning är också en allvarlig sak, ser du! — Aj!» Nu kände han stynget, men nu var det för sent; innan han var färdig att slå till, hade myggan begifvit sig i väg.

»Prat! Liksom inte jag skulle veta det! Men det är någonting på tok med flickan, — hon har inte varit sig lik, sen hon kom från Stockholm! Jag kan just undra, hvad de gjort med henne i den der — den der staden!» utbröt hon plötsligt hotande.

»Hvad skulle de gjort med henne? — Hon behöfver bli gift, — det är hela saken, se n reder det sig nog! Ty er kvinnor blir det i alla fall ingen reda med, förr än ni få man och barn!»

Dermed vände han ryggen åt henne, antydande, att han nu ämnade sofva.

Pastorskan skänkte i all stillhet en suck åt minnet åt sitt döda barn. Så suckade hon öfver den förfärliga värmen, som aldrig tog slut; — hon hade snart ingenting mer att svettas bort!8.

På hösten fick Brunner den sökta komministerplatsen, och ett par månader derefter egde giftermålet rum.

Inkomsterna voro små, och det unga paret tillråddes allmänt att vänta. Men Brunner var liksom rädd för, att hans lycka skulle gå honom ur händerna, och påskyndade giftermålet så mycket som möjligt. Han ansåg sig dessutom kunna hafva hopp om snar befordran.

Signe fogade sig i allt detta efter hans önskan. Det var henne temligen likgiltigt, när det skedde.

Under förlofningstiden hade Brunner fortfarande varit den ödmjuke och undergifne älskaren, som hade sin platoniska glädje i att stå nedanför den tillbeddas fönster. Men denna ställning, hvilken han som olycklig älskare, ja, äfven såsom fästman kunnat intaga utan att förefalla sig sjelf och andra allt för löjlig, blef dock ohållbar för honom såsom äkta man. Detta insåg han mer än väl, i synnerhet som den, — praktiskt sedd, — var ganska mager och kylig, och han hyste derför ingen motvilja för att utbyta den mot en annan, — en äkta mans lugna vrå i förmaks-softan, med nattrock och tofflor, pipa och kaffekopp, räckt af hustruns egen hand.

Brunner var en i grund och botten lugn och säflig, allt annat än svärmisk natur. Han varen af dessa menniskor, som födas konservativa, som utgå i lifvet med en välordnad uppsättning af grundsatser och fördomar, på hvilka samhället satt sin fabriksstämpel, och som sålunda äro goda varor, hvilka de blindt tro på, derför att det i allmänhet ligger i deras natur att tro, hvad flertalet tror, men hufvudsakligen derför att de befinna sig väl af att tro på dem.

Hvarje menniska, äfven den fogligaste och förståndigaste, bär dock inom sig ett litet oppositions-frö, ett begär efter det ovanliga och regellösa, som någon gång tager ut sin rätt och förleder henne till att begå, hvad man plägar kalla ungdomsdår-skaper. Dessa äro väl ofta af en ganska oskyldig natur, förståndet tar snart åter ut sin rätt, och man infinner sig, putsad, borstad och oklanderlig på sin post, men man bevarar dock sorgfälligt minnet af sin lilla utflygt. Då man sitter i lugn och ro i sin länstol, är det ett så behagligt, smickrande medvetande detta, att man dock en gång varit en smula galen. Då och då tager man fram sin lilla historia, berättar den för en vän eller kanske för sin hustru, hvilken ler för sig sjelf och tänker på sin lilla historia, som hon icke talar om, och så säger man med ett småleende, som skall vara medlidsamt: »Ja, Herre Gud, — hvad man varit tokig i sipa dar!»

Brunners »historia», det var hans kärlek till Signe, — så länge hon var aktris och han olycklig. Han, en prest, kär i en aktris! Det var icke en liten galenskap för honom. Teateraftnar, ströf-tåg på gatorna i hennes spår, nattliga, något kalla promenader nedanför hennes fönster, vilda planerom enleveringar, mörka, rufvandc tankar om ett lif, sköfladt af olycklig kärlek, — allt detta försatte honom i en icke obehaglig stämning af olycka, kom honom att känna sig som en af samhällets förlorade, men intressanta existenser.

Men då han sedan träffade henne, utan att en gasramp skilde dem åt, då hans kärlek öfvergick till de lyckligas antal, då han blef fästman i stället för olycklig älskare, — då tog historien slut. Under förlofningstiden började han redan känna fast mark under fotterna, och det var med en viss ansträngning, som han fortfarande höll sig så högt uppe i molnen, som han kunde. Han gjorde det dock, måhända af beräkning; ty äf-ven kärleken beräknar, trots sina förbundna ögon. Med vigseln återkom han fullständigt i sitt normala tillstånd.

Nu började han upptäcka åtskilligt hos sin hustru, som han icke alls sett hos fästmön eller sett med den förälskades ögon, — åtskilligt, som icke riktigt stämde öfver ens med hans åsigter. Och ehuru han ingalunda hade några förutsättningar för, än mindre tankar på att blifva en hustyrann, ansåg han dock för sin pligt, — sin pligt — att försöka reformera.

Så hade han en dag kommit in till Signe med en räkning i handen.

Hon satt i soffan och läste. Då han kom in, for hon hastigt med näsduken öfver sitt ansigte. Men han såg, att hon gråtit, och det uppretade honom.

Han höll räkningen framför hennes ansigte.- Jag vill bara fråga dig, om det verkligen be. höfver gå åt så här mycket kaffe och socker?»

Hon såg likgiltigt på räkningen.

»Du vet väl sjelf, hur mycket som går ät.»

»Inne hos oss, ja, — men inte ute i köket 1»

»Är det din mening, att jag skall stå och mäta ut åt pigan?»

»Det är min mening, att du skall tänka litet mera på dina husmoderliga pligter! Det skulle anstå dig mycket bättre än att sitta och gråta öfver — dumma böcker 1»

Brunner hyste i allmänhet ett suveränt förakt för böcker, med undantag af de teologiska. Han hade endast sådana på sin bokhylla, och på hans bord funnos endast bibeln och ett häfte »Salighetsvinkar.»

Signe svarade häftigt:

»Du vet mycket väl, att jag inte kan, inte kan hela dagarne syssla med sådant der, — att det är mig motbjudande, — att hela min natur strider deremot!»

Brunner höll på att blifva ännu mera uppretad, men så beslöt han att försöka inverka på henne genom förnuftsskäl. Han ville tala förstånd med henne.

Han satte sig bredvid henne, fattade hennes hand och strök den sakta, under det han mildt och föreställande sade:

»Mitt kära barn, — man får inte hafva sådana der förutfattade åsigter om sig sjelf här i lifvet! Man får lof att

jemka med sig. — Du sitter här och gör upp i fantasien, hur du tycker, att lifvet skall vara, — och när det så inte är på det sättet,blir du led på det och förkastar det alldeles. Itite duger det! Man måste rätta sig sjelf efter lifvet och inte tvärt om; gör man det, så finner man, att det är bra, som det är, och man blir mycket nöjdare med sig sjelf. Försök att hafva litet mindre fantasi och litet mera sundt förstånd, så skall du få se, hur bra det blir! Tänk på det!»

Han klappade henne på handen och gick ut, sjelf förvånad öfver, att han utan förberedelse kunnat säga detta, som han egentligen aldrig tänkt på, så bra.

»Kälkborgare!» mumlade Signe efter honom med en föraktlig blick.

Så började hon åter att läsa i sin bok. Det var den pjes, hon sista gången uppträdt i, och det var öfver sin roll, som hon gråtit.

Den första tiden de varit gifta, hade Signe känt sig jemförelsevis lycklig. Hon hade erfarit en kroppslig tillfredsställelse, en vederkvickelse af obestämda sinliga begär, som för en tid varit nog att fylla hela hennes existens. Och denna tid hade hon känt något liknande kärlek för sin man. Men så hade husliga bekymmer och omsorger tillkommit och väckt hennes afsmak för hela det äktenskapliga lifvet; och Brunner hade allt mer och mer framträdt i sin transformation af äkta man. Då hade hon återgått till sina minnen, — i tankarne lefvande om och om igen den korta tid, som hon nu mindes som sin enda verkligt lyckliga.Men så småningom samlade sig i den husliga atmosferen ett ovädersmoln, som endast väntade på tillfälle att utbryta.

En dag satt Signe vid sängkammarfönstret och sydde. Allt emellanåt lät hon dock sömmen sjunka ner i knäet och stirrade framför sig. försjunken i tankar. Det var nya, sällsamma tankar, som hon aldrig förr erfarit, och som hon inte kunde reda, — på samma gång så ljufva och så smärtsamma.

Han hade på morgonen gjort en upptäckt, som uppfylde hennes sinne med en rastlös oro, en fruktan på samma gång som ett hopp. Hon fick oupphörligen tårar i ögonen utan någon orsak.

Hon stödde armbågen mot fönsterposten och såg ner på gatan. Det var ett starkt biåsväder. Vinden trängdes samman på den trånga gatan, fick fördubblad kraft och snodde rasande om hörnen. Några fa personer stretade mödosamt fram mot blåsten ; ett fruntimmer seglade i medvind utför gatan och gjorde en ömklig figur, då blåsten svepte kjolarne om benen på henne, så att det såg ut, som om hon icke hann följa med dem.

Då ryckte Signe plötsligt till, tog sig med handen för bröstet, som om hon erfarit någon plötslig smärta, och reste sig långsamt upp. Hennes blickar hängde ängsligt och forskande vid ett föremål nere på gatan. Denna långa, smala, framåtlutande gestalt, som tvang sig upp emotvinden, kunde det vara — —? Ja, — det var intet tvifvel mer! Det var Volmer!

Lydande sin första ingifvelse, dolde hon sig bakom gardinen, så att hon icke kunde ses från gatan. Härifrån följde hon honom med andlös spänning, under det han långsamt och mödosamt stretade sig fram på gatan. Han var resklädd och bar en nattsäck i handen. Gestalten syntes mera lutande än förut, men det var måhända en följd af blåsten. Hon forskade ifrigt i hans ansigte; det var slappt och uttryckslöst, matt och gråaktigt som efter en längre jernvägsresa. Blicken höll han riktad på marken framför sig och och lyfte den icke en enda gång derifrån. Då han var midt för porten, stod Signes hjerta ett ögonblick still, — men han gick förbi. Snart kunde hon icke mera se honom.

Hon kände ingen förbittring mot honom längre, endast smärta och medlidande, — medlidande med sig sjelf och honom.

Det var, som om ett helt skede i hennes lif passerat förbi henne, ett ögonblick stått lifs-lefvande framför henne och så försvunnit. Det var ett sista afsked, — nu var det borta, — borta! Hon kände sig till mods som en lifstids-fånge, som föres in i sin cell, hvars dörr snart skall tillsluta sig efter honom, och som kastar en sista blick på allt det, som han aldrig mera skall se.

Brunner kom hem till middagen i mycket dåligt lynne, så mycket sämre, som det endast var en småsak, som

förorsakat det, några ord, som han uppsnappat i förbigående. Han hadepå gatan gått om ett par fruntimmer, som voro inbegripna i ett så iirigt samtal, att de icke märkte honom förr, än han var alldeles inpå dem. Då hörde han dessa ord!

»Jag försäkrar dig, hon har varit aktris, min man har sjelf sett henne på någon teater i Stockholm.»

»Men att han — —!»

I det samma fingo de syn på Brunner och tvärtystnade. Han gick hastigt förbi dem. Han förstod, att det var om honom och Signe, som de talat.

Han hade märkt detta förut, han liksom kände i luften, att hans giftermål gjort honom till föremål för stadens skvaller, och detta plägade honom så, att han kände sig verkligt olycklig. Men hans förbittring vände sig icke mot dem, som pratade om honom, utan mot Signe, som han i sitt sinne lät bära skulden för det hela Han var förbittrad på henne för det, som förut utgjort kanske det mest retande hos henne, att hon varit aktris. Ty det var en himmelsvid skilnad mellan att vara kär i och att vara gift med en aktris, om också blott för detta!

Under middagen fick denna förbittring luft i oupphörliga anmärkningar på allt: soppan var vidbränd, köttet inte kokt, ölet för kallt, intet var i lag! Signe iakttog en envis tystnad, utan att ens med en blick svara på alla hans förebråelser. Hennes tankar voro långt derifrån; men kontrasten mellan dessa hennes tankar och hans småaktiga gnat stälde honom i en motbjudande, nästan föraktlig dager för henne,På eftermiddagen saktade blåsten något, och det började regna. Mörka, regndigra moln dref-vo fram öfver himmelen, och allt efter som de kommo och gingo, vexlade regnet i ymnighet och våldsamhet. Stundom störtade det som en flod mot rutorna, piskades in genom alla springor, så att det bildades sjöar på fönsterbräderna,

— så hemtade det andan ett ögonblick, man kunde höra vattnet rinna ur rännorna och forsa på gatorna,

— och derpå började det åter, brusande i ständig stegring, dånande som en aflägsen åska på plåttaken.

Signe satt och stirrade ut i mörkret, njutande af ¿vädret. Hennes tankar dränktes i denna störtflod, öfverröstades af blåsten och regnet.

Klockan slog sex i salen. Efter en stund stämde en närbelägen kyrkklocka i med hårda, tröga slag. Signe reste sig upp med en suck, fälde ner gardinen och tände lampan. Hon gick och letade i sina byrålådor efter något att sysselsätta sitt sinne med. Då föll hennes blick på ett litet paket, som låg bland annat skräp i ett hörn af lådan. Det var en bundt cigaretter, en kvarlefva från hennes teatertid, som af en slump följt med henne sedan dess. Hon öppnade den; der fans ännu några cigaretter kvar. En stund stod hon och vägde paketet i handen, lyssnande till sin mans steg inifrån hans rum, som låg pä andra sidan salen. Så lade hon bort det, men tog strax åter upp det. En cigarett föll ur och ner på golfvet. Hon böjde sig ner, tog upp den, rullade den begärligt mellan fingrarne och satte den så i munnen. Sedan hon tändt denöfver lampan, satte hon sig i soffan och hängaf sig odeladt åt den så länge saknade njutningen. Hon drog ett långt bloss, lutade hufvudet tillbaka och öppnade munnen, låtande röken rinna ut af sig sjelf, kännande den varmt smeka sitt ansigte, seende den långsamt ringla upp och lägga sig som ett flytande moln öfver hennes hufvud. Då blåste hon till; molnet hvirflade om och gled bort.

Hennes sinnen domnade bort som i ett mildt rus. En ström af minnen trängde sig på henne, togo form och gestalt i röken, bildade sig, smälte samman och upplöstes med den. De hade förlorat all sin bitterhet, lade sig mjukt och smekande som bomull omkring hennes sinne, sväf-vande, flygtiga som röken, hon följde med sina blickar.

Då hörde hon sin mans steg i salen. Hon gjorde i tankarne en ansträngning för att resa sig upp, men hennes kropp nekade att lyda, och hon förblef halfliggande i soffan med den halft utbrun-na cigaretten i handen.

Brunner stannade som förstenad på tröskeln, stirrande på henne, som om han icke ville tro sina ögons vittnesbörd. Slutligen fick han fram:

»Röker dur»

Hon svarade med ansträngd likgiltighet:

»Ja, — som du ser.»

Han gick ett slag öfver golfvet, sökande efter ord för att ge sin förbittring luft. Hon satt afvaktande och följde honom med ögonen.Sä stannade han midt framför henne och frågade med en röst, som han knapt förmådde beherska:

»Ämnar du kanske taga detta till en vana hädanefter ?»

»Och om så vore?»

De talade flämtande och afbrutet, — det var, som om de afhandlat en fråga, som gälde lif eller död. Från cigaretten silade sig en smal rökstrimma upp emellan dem.

Brunners hela förbittring vände sig ett ögonblick mot den. Det var, som om den hånat honom, försmädligt uppsändande sin rök midt för hans ansigte. Denna fina rökstrimma gjorde på honom intrycket af en gäckande hvissling. Det ryckte i hans hand, han kunde icke hålla sig, utan slog hårdt till hennes arm, så att cigaretten föll på golfvet.

Hon reste sig plötsligt upp och utropade:

»David!»

Han intogs af ett ögonblicks blygsel öfver sin öfverilning, men kväfde den under ett häftigt flöde af ord.

»Om du visste, hvad det upprör mig, — det är så okvinligt, — så, — så — afskyvärdt! Jag-tål det inte! — Du är inte »aktris» nu längre, du är min hustru, min, en prests hustru, — var god och mins det!»

Hon svarade honom med ett medlidsamt leende.

»Du talar, som om jag begått ett brott!»

»Det är inte fråga om brott här, — försökinte att vränga bort saken! Du vet mycket väl, hur man skulle komma att prata om dig —och mig, hur man skulle rifva upp hela ditt förflutna lif! Men jag vill inte, att mitt hus och mitt lif skall blifva föremål for skvaller, mitt lif, som skall vara en föresyn för de andras, — Det är alldeles tillräckligt ändå!»

»Hvad är det, som är tillräckligt?»

»Ah, — jag vet mycket väl, att fast du inte säger något, så, — —1 Och nu skall det här,» — han sparkade till cigarettstumpen, — »vara ett hån mot alla mina åsigter, mot hela mitt lif. Men jag vill inte längre släpa på din forntid som en black om benet, — jag fordrar, att du hjelper mig att utplåna den, i stället för att ständigt kalla den till lif!»

»Och med hvad rätt fordrar du det?»

Hon blef allt lugnare, allt mera säker på sig sjelf, ju mera han förifrade sig.

»Derför att du nu är min hustru, derför att jag gifvit dig mitt obefläckade, tadellösa namn och en aktad ställning i i samhället. Var god och mins det!»

Han gick med stormsteg ut ur rummet. Signe hörde honom gå i tamburen och efter en stund slå ige n farstudörren efter sig.

En jublande glädje uppfykle henne. Nu var hon fri, fri! Nu hade hon rätt att lemna honom, nu hade han sjelf brutit alla band emellan dem, — nu finge hon återgå till det lif, som blifvit henne dubbelt kärt, sedan det hånats och skymfats! Åh, hon borde aldrig hafva lemnat det! — Men nu var hon åter fri!

Hon började feberaktigt plocka ihop sina saker. Hon hade icke klart för sig, om honskulle gå nu med det samma, än mindre, hvart hon skulle gå, men hon kände ett behof af att företaga något, som kunde öfvertyga henne sjelf om hennes frihet.

Då stannade hon plötsligt och tog sig med en rörelse af smärta och bäfvan för bröstet. — Hon hade erhållit en

påminnelse, som dref allt blodet till hennes hjerta, kom hela hennes mod att svigta. Blek och darrande sjönk hon ner på en stol och stirrade framför sig i magtlös förtviflan.

Hon hade ju icke längre blott sig sjelf att tänka på, — följderna af hennes handlingar drabbade ju numera icke blott henne utan äfven det barn, som hon bar inom sig! För första gången erfor hon det förfärliga ansvaret af ett annat lif än sitt eget, och hon kände sig tryckas till jorden deraf. Hon anade, såg i ett ögonblick, hur detta ansvar ständigt skulle följa henne, förlamande och nedtyngande, drabbande henne med tvifvel och ånger.

Det var, som om ett nytt ljus kastats öfver hela hennes lif; allt hvad hon hittills upplefvat, föreföll som ett intet, idel barnsligheter mot detta. Hon hade ju endast lekt sig genom lifvet, lekt, att hon var olycklig, lekt, att hon gift sig med en man, som hon icke älskade, kastat bort sig sjelf i barnsligt trots, — tills hon nu fann, att hon lekt sig in i den fruktansvärdaste verklighet!

Nej, man kastar icke ostraffadt bort sig sjelf!

Minnet af förmiddagen stod åter framför henne. Hon såg Volmers böjda, framåtlutandegestalt mödosamt streta sig fram mot blåsten, och hon nickade liksom bekräftande.

Den kamp, som följde, var hård och långvarig. Hon kämpade i förtviflan, ty hon visste, att hon skulle vika, böja sig och stanna. Men ändå kämpade hon, — om också blott för att vinna tid.

Denna dag mognade henne kanske mer än hela hennes föregående lif, men då den var slut, och hon åter lade sig i den äktenskapliga bäd den, hade hon en känsla af att hela hennes ungdomskraft var förvissnad. Hon föreföll sig sjelf tio år äldre.

Då Brunner fick veta hennes tillstånd, intogs han af en uppригtig, men öfverdrifven ånger och sökte på allt sätt försona, hvad han felat. Han närmade sig henne åter med en smeksam, beskyddande ömhet, som hon mottog likgiltigt, utan att stöta ifrån sig, men också utan att besvara.

Det följde svåra och bekymmersamma år, år, under hvilka det unga hemmets trefnad för-kväfdes under ekonomiskt betryck; men Signe klagade aldrig, gjorde alltid sin pligt, fast utan glädje, sparde och gned så godt hon kunde, hörde tåligt mannens klagan, alltid lika under-gifven, lika stilla, lika färglös och urvattnad.

Dessa år gjorde henne till en af dessa alltid lidande, men aldrig med ord klagande, matta, nervsvaga kvinnor, hvilkas lif släpar sig fram som en tung eftermiddagssömn, för hvilka det icke finnes något utom deras hem, och för hvilka hemmet är som ett frivilligt fängelse, för hvilkamannen är det samma som matbekymmer, skjort-strykning och strumpstickning, som föda barn, på hvilka de slösa all den ömhet, hvaraf de äro i besittning, och öfver hvilka de dagligen sörja, för hvilka de tillintetgöra sitt eget jag, och som de samtidigt önska icke vore till.

Den första tiden hade hon måst i tysthet bekämpa anfall af upprorsbegär och leda, — men det gick så småningom öfver, hon fick icke tid att tänka; hon kände sig endast ibland så trött, så trött!

9.

Brunner gick med oroliga, men ljudlösa steg af och an i salen. Stundom stannade han vid sängkammardörren och lyssnade med återhållen andedrägt. Så tog han åter vid att gå, fram och tillbaka, i sina nedkippade filttofflor.

Från barnkammaren hördes barnens skratt och stoj. Då de blefvo för högljudda, öppnade han dörren och sade med låg, sträng stämma.

»Tyst här inne! Tänk på, att mamma är sjuk!»

Då blef det tyst en stund, och barnen endast hviskade med hvarandra; men så småningom höjdes rösterna, leken ryckte dem åter med sig, så att de alldeles glömde bort, »att mamma var sjuk.»Det var halfmörkt i salen. I denna belysning gjorde hela rummet ett intryck af torftighet, af öfverstruket armod. Man anade, att vid fullt dagsljus taket skulle vara nedrökt och grått, tapeterna fläckiga och med af möblerna ofullständigt dolda skavanker, bordet nött och ripigt, stolarna trasiga. Nu såg man det icke, men kände det på sig.

På ena väggen stod en liten kammarorgel, och öfver den hängde en i ram infattad litografi, föreställande Jesus på korset. På väggen midt emot knäpte salsklockan med osäkra, klanglösa slag.

Plötsligt hördes inne i sängkammaren ett kväfdt skrik, åtföljdt af ett sakta jämrande. Brunner stannade midt i ett steg, hvarenda nerv sammandrog sig krampaktigt i hans kropp. Han stod alldeles orörlig, så länge jämrandet varade; endast ögonen irrade omkring rummet, liksom sökande ett föremål att hänga sig fast vid. De stannade slutligen på den korsfäste, stirrande på honom med en stel, uttryckslös blick. Dä det åter blef tyst, sjönk hans kropp slappt till hopa; med en harmsen åtbörd vände han sig bort från taflan och gick fram till fönstret.

Ett tätt snöslask dref fram genom gatan, klibbande sig fast vid fönsterrutorna och rinnande ner i smutsiga strimmor. Några vandrare trampade mödosamt i den djupa modden. En lykt-tändare gick gatan fram; en efter en tändes lyktorna och upplyste med sitt darrande sken en del af marken omkring sig.Brunner tryckte sin heta panna mot den kalla rutan. Hans blickar följde den lilla ljusa punkten, som flyttade sig framåt i luften, härs och tvärs, stannande vid hvarje lykta och ett ögonblick fördunklad af dess sken. Han fann ett visst lindrande intresse i att beräkna, när nästa lykta skulle tända sig, — och det var nästan med en suck, han slutligen förlorade lykttändaren ur sigte.

Nu började åter jämrandet inne i sängkammaren, och allt hårdare tryckte han sin panna mot rutan, under det hans kropp åter stelnade i ångestfull spänning. Då rutan blifvit varm genom beröringen med hans upphettade hud, flyttade han hufvudet en smula. Denna rörelse var nästan omedveten; alla hans sinnen koncentrerade sig i hörseln. Med ens hördes ett hejdlöst, lössläppt skrik, — och så var det alldeles tyst. Han tog ett par steg fram mot sängkammardörren, men stannade åter och sjönk ner pä en stol.

Här satt han fortfarande, då dörren öppnades, och en lång, mager kvinna visade sig på tröskeln. Hon knackade med ett ovanligt långt, senigt finger på den i tankar försjunkne Brunners axel och hviskade:

»Nu kan komministern få komma in!»

Brunner reste sig upp och följde henne in i sängkammaren. Här rådde en kvaf, instängd sjukluft; rummet upplystes svagt af en i ett hörn stående nattlampa. Några linnepersedlar lågo kringkastade på golfvet.Han gick fram till sängen. På örongåttet hvilade Signes bleka, liksom utsugna ansigte. Hennes ögon voro slutna, läpparne darrade konvulsiviskt, och håret klibbade fast vid den svettiga pannan.

»Hur är det med dig, Signe?»

Hon öppnade ögonen och mötte mannens mörka, bekymrade blick. Hennes mun drog sig till ett svagt, bittert leende.

»Ahjo, — så der! Men jag trodde inte, att jag skulle gå igenom det.»

Brunner plockade nervöst på täcket. Det var tyst en stund, derefter frågade han med ansträngning.

»Är det, — är det en ? /

»Det är en gosse!» inföll det långa fruntimret. »Se en sådan dugtig liten krabat!» fortsatte hon, i det hon sträckte fram mot honom ett litet bylte, hvarur ett rödt. ännu formlöst ansigte stack fram.

»Skall hange’ sin pappa en kyss, nu, hva'?»

Brunner lutade sig ner öfver det lilla ansig-tet, men hans läppar berörde det icke. Då han åter reste sig upp, mötte han Signes blick. Liksom tvenne medbrottslingar sågo de hastigt bort från h varand ra.

Men då sträckte Signe matt upp armarna och sade: »Låt mig få honom!»

Barnet lades bredvid henne. Hon tryckte det intill sig med bitter ömhet, kysste det, och hviskade i dess öra, ohörbart för de andra.

»Stackars lilla kräk, — du rår inte för det! Älskling, — älskling!»Det var, som om hon bad det om förlåtelse för något ondt, hon gjort det.

Brunner vände sig bort, och gick ifrån sängen, följd af det långa-fruntimret.

»När kommer doktorn?» frågade hon hvi-skande.

»Han skulle komma vid åttatiden»; svarade han. »Är det någon fara?

»Inte direkt, — men man kan aldrig veta.»

»Kan fru Holm stanna, tills han kommer?»

»Ahjo, — jag far väl lof!»

Derefter gick Brunner in i sitt rum. Han satte sig i sin gungstol och försjönk i tankar. De hårda, fyra gånger upprepade slagen från en kyrkklocka väckte honom; han kom plötsligt att tänka på, att det var Lördagsafton. Med en suck steg han upp, satte sig vid skrifbordet, lade fram ett ark papper, doppade pennan flere gånger och skref slutligen:

Kära bröder och systrar i Kristo!

Här stannade han åter, ansträngde sig för att samla sina tankar, upprepade flera gånger half högt:

Kära bröder och systrar i Kristo!

Så kastade han med ett pennan ifrån sig, ref sönder papperet i små bitar och utbrast:

Jag vånde--------------!

Men resten sväljde han.

Otåligt sparkade han af sig sina tofflor och tog på sig stöflarne. Derpå gick han ut i tamburen, tog hatt och rock, gläntade på dörren till köket och ropade: »Kristinl»Intet svar. Han öppnade dörren och gick in. Köket var tomt. Mumlande något för sig sjelf, gick han fram till barnkammardörren, öppnade den och ropade hårdare: »Kristin!»

Midt på golfvet i barnkammaren stod fru Holm med den nyfödde på armen, och rundt omkring henne trängdes tre .små barn med undrande blickar. Bakom dem stod Kristin.

Då barnen fingo syn på fadern, rusade de fram till honom, ropande om hvarandra:

»Pappa, — pappa, — vi ha fått-----------------»

»Ja, — ja, — jag vet! Men håll då inte ett sådant förfärligt väsen! Kristin, — jag går ut ett tag, — skulle doktorn komma före mig, så säg honom, att jag snart kommer hem.»

Kristin'följde honom ut i köket.

»Jag skulle be herrn att få pengar till smör!»

»Pengar, pengar! Aldrig är det då annat!»

»Ja, — jag äter inte upp dem!»

»Se här! Men låt det räcka en smula också!»

»Nå, nå, lagom !» hörde han efter sig,

då han stängde tamburdörren-.

Dä han kommit ner på gatan, slog han upp rockkragen och stretade sig fram mot vinden, som dref den våta snön i ansigtet på honom. Så gick han på måfå, kännande ett behof af att uttrötta sin kropp, men utan att kunna gå ifrån de dystra tankar, som ansatte honom.

Njuter man en stilla, sorgfri lycka, är det en tillfredsställelse att vara tacksam mot den gud, som man dyrkar; lifvets stora olyckor äro egnade att uppväcka denna fanatism, som förr i tidengjorde en och annan till helgon och i vår kritiska tid till dårhushjon, — men hur många troende är det, hvilkas tro icke undergräfves och frätes bort af ett i ekonomiskt betryck till-bragt lifs dagliga droppande?

Brunner hade hittills aldrig vetat, livad tvifvel vill säga. Han hade utgått från ett hem, som var härden för en gammaldags, okritisk gudsfruktan, der man gick i kyrkan två gånger livar Söndag och helgdag, der man läste morgon-och aftonbön i familj och gick till nattvarden en gång i månaden, — med ett ord, der man samvetsgrant uppfylde alla sina skyldigheter mot himmelen, och derför ansåg det i sin ordning, att man också skulle stå i dess särskilda hägn. Det var föräldrarnes önskan, att den äldste sonen skulle bli prest; redan vid hans födelse hade de det klart för sig, och derför döpte de honom till David. Han växte upp i den föreställningen, fogande sig efter föräldrarnes önskan, som om det voro en sak förut bestämd i Guds råd.

Då han slutat sina skolstudier, började han således läsa på prestexamen. I Upsala var han känd för att taga lifvet från den glada sidan; det gjorde han också, — hela framtiden låg så slät och banad framför honom, inga bekymmer tryckte honom, lian var nöjd med sig sjelf, sin Gud och hela verlden. Han tog sin examen på bestämd tid och väntade lugnt på, att pastoratet i sinom tid skulle komma. Och under det han väntade, njöt han sin sorgfria tillvaro som en ung, icke allt för rigorös adjunkt,Men så gifte han sig. och dermed började en olycklig tid för honom. I lans inkomster som komminister i en småstad räckte icke till för att föda en hel familj. Dessutom var han oerfaren och hade alltid varit van att gå i sina föräldrars ledband, — som visserligen icke varit allt för kort. Men de voro nu döda. Då tiden och omständigheterna gifvit honom den erfarenhet, han saknade, så var det för sent; han befann sig redan inne på skuldsättningens skred. Familjen och skulderna ökades, men icke så inkomsterna, och snart fördystrades hela hans lif af ekonomiska bekymmer.

I början hade han dock förtröstat på, att detta endast var en öfvergående pröfning, en sådan pröfning, som Gud understundom sänder äfven sina trognaste, för att stärka dem i sin tro, Han föresatte sig att icke svigta, att bära sitt kors med ödmjukhet. Han sade sig, att »den, som föder foglarna på marken», nog skulle draga försorg om honom också; då han läste sitt »Fader vår», koncentrerade han hela sin sin andakt vid bönen: »Vårt dagliga bröd gif oss i dag!» Men brödet blef allt knappare, och pröfningen tycktes aldrig vilja taga slut.

Då ställdes hans undergifvenhet och gudsfruktan på ett hårdt prof. Han anstälde en uppgörelse med sig sjelf, ransakade uppriktigt och utan undanflykter hela sitt lif, men han kunde icke komma till annat resultat, än att han var orättvist behandlad. Det var fåfängt som han sökte öfvertyga sig sjelf, att Gud hade sin afsigt med att sända honom denna svåra pröfning,fast hans skröpliga, menskliga förstånd ickc kunde fatta den, — för första gången drog han icke jemnt med försynen, utan hade sina stunder af uppror, knot och klagan mot den gud, han hvar Söndag måste prisa.

Och när så hans hustru för fjerde gången blef hafvande, och ingen ljusning visade sig, började dessa stunder blifva allt tätare, hans tro undergräfdes mer och mer, han blef dyster och grubblande och intogs af vedervilja för det kall, han utöfvade. Med en hemlig bäfvan gjorde han sig förtrogen med läror, som han förut utan pröfning förkastat, som han icke ens velat taga kännedom om för att icke smutsa sin själ. Det hade kommit derliän, att han bland sina embets-bröder gick och gälde för »en farlig karl», och hoppet om befordran blef allt svagare och svagare. Trött och missröstande lade han då händerna i kors och lät allt gå vind för våg, skjutande skulden på en försyn, som han icke längre ville tro på.

Han hade ett par gånger tänkt hänvända sig med anhållan om hjelp till Signes morbror, fabrikör Volmer, men Signe hade sä energiskt satt sig deremot, att han måst afstå derifrån. Detta hade uppväckt hans misstankar, han stälde det i samband med åtskilligt annat, — och han ansåg det för sin pligt att göra efterforskningar angående Signes förhållande till sin morbror. Men då de icke förde till något resultat, afstod han snart från dem, med en aning om, att han dermed besparade sig obehag. En dag läste de i tidningen, att Volmers hustru dött, och dåiakttog han, att Signe en tid föreföll mycket grubblande, men så tänkte han icke mera på det; han hade nog med att tänka på sina egna bekymmer 1

Det var dessa, som upptogo hans tankar äfven nu, under det han ströfvade kring på de mörka gatorna.

Han hade känt ett behof af att komma ut, bort från hushållsbekymren, från de trånga rummen, som tycktes honom skrika om brist och nöd, från barnens skrik, från köksskramlet, från allt det, som dagligen pinade honom med ständiga nålstygn. Men tankarne derpå förföljde honom, och dem kunde han icke gå ifrån.

Han såg framför sig allt det besvär och

bråk, som ett barn alltid har i släptåg, — som

är så ljuft första gången, men som icke längre är så ljuft, då det upprepats några gånger; — ökade kostnader, ännu trängre utrymme, nätter störda af skrik och spring, diarrhé och andra barnkrämpor, kink för tänder, och så denna di-barnslukt i rummen 1 Dertill Signe sjuk, måhända för en längre tid, så att dubbel börda föll på honom, och utgifter, utgifter af alla slag! Han kände ingen fadersglädje; den hade slukats af brödbekymren, och detta barn tedde sig för honom endast som en ny börda, — nästan som en förbannelse.

Han kände ett begär att gå bort, långt bort,

gå ifrån alla sina bekymmer, sina tvifvel och

och missräkningar och känna sig ensam, endast hafva sig sjelf att tänka på.Gå! — och hur skulle han kunna gå? Derhemma väntade ju en sjuk hustru och en barnskara på

honom. Det var ju hans pligt, — pligt ? Och

hvarför var det hans pligt ? Han kände sig i lynne att tvifla på allt, förkasta allt och håna allt.

Och drifven af ett behof att gifva sina känslor luft, att föryttra alla dessa tankar i en lekamlig rörelse, hötte han med sin knutna näfve mot himlen. Och då en hund strök förbi honom och nosade på hans ben, sparkade han till den, så att den tjutande flydde sin väg. Då skrattade han åt sig sjelf, vände och styrde sina steg hemåt.

Han gick förbi ett stort hus, der en våning var strålande upplyst; dansmusik trängde stötvis ut på gatan, och parvisa skuggor skymtade förbi fönstren. Han stannade och tittade uppåt. Det kom öfver honom en längtan efter att vara i ett gladt, larmande lag, höra skratt och stoj, något som döfvade tankarne, — läckra rätter, flödande viner, öfverflöd, bekymmerlöst, ösande öfverflöd.

Han gick in på ett litet kafé. Det var alldeles tomt på gäster; kyparen stod och petade sig i tänderna öfver en tidning. Denna ödslighet verkade nedstämmande på honom, och han ville åter gå, men kyparen uppfångade honom. För skam skull måste han väl dricka något! Han funderade en stund och begärde så en absinth. Han hade aldrig druckit sådant förut, men han visste, att det skulle vara stimulerande.

Han satte sig i en soffa och tog en tidning. Absinthen kom; han fylde glaset och tömde det i ett drag. Han kände den tjockflytande vätskan rinna som lava ner för strupen, brännande alltefter som den sjönk. En behaglig värme strömmade genom hans kropp, kittlande i ledvecken, töjande på senorna, krypande i fingerspetsarne. Hans kropp drog sig ovillkorligen till en sträckning. Han blef lättare, spänstigare, bröstet häfde sig, det glindrade för ögonen. Så infann sig en vällustig, darrande matthet. Med en suck af välbehag slog han i ännu ett glas och lutade sig tillbaka i soffan, sträckande benen ifrån sig.

Om han skulle börja på att dricka absinth!

Långsamt vecklade han upp tidningen och ögnade öfver första sidan. Då fängslades hans ögon af ett namn; bland dödsannonserna stod följande:

Att Garfverifabrikören *

Krister Wilhelm Volmer född den ... stilla afled härstädes den . . . varder endast på detta sätt slägt och vänner tillkännagifvet.

Det var, som om någonting plötsligt öppnat sig framför honom; han hade en känsla af fri rymd framför sig. En jublande glädje kämpade inom honom för att komma upp till ytan, men med en plötslig fruktan för att bära sig opassande åt, som om han varit i ett stort sällskap, betvang han denna glädje och ikläddе sitt ansigte ett allvarligt uttryck. Han hade en plågsam känsla af, att kyparen fixerade honom.

Hastigt reste han sig upp, betalade och gick. Med snabba steg tog han den kortaste vägen hemåt.Han var rädd för att tänka ut sina tankar. Han ansträngde sig att fästa dem vid småsaker, som hans blickar händelsevis berörde, han

hakade sig fast vid något minne från den förgångna tiden, som han framkallade i sin fantasi, oupphörligt förlorande tråden, glömmande bort sig och början de om igen från början utan att någonsin komma till slutet.

De tankar, som han ville skjuta ifrån sig, togo form i en fras, ett gammalt ordspråk, som plötsligt trängde sig på honom och ringde, surrade för hans öron, till det slutligen sjöng på en slags melodi, som drog med sig alla ljud på gatan:

“Den enes död, den andres bröd!“

Det var fåfängt, han kunde icke blifva fri från dessa ord; vagnarne skramlade fram dem, menni-skorna gingo i takt med dem, de tycktes honom stå inristade på väggarne och slutligen, då kyrkklockan började slå, upprepade han mekaniskt en stafvelse för hvart klockslag:

Den ...e .. nes...bröd.. .den.. an ...dres...död. Han blef nästan förskräckt, då stafvelsernas och klockslagens antal stämde öfverens. Detta sammanträffande gjorde på honom intrycket af något öfvernaturligt.

Men hvad var han då rädd förr Det måste vara absinthen, som verkade på honom!

Öfvernaturligt? Ja, var det inte något öfvernaturligt i detta dödsfall, — som kom så .. .? Var det inte en hjelpande hand, som sträcktes ner till honom från himlen, från den Gud, som han ... ?

Hvad var han då rädd förr Hvarför fruktade han denna uppenbarelse ? Ty, som en sådan tedde

6det sig nästan för honom. — Han visste svaret, men han vågade icke tänka ut det, — med ett dunkelt uppsåt att derigenom föra bakom ljuset. . . hvem? Hvem hade han tänkt föra bakom ljuset? Han blef rädd för sig sjelf vid blotta tanken på, att han kunnat hysa ett sådant uppsåt. Han skyndade att förneka det för sig sjelf, och förskräckt öfver de villovägar, han råkade in på, upphörde han åter alldeles att tänka.

Då föll det honom med ens in, att detta kanske icke alls skulle medföra någon hjelp. Det var kanske blott ett bedrägligt hopp, en missräkning att lägga till alla de öfriga. Han förvånade sig öfver, att denna tanke icke strax fallit honom in, öfver sin blinda tro på, att hans olyckstid nu var slut.

Såvida det inte var en ingifvelse!

Denna ovisshet, denna vacklan emellan hopp, misströstan, glädje och farhågor blef honom slutligen så olidlig, att han började springa, och sprang hela den återstående vägen hem.

Då pigan öppnade för honom, sade hon, att det kommit ett bref till honom, medan han varit borta. “Doktorn hade också varit der, men icke haft tid att vänta. Skulle komma igen dagen derpå. Han hade bedt henne säga, att...»

Hvad doktorn bedt henne säga, gick spårlöst förbi hans öron. Alla hans tankar voro upptagna af brefvet. Då han fick det i sin hand, vågade han knapt se på det; hans hand darrade så, att han knapt kunde öppna det. Han genomögnade det med bäfvande hjerta, så upprörd, att han hadeall möda att få bokstäfverna att stå still för sina ögon.

Det var från en lagkarl i Stockholm. Det underrättade honom om Volmers frånfälle, och att denne i sitt testamente insatt Signe till sin uni- i versalarfvinge.

Brefvet föll ur hans hand, men hastigt böjde han sig ner, tog åter upp det och genomläste det ännu en gång, dröjande vid hvarje ord för att riktigt insupa vissheten om sin lycka.

Och då, när intet tvifvel mer var möjligt, när han så att säga hade sin lycka i händerna, kom med förnyad styrka öfver honom denna fruktan, en ångest för att allt skulle försvinna lika hastigt, som det kommit. Ty nu hade han fått sina ögon öppnade, nu såg han tillbaka på den senare delen af sitt lif som en tid af vanvett och förhärdelse. Hans synd framträdde stor och förfärlig för hans blickar, och bäfvande för att straffet nu skulle följa, hårdt och förkrossande, sjönk han ner på knä och utbröt i tårar och böner. Han släpade sig på knä, tigde om förlåtelse, kallade sig sjelf den största usling på jorden, gjorde sig så ringa och eländig, han kunde, gömde sig i sin egen syndfullhet och ovärdighet, rädd att visa den minsta skymt af sjelfuppskattning, som kunde stöta tillbaka den

himmelska barmhertigheten. Ledd af sin kristliga instinkt, sade han sig, att, ju mera oför-tjent nåden vore, dess beredvilligare kom den, — att de största syndarne äro närmast Gud.

Detta utbrott lugnade honom. Frid och jemn-vigt började återvända i hans sinne. Han reste sig från sin knäböjande ställning och började gåaf och an i rummet, tänkande mera sansadt på det förflutna. Dimensionerna kröpo småningom i hop. , »Han hade varit nära afgrundens brädd, men Gud hade icke velat låta honom gå förlorad, han hade hållit sin hand öfver honom och räddat honom på fallets brant. Han kände sig som ett af Herrans utvalda redskap. Hade icke försynen på ett underbart sätt ledt hans öde? Nu förstod han Herrans mening; — Han hade ledt honom ut på tviflets gungfly blott för att derefter göra hans tro så mycket fastare, — ett hälleberg, hvarpå Hans tempel skulle byggas!»

Öfvergången från sjelfförkastelse till sjelflorgud-ning var så naturlig, att han icke ens märkte den.

En oändlig tacksamhet uppfylde hans hjerta, tacksamhet för att han var en af Herrans utvalde, — ödmjuk tacksamhet, — icke fariséens. Han ville gå att omfamna det barn, som han 1111 insåg vara en gåfva från himmelen, som så att säga var en underpant på det förbund, som hädanefter förband honom med Herran.

Han skulle just gå, då pigan öppnade dörren, stack in hufvudet och sade:

»Herrn, det är dukadt för länge se'n, barnen vänta pä att få äta!»

»Godt, jag kommer! — Hör 1111, Kristin, fins det ljus hemma?»

»Ja-a»

»Sätt då ljus i salskronan och tänd den!»

»Ska' jag tända kronan? Men . . .»

»Seså, raska på nu bara!»

Han log inom sig åt pigans dumma förvåning Derpå tvättade han och kammade sig, och då detvar gjordt, kände han sig såsom en ny menniskä. Det var, som om han fullkomligt sköljt bort spåren af det förflutna, och med ett leende på läp-parne gick han sakta och öppnade sängkammardörren.

10.

Brunner liknade en gång sitt lif vid en vandring öfver ett högt berg, och han använde denna liknelse i en predikan, — naturligtvis i tredje person.

»Först hade han vandrat nere vid bergets fot; ängarne stodo fulla af blommor, bäckarne sorlade, träden susade, och fåglarne sjöngo. Det var den ljufva, oskyldiga barndomstiden. — Sä hade vandringen uppför berget börjat. Hvilken upplyftande känsla att höja sig från dalens lugna, men måhända något kvalmiga sköte! Vindarne blåste friskare, lungorna fylde sig med en renare luft, barrskogen stod hög och allvarlig, talande manande, högstämda ord. Det var ungdomstiden med sitt uppåtsträfvande hopp, sina högstämda känslor. — Men allt brantare blef stigen, skogen glesnade, träden krympte samman, försvunno, kölden tilltog, vinden blåste skarpt, upprörande ett dystert, enformigt haf af ljung, — bara ljung, så långt blicken nådde. Och vandraren blef allt tröttare och tröttare. Ljungen försvann, äfven den, nakna klippspetsarsargade hans fötter. Snöns och isens period började. Hvad under, om vandrarens mod svigtade> om tvifvel plågade hans hjerta, som hungrade i denna öken af köld och brist r — Dock, slutligen hann han toppen, — och se, på andra sidan utbredde sig ett härligt landskap för hans blickar! Ängarne utbredde sina gröna mattor, åkrarne kantade dem med guldgula bårder, skogarne af-tecknade sig som mörka massor. Då uppfyldes vandrarens hjerta af en oändlig tacksamhet. Det var, som om han der uppe på höjden kände Guds närhet, himmelen öppnade sig för hans blickar, och han såg Skaparens herrlighet. Han sjönk ner på knä och lofvade Gud, tackande för den pröfning, han genomgått, och med hänförelsens mod och förtröstan i sitt sinne, nedsteg han till dalen, som skulle bli hans andes såningsfält.»

Ja, Brunner nedsteg i dalen, och ju längre ner han kom, dess varmare och mjukare blef den mark, han trampade på. Men ju längre ner han

kom, dess längre bort kom han också från den

himmelens närhet, som uppfylt hans själ der uppe på höjden. Alt det menskligt skröpliga i hans natur drogs med oemotståndlig magt till de rika tegarne, som böjde sina guldgula ax för honom, och den himmelska musiken öfverföstades af feta hjordars råmande. Såningsfälten utbredde sig för hans blickar, och han grep sig an, sådde och skördade, — men ack, icke den himmelska skörd, som han der uppe drömt om, utan en sådan,

som samlas i lador och logar, och som har

bättre åtgång än den himmelska på dessa jordiska marknader. Han insåg nu fullväl, att men-niskan, liksom hon är delad i kropp och själ, tillhör jorden lika väl som himmelen, och han ingick en kompromiss med sig sjelf, som gaf hans samvete lugn, — sex dagar i veckan arbetade han på de jordiska, fåfängliga tegarne, men den sjunde dagen plöjde han och sådde i menighetens själar.

Och Signe, hon, som följt honom på hans vandring: — Hon hade följt honom såsom den, som vet sig icke gå sin egen väg, som trampar i en annans fotspår, under det obanade stigar locka på sidorna. Så länge vägen burit uppföre, hade hon måst uppbjuda alla sina krafter, äfven hon, hon hade sträfvat och klättrat, gått med blödande fötter, men utan att klaga, stängande bitterheten inne i sitt hjerta. Hon hade gått så länge, tills det blifvit en vana, och hon hade understödt honom, hvars väg hon gick. Men då han der uppe på höjden känt sig upp-fyld af himmelens närhet, under det han med sina blickar smekte det landskap, som utbredde sig vid hans fötter, hade hon stått och betraktat det med tomma, likgiltiga blickar, såsom man betraktar en annans egendom, som man icke vill ega. Och då han med ett barns lystnad sprang ner i dalen, som öppnade sina armar mot honom, lät hon sig glida ner utför sluttningen, matt och viljelöst, — endast kännande ett visst behag i att slippa anstränga sig, få sjunka mjukt och sakta.

Volmers död hade endast gjort ett öfver-gående intryck på henne. Han hade kommit så långt ifrån henne under de sista åren, äfven ihennes tankar, att han varit som död för henne

förut. Det föreföll henne endast som en [-egendomlig-] {+egen- domlig+} ödets ironi, att hennes man skulle hafva

honom att tacka för sin uppkomst, en ironi,

som i hennes tankar uteslutande drabbade mannen.

Dessutom låg hon då sjuk efter sin sista barnsäng.

Denna sjukdom var svår och långvarig, och det var nära, att hon icke gått igenom den. Hon blef väl räddad undan döden, men allt sedan dess led hon af ett invärtes, obotligt ondt, ett underlifslidande, som tvang henne att föra ett stillasittande, overksamt lif. Och då fick hon åter tid att tänka, — grubbla utan uppehåll, hela dagarna.

Hennes af långsamt samlad bitterhet fyl-da hjerta flödade öfver. -— »Hvarför skulle allt detta drabba henne, hvarför skulle hon lida så mycket, hvarför skulle hon vara olyckligare än alla andrar» Hon grubblade utan uppehåll på alla dessa frågor, på hvilka man icke far något svar, och på hvilka man icke vill hafva något svar, — dessa anklagelser med ett hånande frågetecken efter sig.

Och utgående från denna olycka, som likt en jernring kedjade henne fast vid marken, plockade hon tillsammans alla sitt lifs missräkningar och sorger, små och stora, fogade dem tillsammans, länk vid länk, tills hon fatt ihop en kedja, som naglade henne fast vid ett oförtjent ödes martyrium. Och vissheten om hennes martyrskap gaf henne en slags bitter tröst.Under denna tid hittade hon i sitt sinnes gömmor en mängd af tankar, som hon icke på länge tänkt, tankar för den tid, då hon var hos Volmer; och hon samlade åter upp dem och gjorde dem åter till sina, dock äfven nu utan öfvertygelsens fasthet, i den anklagande, upproriska form, som öfverensstämde med hela hennes sinnesstämning.

Men hennes lif var dock tomt, kunde icke fyllas af dessa ständigt gnagande tankar. Sitt hus och sina barn lemnade hon åt tjenarnes vård, i det hon skylde på, att hennes sjukdom hindrade henne att uppfylla sina pligter

som mor och husfru, — läggande detta som en ny anklagelse till alla de andra. Då kom just ^lenna sjukdom henne till hjelp. Hon började så småningom att finna ett visst intresse i den, hon fann en sysselsättning i att studera dess olika symptomer och yttringar, den gaf ett innehåll åt hennes tomma, overksamma lif. Genom den dagliga beröringen fastade sig hennes tankar vid den,slogo ,så att säga, rot i den, tills hela hennes sinne sög sin näring derifrån, och den blef en tyrann, som hon vårdade och omhuldade, såsom tyranner i allmänhet omhuldas.

Det arf, som Volmer lemnade efter sig, var icke så stort, som Brunner måhända först föreställt sig, men dock tillräckligt för att ställa hans affärer på redig fot och lemna ett litet kapital deröfver. Redan ett år derefter fick han dessutom ett mindre, men godt pastorat uppe i Norrland. Det låg i en ödslig, glest bebygd |trakt, och det var nästan ett nybyggarlif, som de förde deruppe. Men Brunner var snart landt-brukare med lif och själ. En del af sitt kapital använde han till att arbeta upp den jord, som hörde till pastorsbostället; för resten köpte han skog och började göra affärer i trä, visserligen i mindre skala, men ganska lönande.

Till en början hade han gjort några försök att motarbeta det sektväsende, som blomstrade der uppe, men snart afstod han derifrån och nöjde sig med den lilla skara af statskyrkans trogne anhängare, som samlade sig omkring honom. Hans presterliga förrättningar voro icke mycket tyngande, ty till följd af de stora afstånden och dåliga kommunikationerna måste alla uppskjutas till den lämpligaste årstiden, sommaren. Då företog han sina embetsresor, då lcommo bondhustrurna till kyrkan med ofta årsgamla barn, som skulle döpas, då egde giftermålen rum, och då begrafdes de döde, som ofta hela vintern legat insaltade och frusne ofvan jord. Men under vintern satt Brunner hemma, skref på sina predikningar, dikade, när så på förvintern kunde ske, körde sten från åkrarne eller forslade timmer, såg om sin ladugård och spelade om kvällarne bräde med stationsinspektorn eller någon annan af granngubbarne. Och under tiden pysslade Signe om sin sjukdom, läste läkarböcker och försökte nya kurer.

Sålunda hade tre år förgått, sedan de kom-mo dit.

Det var en mörk, regndiger augustikväll. Regnet kom så tätt och fint, att molnen tycktes sänka sig hela ner på jorden. Marken var såmättad med väta, att den icke kunde upptaga mera, utan gaf ifrån hvad den redan mottagit; den svälde och bubblade som en jäsande deg. Allt var genomblött, genomsyradt och drypande af fugtighet.

Signe satt och väntade på Rrunner, som var ute på en embetsresa tillsammans med den äldsta sonen. Denne brukade vanligen få följa med på dessa farder, då fadern icke ville taga någon af drängarne från arbetet på gården.

Hon satt i sin stol och halfsof, men allt emellanåt spratt hon till, tyckte sig höra något buller och lyssnade utåt. Men hon misstog sig oupphörligt; det var ingenting, och hon slumrade åter in. Men äfven under denna halfslutnmer voro hennes sinnen spända, och hon hade en plågsam förnimmelse af, hur hjertat bultade i bröstet. Hon förstod icke, hvad som kom åt henne; hon brukade aldrig annars vara orolig under mannens ofta långa frånvaro.

Slutligen hörde hon dock vagnen rulla in på gården med ett mjukt, dämpadt ljud, som om den rullat öfver en matta. Hon urskiljde Brunners och den äldste sonens, Johan, röster och drog en suck af lättnad. Denna beklämning. som hon hela eftermiddagen erfarit, betydde således ingenting!

Såsom de flesta sjukliga personer, som lemna sina nerver fritt spel, var hon mycket känslig och trodde på aningar.

Hon hörde dem stampa och skaka rockarne utanför. Dcrefter öppnade de dörren och hel-sade på henne, men kommo icke in, utan gingogenast lör att byta om kläder, genom våta som de voro.

Klockan slog sju, och det mörknade mer och mer. Men Signe tände icke ljus; hon satt gerna i mörkret, som gynnade den sysslolöshet, hvilken numera hos henne blifvit en vana.

Efter en stund kom Brunner in. Han var trött efter resan och satte sig i soffan, läggande benen upp på karmen. På Signes frågor svarade han endast förströdt och enstafvigt; han var ovanligt tankfull denna kväll.

Men då de en stund setat tysta i mörkret, började han sjelfmant berätta, med en låg, sväf-vande röst, som om han anförtrott henne cn fan lig hemlighet.

»Jag for i morgse förbi Karstorp, och då tänkte jag, att jag skulle titta in der. Der var allt i förvirring; enda barnet, — du vet, Kristian, krymplingen, hade insjuknat svårt i någon halsåkomma, och det onda hade så hastigt förvärrats, att de voro rädda för, att icke doktorn skulle hinna dit i tid. Madam Persson i synnerhet var alldeles i förtviflan, jag kunde aldrig tro, att hon skulle kunna taga sig sä mycket af någonting. Jag talade länge med henne, men först var det, som om hon icke hört mina ord, hon satt bara och vaggade af och an med kroppen och jämrade sig. Slutligen, — jag tror, att jag dä talat om, att hon måste med undergif-venhet bära denna pröfning, som Gud säkerligen icke utan afsigt pålagt henne, — brast hon i gråt och anförtrodde mig under snyftningar, att hon trodde, att detta var ett straff för, att honrdå barnet föddes, klagat och knotat öfver, att hon fått en krympling till son. Hon anklagade sig för, att nästan hafva önskat, att det skulle tagas ifrån dem igen, — och detta bara af högmod, det insåg hon nu. Men nu, då det säg ut, som om hennes önskan skulle uppfyllas, — då hon icke hade hopp om att få något mera barn, om detta togs ifrån henne, nu hade hon fått sina ögon öppnade, och nu fick hon ingen ro för sina samvetskval.»

Han tystnade. En stund hördes intet annat än vattnets droppande från takrännan.

»Och livad sade du henne?» frågade slutitgen Signe med en skiftning af hån i sin röst.

Han tycktes icke hafva hört hennes fråga ty efter en stund fortsatte han:

»Då jag nu på hemvägen for der förbi, — hörde jag, att gossen dött.»

Äter igen hördes det entoniga droppandet der utanför, afdelande tystnaden liksom ett afläg-set, klanglöst pickande ur. De kände, hur denna tystnad bemäktigade sig dem. åt sig in pä dem. — och de vågade knapt röra på sig för att icke framkalla något buller.

Dä öppnades dörren, och en späd röst frågade: »Ska' jag gå och lägga mig nu, mamma?»

Signe såg upp med en frånvarande blick.

»Hvad vill Erik?»

Dörren öppnades helt ; Erik, den minste gossen, gick fram till Signe och bad bevekande:

»Snälla mamma, får jag vara uppe litet till!»

»Nej, nu måste Erik gå och lägga sig, — klockan är mycket.»Men Erik stod still och såg än på modern, än på fadern.

»Hvarför sitter pappa och mamma i mörkret?» frågade han slutligen.

Signe reste sig upp.

»Vi ska’ tända ljus nu! Gå nu snällt! Godnatt!»

Gossen sträckte upp munnen, och hon böjde sig förströdt ner och kysste honom.

»Vill inte mamma komma och klä’ af mig?»

»Inte i kväll, — jag kommer kanske in sedan!»

»God natt, pappa!»

Brunner reste sig upp, tog gossens hand och sade med en blick på Signe.

»Jag skall följa med Erik.»

Så gick han ut med gossen.

Erik låg tillsammans med föräldrarne i sängkammaren. Medan barnflickan klädde af honom, stod Brunner vid fönstret och stirrade ut i mörkret. Då gossen låg, och tjenstflickan gått, gick han fram till sängen och stod liksom

väntande.

Erik hade gömt hufvudet under täcket; om en stund såg han upp och sade:

»Nu behöfver pappa inte vara här längre!»

»Skall Erik inte läsa sin aftonbön?»

»Åh, — det glömde jag!»

Han knäpte i hop händerna och rabblade upp en kort bön.

Brunner rynkade ögonbrynen.

»Hvem har lärt Erik den der?»

»Det har Lisa gjort.»

»Brukar inte mamma läsa aftonbön med Erik ?»

Hans röst blef allt mera sträng, och han tuggade bistert på sin läpp.»Ne-ej. — jo — förut — ibland, — men nu brukar Lisa göra det.»

Brunner satte sig ner bredvid sängen.

Jag skall läsa bönerna för Erik. — knäpp i hop händerna och säg efter mig!

Gossen såg ängsligt upp på honom och lydde.

Han läste med hög röst »Eader vår» och »Välsignelsen»; Erik upprepade orden med stapplande röst.

»Förstår du, hvad du läst nu?»

»Ja-a!» svarade gossen brådskande och rädd.

»Hm, — nu skola vi alla kvällar läsa de här bönerna. Vill Erik det?»

Ett likadant »ja» som förut.

»God natt nu. — och sof godt mitt barn!»

Då han lutade sig ner för att stoppa till täcket, slog gossen armarne om hans hals och hviskadc bedjande:

»Var inte ond på mamma, — pappa!»

Brunner gjorde sig otåligt lös.

»Se så, — sof nu!»

Den lille vände sig lydigt mot väggen och slöt ögonen. Brunner gick sakta ut ur sängkammaren.

Signe hade nu tändt lampan och satt och stickade på en strumpa. Då han kom in. såg hon upp och frågade ironiskt:

»Har du klädt af honom nu?»

Han vårdade sig icke om att svara henne. Han gick af och an på golfvet med händerna på ryggen, under det hans feta, rödlätta ansigtelade sig i rynkor, som icke tycktes höra dit. Signe följde honom med ögonen, men då han plötsligt stannade midt framför henne, såg hon åter ned på sitt arbete och stickade vidare med en likgiltig min.

»Jag vill fråga dig,» — började han, och hans milda, undfallande röst sökte antaga en domares stränga ton, — »om du tänker allt framgent försumma dina moderliga pligter som nu ?»

Hon lät strumpstickorna sjunka ner i sitt knä och såg på honom frågande och förolämpad. Hon hade ett skarpt svar på tungan, men hejdade sig och svarade med matt och lidande röst.

»Ja, det är rätt! Jag har länge väntat, att du också skulle förebrå mig för min sjukdom! Du skulle säkert mycket

gerna se mig släpa hela dagen i köket eller barnkammaren, ehuru de mycket väl vet, hur '—»

»Ja, jag vet, — jag vet!» afbröt han henne otåligt.

Det var intet, han afskydde så mycket som att höra talas om sjukdom; ty han hade sjelf aldrig varit sjuk. Så snart Signe kom in på det kapitlet, tog han vanligen till flygten. Detta ämne utöfvade på honom samma verkan, som den kvafva, medika-mentsmättade sjukrumsatmosferen på en frisk menni-ska, — han erfor en instinktlik, egoistisk motvilja och rädsla.

Signe blossade upp och bet sig hårdt i läppen. Det var återigen intet, som kunde kränka henne mera än missaktning för hennes lidande. Nu var hon redo att taga upp striden.»Jag begär ingenting sådant af dig, det vet du mer än väl!» fortsatte han, i det han åter började gå af och an i rummet.

Det föreföll honom lättare att tala gå-ande. Denna rörelse eggade upp honom, och han fann en fördel i att kunna slunga ut orden mot henne för hvar gång, han gick förbi. I en kamp öga mot öga, en kamp med blickar mer än med ord, ett tyst, förbittradt envig, kände han sig der-emot svag och osäker.

»Men din sjukdom bör dock icke hindra dig att taga vård om dina barns andliga uppfostran, ... att uppföda dem i tukt och Herrans förmaning! . . . Men äfven det försummar du, ... du uppfyller icke en moders heligaste pligter,... du läser icke ens bönerna med dem, ... lär dem att hänvända sina unga hjertan till Gud, . . . och pigorna få godtgöra din försummelse, . . . om det faller dem in! . . .»

»Jag kan icke lära barnen, hvad jag sjelf icke tror,» svarade Signe kort och utmanande.

Brunner tvärstannade och stammade, som om han icke förstått orden.

»Hvad, — hvad du sjelf icke tror?

Hon fortsatte som förut.

»Nej — jag tror icke mera på allt det der,— jag är rädd, att jag aldrig gjort det. Jag har tegat och tegat, — åh, allt för mycket, — men jag har också tänkt mycket under alla dessa år, — ja, tänkt! Det får man ju inte, — bara tro! — Jag hatar allt det, som du och ni andra ligga på knä för och tilbedja, — jag hatar denna Gud, som nidyrka, — det är ingen god, ingen rättvis Gud, — hör du, jag hatar honom!»

Hon hade talat med en triumferande skadeglädje, då hon såg det intryck, som hennes ord gjorde på Brunner.

Han hade blifvit alldeles blek. Han sträckte afvärjande ut handen liksom för att hejda hennes ord, — bäfvande för det straff han i andanom såg dem samka äfven öfver sig och hela sitt hus.

»Du vet inte, hvad du säger 1. stammade han.

»Jag vet det mycket väl, — jag är vid min fulla sansl Du hör, jag darrar inte på rösten, jag,

— jag är inte rädd, jag!»

Han återvann sin sjelfbeherskning under dessa hånande ord, som träffade honom som pisksnärtar.

»Godt, — du får svara för dig sjelf! Jag tvår mina händer! Men det vet du, att efter detta kommer jag, endast jag att taga barnens uppfostran om hand. Jag förbjuder dig att söka inverka på dem det ringaste, — jag vill åtminstone hålla dem obc-smittade af dina förderfliga åsigter.»

»Det kan du inte förbjuda mig!»

»Det kan jag, och om du inte godvilligt ger vika, så skall jag motarbeta dig af alla mina krafter,

— jag skall lära dem att afsky allt, hvad du säger, och de skola tro mig, ty jag har rätten på min sida.»

Hon såg föraktligt på honom.

»Hur kristligt att taga barnen från deras moder!»

»Då det gäller omsorgen om deras högre väl, få lägre betänkligheter vika. — Du skall mer frukta Gud än

menniskorj»Dessa sista ord, som plötsligt kommit för honom, borttogo hvarje återstod af tvifvel hos honom, att han icke hade rätt. Han kände sig stå på bibelns fasta botten.

Signe intogs af en dof förbittring. Nu, då man ville taga barnen ifrån henne, vaknade alla hennes slumrande moderskänslor; hon tänkte icke på, att hon sjelfmant så länge försummat dem.

»Akta dig, David, att du icke går för långt! Försök inte att taga barnen från mig, — det tål jag inte! Du har ingen rätt dertill, — deäromina mer än dina, ty jag har lidit för dem, jag — och lider än! Men du! — Tror du inte, jag vet, att det var en tid, då du önskade, att de icke funnes till, då du nästan hyste agg till dem, betraktade dem som en börda, ett hinder på din väg. Tror du icke, jag såg dina tankar, då Erik föddes, — då voro icke dina faderliga känslor så varma, dina pligter så heliga som nu!»

Hon fann en grym tillfredsställelse i att sc, huru han vacklade under dessa anklagelser, hur han böjde sig som under förkrossande slag. Hon njöt af att veta, att äfven han pinades af dessa tankar, som stundom ansatt henne, förföljt och plågat henne med en obestämd ångest. Ja, det gaf henne en viss njutning att känna, hur elak hon blifvit under alla dessa år, och hon hade intet medlidande med den stackars mannen, på hvilkens panna ångesten frampressade storasvettdroppar, —ångesten öfver att se sin synd framdragen i ljuset, denna synd som legat begrafven i det innersta af hans samvete.

Och hon lemnade rummet medhögburethufvud, rädd att segern skulle kunna gå henne ur händerna.Signe somnade först långt fram på natten. Hon hade intet begrepp om, hur länge hon sofvit, då hon plötsligt spratt till och vaknade vid, att någon gick i sängkammardörren.

Hon satte sig hastigt upp i sängen med en aning om olycka.

»Frun, — frun!» hörde hon barnflickans hvi-skande, uppskrämda röst.

»Hvad är det, - hvad vill du?»

»Johan har blifvit sjuk.

»Johan sjuk!» Hon sprang upp, ryckte till sig en kjol och kastade den öfver sig. I det samma vaknade Brunner och frågade yrvaket, livad soni var å färde.

»Johan har blifvit sjuk!» svarade hon hastigt och skyndade ut.

Gossen låg i full feber. Han klagade öfver smärtor i halsen, andades tungt och med ett pipande ljud.

Signe skickade flickan ner i drängstugan med tillsägelse, att en af drängarne ögonblickligen skulle fara efter doktorn. Derpå lade hon kalla omslag om gossens hals, och de båda yngre barnen, som vaknat och börjat gråta, lät hon gå och lägga sig i rummet bredvid.

Allt detta var redan verkstäldt, då Brunner kom in, klädd i nattrock och tofflor. Orolig och förskrämd gick han öfver allt i vägen, och slutligen sände Signe honom ut för att skynda på drängen. Han gick utan motsägelse.

Gossen klagade fortfarande öfver smärtor i halsen. Hon lät honom gapa, och då såg hon, att hela svalget var betäckt med hvitgula fläckar.Denna upptäckt ingaf henne en dödlig förskräckelse. Först stod hon tillintetgjord, utan att veta, hvad hon skulle taga sig till. Då hon kom till besinning, var hennes första tanke på de andra barnen; skyndsamt lät hon flytta dem till andra sidan af huset, bäfvande för, att det redan skulle vara för sent.

Natten förgick i ångestfull väntan. Signe satt vid gossens säng, följande sjukdomens hastiga framsteg, lyssnande utåt efter bullret af en vagn. Men ingenting hördes annat än vattnets droppande och flödande. I rummet utanför gick Brunner af och an, allt emellanåt gläntande på dörren och forskande i Signes bleka, tröstlösa ansigte, för att så åter börja sin rastlösa vandring.

Slutligen, då tiden gick, utan att bud eller doktor hördes af, klädde han på sig och for sjelf efter för att se, hvad dröjsmålet betydde.

Signe satt således ensam.

Det ljusnade mer och mer, och nattlampans svaga, rödaktiga sken bleknade alldeles bort.

Vid denna inbrytande dag kom ett anfall af svaghet öfver henne, och hon måste uppbjuda all sin kraft för att icke brista i gråt.

IIvad som i synnerhet bragte henne i förtviflan, var denna känsla af magtlöshet gent emot den härjande sjukdomen. Att nödgas sitta der med korslagda händer och bara se — se, utan att kunna göra någonting. Hon fortfor med de kalla omslagen utan att veta, om det var rigtigt, men detta sysslande ingaf henne en smula tröst och hopp. Overksamhet blef för henne liktydig med hopplöshet.Hon hade måhända setat så en halftimma, då hon hörde brådskande steg i rummet utanför. En aning om nya olycksbud kom hennes hjerta att krympa samman. Hon häftade stelt sin blick vid dörren.

Den öppnades, och barnflickan stannade på tröskeln med blekt och förskrämdt ansigte.

Så snart Signe fick se henne, visste hon hvad som händt. Hon reste sig upp och frågade med tonlös stämma.

»Hvilkendera är det?» '

Flickan stod bara och stirrade på henne utan att komma sig för med att svara.

Då fick hon ett anfall af ursinne. Hon rusade fram, grep flickan i armen och skakade henne med all sin styrka, under det hon med en af vrede skälfvande röst ropade!

»Men så svara då, — svara!»

Hon hade kunnat slå henne, en sådan förbittring sjöd inom henne mot den stackars flickan, som stod framfor henne såsom olyckan förkropps ligad.

Denna ryggade förskräckt tillbaka och fick slutligen fram.

»Jag vet inte, — jag tror, — de ha' feber båda tvål»

»Båda två!» — Det var för Signe, som om all känsel flytt bort ur hennes kropp, hon föreföll sig sjelf som en död massa, hennes hufvud var som en tung klump, och hon kände endast ett begär att få sjunka tillsammans, slippa tänka, känna, veta någonting.Men hon måste ju, hon måste hålla sig uppe. Hastigt ryckte hon till sig en filt och tillsade flickan att följa sig,

De halfsprungo till pigkammaren, der barnen blifvit inhysta. Då Signe lutade sig öfver sängen, der de lågo tillsammans, svindlade det för henne, och hon blundade, för att icke yrseln skulle få magt med henne. Hon for smekande med handen öfver deras upphettade ansigten, strök det klibbiga håret ur pannan på dem och talade till dem ord, som hon icke sjelf uppfattade.

De hade också ondt i halsen, — så ondt!

Halsen! HalsenI Detta ord ringde för Signes öron.

Så fick hon se filten, som hon fortfarande höll i handen, och hon såg undrande på den. Hvarför höll hon i den ? Hon ansträngde sig för att minnas, men allt var borta för henne. Hvad skulle hon med filten att göra?—Hvad skulle hon med filten?

Hon grép sig om hufvndet och tänkte högt: Jag tror, jag har blifvit tokig!»

»Frun, frun!»

Det var tjenstflickan, som rörde vid henne. Denna vidröring återkallade henne till sig sjelf. Hon svepte filten om det ena af barnen, lät flickan taga det andra, och så buro de dem tillbaka till barnkammaren.

Då hon åter hade dem alla tre tillsammans, gick hon som en automat mellan deras sängar, lugnande dem med smeksamma ord, torkande svetten ur deras pannor, kyssande dem, utan tanke på fara för sig sjelf.En gång frågade hon flickan, hvar Erik var. Hon fick till svar, att han ännu låg och sof inne i sängkammaren, och att en annan af pigorna var inne hos honom.

Skall också han blifva smittad? tänkte hon nästan likgiltigt. Men efter en stund hade hon aldeles glömt bort honom.

Hur länge detta varat, visste hon icke, — hon hade förlorat all förnimmelse af tid, då hon hörde en vagn rulla in på gården.

Ändtligen! jublade det inom henne, och hon sjönk ner på en stol och brast i gråt. Hon grät ännu, då Brunner kom in; följd af doktorn.

Denne hade varit bortkallad på annat håll, då budet kom, och drängen hade inte vetat bättre än att vänta. Men då Brunner kom efter, for han genast dit, der doktorn var. Det var derifrån, de nu kommo

Doktorn var en liten, satt man. Han pustade och kämpade med sömnen, som tyngde på ögonlocken. Då han undersökt barnen, fick han en mycket betänksam min och gick med Signe och Brunner ut i yttre rummet.

»Det är, som jag trodde,» sade han. »De ha' fått difteri; smittan måtte ha’ kommit hit från Karstorp, der den först utbröt.

»Är det farligt?» fick Brunner med möda fram.

»Hm, — jag kommer tyvärr något sent. Vid hvilken tid insjuknade den äldsta gossen? ... Vid ' femtiden, hm!»

Rädda dem!» utbrast Signe och grep hans händer.»Jag skall göra mitt bästa, — få väl se, få

väl se!»

Han gaf för syns skull Signe några föreskrifter. Derefter lade han sig på en soffa och hade snart insomnat, sedan han tillsagt, att man skulle väcka honom, så snart någon förändring inträdde.

En halftimma förflöt. Då fick den äldsta gossen ett häftigt kväfningsanfall. Hans ögon trängde blodsprängda ut ur hufvudet, munnen sög efter luft, andedrägten silade sig med ett kvidande ljud genom den uppsvälda strupen.

Signe sprang in till doktorn och ruskade honom, i det hon skrek:

»Han kväfs, — han kväfs!»

Doktorn rusade upp. Men ingen hjelp var mera möjlig, De kunde endast följa den stackars gossens dödskamp. Efter ännu en halftimma var han död.

Liket bars ut, och Signe hade endast tvenne sängar att vandra mellan.

Men äfven de båda andra barnens tillstånd förvärrades mer och mer.

Under dagens lopp kommo nya sjukbud, och doktorn måste begifva sig bort.

— — — Efter ännu ett dygn hade Signe endast en sjuksäng att vakta vid.

Hon satt med tårlös, stirrande blick. En dof likgiltighet hade efterträdt hennes första för-tviflan, och då äfven det tredje barnet dog, drabbade detta sista slag henne nästan känslolös.

Då hon såg, att allt var slut, reste hon sig upp och gick mekaniskt, såsom en sömngån-gerska, mot dörren. På tröskeln stannade honoch såg sig ännu en gång om. Hennes blick gled öfver de tre sängarne, två tomma, den tredje med ett lik i. Det ringde för hennes öron med en begrafningsklockas dofva ljud, — hon tyckte sig stå på kyrkogården, — hon hörde prestens röst, men hon kunde icke urskilja, hvad han sade

I rummet bredvid låg Brunner på knä och bad med halfhög röst, — det var detta, hon hade hört. Då hon kom in, såg han upp och sökte läsa i hennes uttryckslösa ansigte.

»Det är slut nu!» sade hon med tonlös stämma.

Hans hufvud sjönk ner på armarne, och han brast ut i snyftningar. Hon såg förvånad på honom; — hon förstod icke, hur han kunde gråta.

Hon lemnade honom och irrade genom rummen, planlöst, utan mål Då hon gick förbi salsklockan, såg hon, att

den fattades fem minuter i sju, och denna tid inbrände sig outplånligt i hennes minne. Stundom framträngde till henne ljudet af en barnröst, — och för hvar gång ryste hon. Dock gick hon efter ljudet, stannade vid en stängd dörr och lyssnade inåt. Nu urskiljde hon tydligt Eriks och en af pigornas röster. De tycktes leka; ett tag skrattade Erik till.

Detta skratt skar genom hela hennes kropp. Hon kände ett begär att för alltid kväfva, döda detta skratt på barnets läppar. Och i det hon gick bort från dörren, mumlade hon med sammanbitna tänder:»Han skall inte skratta mer, — han skall inte skratta mer!»

Brunner satt och läste i bibeln, då hon åter kom in till honom. Hon gick förbi honom och satte sig i soffan. Hennes hufvud var så tungt, att hon knapt förmådde hålla det upprätt. Sömnen sänkte sig blytung öfver hennes öfveransträngda sinnen. Det sista hon hade någon förnimmelse af, var mannens röst:

»Herren gaf, och Herren tog, — välsignadt vare Herrans namn!»

Hon tyckte, att det brusade något inom henne, något som ville till utbrott, — men denna känsla gled hastigt undan för henne, och hon förlorade medvetandet.

11.

Signe insjuknade i en svår hjernfeber, som under ett par veckors tid höll henne sväfvande mellan lif och död.

Hennes feberfantasier voro den religiöst vansinnigas, fulla af synd och straff, fördömelse och kval. Brunner ryste ofta i djupet af sitt hjerta, der han satt vid hennes säng, såg hennes ångestfulla kamp, hörde hennes förvirrade ord. Mycket förstod han dock icke.

Hon jagades som ett vildt djur af någonting, som hon aldrig kunde undfly, som var öfver allt,omgaf henne som ett nät, sväfvade hotande öfver hennes hufvud, gapade under hennes fötter, hållande henne i en ständigt jägtande ångest. Hon kröp samman i sängen, grep krampaktigt i täcket, drog det öfver sig och gömde sig kvidande; — förgäfves, — del var der också, det kom krypande på henne, krälande ut ur sängkläderna, och hon rusade upp, darrande af fasa,

— då var det öfver hennes hufvud, det föll, ramlade öfver henne, krossande henne, och hon sjönk samman under dess tyngd, — men då gaf marken vika under henne, ett bottenlöst svalg öppnade sig under henne, och der gapade det, hotande att uppsluka henne, — hon sjönk och sjönk, djupare och djupare, —och hon kramade sig fast vid sängkarmen som en drunknande i sjönöd, skrikande:

»Rädda mig, — rädda mig!»

Ibland var hon dock mildare, lugnare; då kunde hon blifva som barn på nytt, barn till tankar, stämma och väsende. Då kunde hon knäppa i hop sina händer och långa stunder sjunga för sig sjelf på en vaggvisaktig melodi.

»Gud, som hafver barnen kär, — barnen kär,

— barnen kär!»

Längre kom hon aldrig; dessa ord sjöng hon om och om igen med samma barnsliga, lallande röst.

Andra stunder åter fick hennes ögon en hård blick, hon grep i täcket med knutna händer, pressade det ner mot kuddarne, som om hon kväfde någon, i det hon hviskade:»Han skall inte skratta mer, — han skall inte skratta mer!»

Hon tycktes lefva i den föreställningen, att alla hennes barn dött; — så förstod åtminstone Brunner hennes ord.

Han blef blek och affallen denna tid, hans gestalt böjdes, och håret grånade starkt vid tinningarne. Hans sätt hade blifvit såsom dens, som vistas i ett sjukrum; han gick försigtigt, talade dämpadt och hviskande, var känslig för buller, skrattade icke som förr högröstadt och gnäggande, utan tyst och invärtes, — när han numera någon gång skrattade. 1 stället för den förre godmodige, gemytlige, lefnadsglade Herrans embetsman, hade trädt den

ödmjuke, undfallande, milde gudstjcnaren.

Han hade böjt sig under slaget, tagit sitt straff med ödmjuk tacksamhet. Kännande Herrans hämnande hand öfver sig, hade han bäfvat i sina innersta hjertrötter, stängt hvarje knot, hvar klagan inne i sitt sinnes innersta vrår, — så långt inne, att han icke såg dem sjelf. Rädd att visa den ringaste skymt af högmod eller uppstudsighet, som ännu en gång kunde frammana den himmelska vreden, hade han som en hund slickat den hand, som slog honom, —- och då slagen upphörde att falla, smög han sig, viskande på svansen, till sin herres knän, med rädda, tacksamma blickar uppsnappande de smulor af nåd, som denne blidkad lät falla.

Så vaknade Signe en morgon vid full sans.Hon såg sig frånvarande omkring i rummet; hon var ännu långt borta från den verklighet, som omgaf henne, och hon behöfde någon tid för att åter sätta sig in i den.

Med ett mildt leende på sitt ansigte kom Brunner fram till sängen. Då han såg, att hon rörde på läpparne, hejdade han henne, innan hon ännu hunnit tala.

»Sch, — du får inte anstränga dig, — var tyst bara! Du har varit mycket sjuk, men nu är det bättre. Ligg bara alldeles stilla!»

Och med varsamma steg gick han ut, — ut på farstutrappan. Der stannade han och såg sig omkring.

Det var en klar, vacker höstdag, med en luft, som nästan smakade vår. Dock hvilade det en allvarlig, dämpad stämning, en mörk färgton öfver det hela, och då det kom en vindil, kändes den kall, hade löften om snö med sig. Och på gårdsplanen rasslade den gamla lindens grenar med ett dödt ljud, medan marken rundt omkring var betäckt med gula löf. Ah nej, — det märktes nog, att det var höst!

Solen sken på ladugårdsväggen midt emot, och måtte hafva inbillat kreaturen, att det dock var vår, ty de råmade längtansfullt och stampade oroligt i sina bås.

Dessa ljud läto för Brunners öron som en kär melodi, man icke på länge hört. några toner, fulla af minnen, tankar och känslor, som de återuppväcka i en mildare form, fria från all sin ursprungliga skärpa. Han betogs af en vek, vemodig känsla och fick tårar i ögonen. Ochunder det han tog upp sin näsduk ur fickan och snöt sig, gick han långsamt utfor trappan och styrde sina steg mot ladugården.

Det var ju så längesedan, han varit der; han kände samma lindriga samvetskval, som då man händelsevis träffar en länge bortglömd vän. Han tänkte med en viss förundran på, att han så länge varit borta från allt detta, — så länge, det måste vara flera veckor, —-ja, alltsedan den dagen, då-----------

Han tvärstannade midt på gården, och de dystra tankarne, som redan voro på bortväg, vände om och tvekade, om de skulle komma tillbaka; hans ansigte, som slätats ut och ljusnat, lade sig åter i bekymmersamma veck, beredande sig att mottaga de ovälkomna gästerna.

»Fåfänglighet, — fåfänglighet!»

Men åter hördes kreaturens råmande. Han urskiljde tydligt gamla Ringros' djupa bas; den lät förebrående och klagande. Han förestälde sig, att de vansköttes, kanhända fingo svälta. Han måste åtminstone se på dem, — det var hans pligt!

Och han gick in i ladugården. Korna vände sina hufvuden mot honom och helsade med ett gladt bölande. Den glädje, de visade öfver att återse honom, gjorde honom rigtigt godt. Han gick från bås till bås, klappande dem alla, kallande dem vid namn, rifvande dem mellan hornen, kännande på deras jufver. Han insög med välbehag den fräna ladugårdsluften, han blef yngre, spänstigare för hvar minut, som han var der inne, rösten återtog sin godmodiga klang, ansigtet sitt fryntligauttryck. Och då han kom till tjuren, Olle, som pligtskyldigast stod och rullade med sina röda ögon, kunde han icke afhålla sig från att skämtsamt slå honom på bringan, puffa honom i sidan, i det han blinkande med ögonen sade:

»Nå, gamla pascha, — hur lefver verlden med dig?»

Men då han åter gick ut ur ladugården, hade hans ansigte återtagit sitt allvar, och han såg sig suckande tillbaka:

»Fåfänglighet, — fåfänglighet!»

Det skulle dock hafva varit orättvist att glömma bort gamle Brunte, som stod i stallet och vrenskade. Och stallet drog med sig svinstian, och svinstian hönsgården, — och så fick han lof att gå ut och se på en nydikning, — och icke långt derifrån var ett skogsfälle, — och se’n kunde han lika gerna gå den andra vägen tillbaka, så fick han med detsamma kasta en blick på höstsäden! Han kom hem först efter ett par timmar, och då hade promenaden gifvit honom en strykande aptit. Maten smakade honom så, som den icke gjort på länge. Men då han var mätt, lade han sorgset knif och gaffel ifrån sig och suckade svagt:

»Fåfänglighet, — fåfänglighet!»

Signe låg i sin säng, blundande för solskenet, som stack in genom fönstret och smärtade hennes vid mörker länge vanda ögon. Hon undrade också hon, om det var vår. Hon hade ett ljuft medvetande af att åter vakna upp till lifvet, hon kände blodet rinna genom sina ådror, och underhennes slutna ögonlock skimrade och skiftade det som färgspelet i en solbelyst löfskog. Hon före-stälde sig, att hon låg inne i en sådan skog, långt, långt inne, borta från allt menskligt buller, vaggad af lifsbruset, som steg och sjönk omkring henne med långa, glidande vågor, kännande jordens hjerta klappa mot sitt eget, uppfyld af ett stilla jubel öfver att vara till. Hon tänkte intet, mindes intet, anade intet, — endast vegeterade, som ett nyfödt barn.

Stundom slumrade hon alldeles in och vaknade åter, men öfvergångarne från sömn till vaka voro så omärkbara, att hon ibland trodde, att hon var vaken, då hon sof, att hon sof, då hon vakade.

Men nu gick det i dörren, och med en sjuklings matta otålighet öfver att blifva störd, säg hon upp.

Brunner stod i dörren med Erik. Han sköt varsamt in gossen i rummet, hviskade någonting i hans öra, nickade åt Signe, i det han leende lade fingret på munnen och stängde åter ljudlöst dörren. Signe hörde hans steg der utanför än aflägsna, än närma sig.

Erik gick fram till sängen, — på tå, med ett barns lillgamla, vigtiga försigtighet.

En bit ifrån den stannade han och sade med hviskande röst:

»God dag, — mamma lilla!»

Signe hade halft rest sig upp, stödjande sig på armbågen. Hon bara såg på honom, — såg och såg, hennes ögon vidgades, insöpo en mängd med minnen från hans åsyn, medvetandet vaknade upp i dem, de blefvo ångestfulla, stirrande, fylda af heladen verklighet, som låg bakom henne, — och som trängde sig på henne, lade sig tung och hotande som ett åskmoln öfver hennes lifsglädje.

Då BrUnner åter såg in i rummet, förskräcktes han vid att se Erik stå förskrämd och snyftande i en vrå, medan Signe åter låg i full feber, yrade och mumlade osammanhängande ord.

Det blef ett bakslag af sjukdomen, och Signes tillfrisknande fördröjdes ännu ett par veckor. Den första snön hade redan fallit, då hon var så pass återstäld, att hon kunde komma upp ur sängen.

Det dröjde icke länge, förr än den nyheten ' spred sig i socknen, att pastorns hustru blifvit starkt religiöst sinnad, och -snart företogos vallfärder till prestgården af värfningslystne sekterister, som alla önskade vinna en så inflytelserik person för sig. Men Signe visade sig otillgänglig för alla dessa försök, och besöken upphörde så småningom.

Hennes relionsgrubbel var af den art, att det skydde all främmande beröring, drog sig inom sitt eget skal och der växte och frodades, närande sig af sig sjelf.

Hennes tre barns plötsliga död stod med ound-komlig visshet framför henne såsom det förfärliga svaret från den magt, hon upprest sig emot. Allt det, som hon insupit i barndomen, som hon sedan tviflat på, förkastat, återtagit och åter förkastat, men som hon dock aldrig kunnat blifva fri ifrån, hade, uppväckt af denna olycka, återtagit sitt fulla välde öfver henne, på samma sätt som en nedärfd sjukdom kan kväfvas, döljas, oskadliggöras för en tid, men dock alltid finnes kvar i blodet, väntandeblott på cn stöt utifrån för att ånyo utbryta och återtaga sin skonlösa

ärfda magt. Och lika förfärlig, som den uppenbarelse varit, i hvilken hon sett denna magt visa sig för henne, lika sträng, lika fordrande, lika obeveklig blef den sjelf.

Det var den vreda, hämnande Guden, som blef hennes, — och hon egnade sig åt hans dyrkan med en fanatisk, sjelfplågande hängifvenhet, hängande vid honom med alla sina tankar, alla sina begär, alla sina fantasier, icke släppande honom ens i drömmen.

Lifvet hade intet mer att bjuda henne annat än omöjliga, hånfulla lockelser, missräkningar, tomhetens hela bitterhet; hon kunde icke ens längre bygga drömmar om det. Men allt det, som lifvet icke gaf något utlopp, — möjligheter, krafter, som hon icke kunde eller icke ville använda på hemmets dagliga enformighet, det hänvände hon nu till fantasiens lif efter detta, upptimrande en evighet med sitt jordiska lifs spillror.

Dock skulle hon må hända i längden icke hafva kunnat fasthålla vid detta bortflyende från allt det, som omgaf henne, om hon icke haft sin son, Erik. Han gaf henne den verkliga grunden, utan hvilken hela denna bygnad af overkliga fantasifoster förr eller senare skulle sjunkit samman. Han var henne nödvändig som den ständiga påminnelsen om hennes synd och straff, hon älskade honom med den obarmhertiga kärlek, hvarmed man stundom kan älska sin olycka.

Det var eu dyster, hård kärlek. Liksom munkarne i den gamla, goda katolska tiden gisslade, och späkte sin kropp af kärlek till Gud, gisslade den för att piska till döds sin menskliga arfsynd-

kärleken till denna kropp, — så gisslade också hon sitt barn af kärlek till Gud, af kärlek till barnet i Gud. Men endast så, ty hon ville icke längre älska det med moderns instinktlika kärlek, det var icke längre hennes barn, hon hade uppoffrat det åt Gud, såsom det käraste, hon egde, såsom ett försoningsoffer, ett den tvungna kärlekens bittra offer. Och detta offer, det förnyades ständigt, dag efter dag, och höll henne med sin alltid färska smärta, sin alltid återkommande kamp med moderskänslan, uppe i ett tillstånd af religiös öfverspänning, som icke slappades.

Det förnyades hvar dag under den heta sommaren, då solen sken utanför, då marken utbredde sin gröna matta för gossens tummelsjuka kropp, då skogen hviskade om dolda skatter, om fogel-bon med ruggiga ungar eller spräckliga ägg, om smultron, blåbär och hjortron, om mjuk mossa, små bäckar att vada öfver, smackande ekorrar, knackande hackspettar, alla dessa skogens herrligheter, — då barnets ögon längtansfullt hängde vid allt detta, som han endast fick se, icke vidröra. Då sved det i Signes hjerta, men hon sade sig, att hon icke fick hysa någon svaghet; obevekligt drog hon ner gardinen, och der satt hon i den skumma kammaren och talade för barnet om jordens synd och elände, om naturens lockande fåfänglighet, om köttets förderf, — ord, som klingade för barnets öron som hotelser på ett främmande språk ; —han förstod dem icke, men dock ingåfvo de honom förskräckelse.

Det förnyades under de mörka höstdagarne, då regnet strömmade ned, stormen ursinnigt kastadesig mot rutorna, och lindens grenar rasslade som ett skakadt benrangel. Då tydde hon för honom detta höstens plundringsraseri, lärande honom, hur vi sjelfva så skola aflöfvas, härjas, beröfvas alla våra gröna förhoppningar, våra spirande begär, för att stå som nakna träd om hösten, såsom förtorkade kors, talande om lifvets fåfänglighet, om lidandets frälsning, sträckande förvissnade armar upp mot höjden. Hon lät honom höra den vrede Gudens röst skälfva i stormen, ryta i åskan, sopande bort all jordens tomma glans och förrädiska skönhet, utgjutande sin vredes skålar i regnets syndafloder. Men alla himmelens floder kunde dock icke skölja jorden ren från all den synd, som klibbar fast vid den, det behöfdes floder af tårar dertill, tårar bittra som utgisslade blodsdroppar, tårar sådana som dem, Jesus grät på Gethsemane; — det var blott genom ångerns och förtviflans tårar, som menniskan kunde skölja sig ren från syndens herravälde, frigöra själen från stoftets tunga fjettrar.

Det förnyades, under de kalla, hvita vinter-dagarne, då snön låg som en mur omkring dem, då skogen tyngdes af hvita massor, och bergstopparne blånade i den frusna luften som ispiggar. Det var dock den bästa tiden för Signe, den tid, då hon kände sig närmast Gud. Hennes tankar blefvo lugnare, hennes ord mildare och förhoppningsfullare. Naturen var död, och hjer-tat kunde uteslutande hänvända sig åt Gud. Dock måste man vara på sin vakt, ty under snön och isen slog ännu jordens hjerta, safterna sofvo men blott för att förnyade vakna upp,

vilddjuret låg blott i dvala, samlade krafter, och man kundeicke veta, när det åter skulle resa sig, skaka af sig sina fjettrar; men då var det bäst att vara beredd på kamp.

Och då våren kom, blef hennes grubbel å nyo starkare; det var, som om hon var rädd för, att låta en kufvad natur få en smula andrum.

Men som ett svagt, aflägset accompagnement till hennes ord förnam barnet rösterna från denna misshandlade natur, ett dunkelt brus af tusen sammansmältande ljud, och de förstorades genom afståndet, svälde ut genom sin obestämdhet, tills de tycktes ropa på honom med en kör af passionerade röster. Och han intogs af en mystisk fruktan för allt detta, som visades honom genom det ondas glasögon, — då hans barnsliga fantasi skulle gifva form åt de ord, som han endast halft förstod, befolkade han hela naturen med förföriska väsen, som lockade honom med sin trollmagt, sökte draga honom in i sina nät för att för evigt fängsla honom. Men i smyg hän-gaf han sig åt den förbjudna frukten med en sjuklig, öfverspänd, rädd begärelse, redan son) barn njutande en hemlig kärleks rastlösa fröjder.

Men emellertid gick åren, och gossen kom till den åldern, att man måste tänka på hans uppfostran. Det var först efter många strider, som Signe lät förmå sig att sända honom ifrån sig till en skola; hon lyckades uppskjuta det år från år, men slutligen genomdref dock Brunner sin vilja. Han hade stått magtlös gent emot Signes enligt hans åsigt alldeles förvända uppfostran af gossen, han hade stått magtlös gent emot hennes religiösa grubblerier, som förbittrade bådehans, hennes eget och barnets lif, och som han ansåg vara lika syndiga i sin öfverspändhet som hennes förra vantro, men nu, då denna praktiska fråga kom före, visade han en sådan fasthet, att Signe slutligen måste gifva vika.

Men då Erik for bort, kände hon det, som om något väsendtligt af henne sjelf glidit henne ur händerna, det var, som om ett stöd blifvit henne undanryckt. Och härtill kom oron för, att allt, som hon byggt upp hos gossen, nu skulle rifvas ner af främmande händer, att hans ännu mjuka sinne lätt skulle taga intryck från den nya omgifningen. Dagligen skref hon långa bref till honom, fulla af varningar, råd och förmaningar, och de timmar hon använde på dessa bref, som bildade en slags religiös dagbok, voro hennes bästa andaktstunder, då hon samlade ny kraft, ny näring för sina grubblerier.

Men han hade dock efterlemnat ett tomrum i hennes lif, ett tomrum, som icke kunde fyllas, och som åt omkring sig, förstorades mer och mer. Då började Signe att gå pä möten och sammankomster; hennes tro förlorade sin första styrka och rikedom, började fa behof af yttre hjelpmedel för att hålla sig uppe, — ceremonierna inkräktade på tankarne, orden på känslorna; hon var ej längre sig sjelf nog, utan behöfde hafva liktänkande omkring sig för att, stödd på alla sidor, kunna tro sig stå lika fast, lika orubblig som förut. Men under skolferierna, då Erik var hemma, införde han ett nytt och friskt element i hennes religiösa lif; hon återfann det, som hon sjelf nedlagt hos honom underde första åren, och på detta lefde hon hufvud-sakligen under mellantiderna.

Åren gingo, Erik växte upp, och Signe började åldras. Han slutade skolan, och det blef fråga om hans framtid. Signe hade aldrig tänkt klart liärpå- Det endast stod bestämdt för henne, att han icke fick bli prest, icke studerad prest. Hon hade i fantasien sett honom som en mägtig, men sväfvande dimfigur, något liknande en apostel, en reformator, något af en Moses, en David, kanske äfven en Jesus. Hon hade sett honom tala stränga, väckande ord till en försoffad mensklighet, skrämmande upp den ur sin dvala med lagens obevekliga fordringar, med de eviga straffens förfärliga hotelser, återupprättande Gudsriket på jorden. I denna drömgestalt af sin son hade hon samlat alla de förhoppningar, hon en gång gjort sig om sitt eget lif, men som aldrig blifvit förverkligade; all den storhet, den ära och ryktbarhet, som hos henne krympt samman till en undangömd, hvardaglig litenhet, hade hon öfverflyttat på denna gestalt; alla de drömmar, hon en gång drömt för egen räkning, hade flutit samman i den i förändrad form, men de samma till sitt innehåll, så att den blef som en fortsättning af henne sjelf, något, hvari hon sjelf gick upp, sålunda fortlefvande det lif, hon fördömde.

Men prest fick han icke blifva! Prest, — då såg hon framför sig sin man med hans fadda kyrkmoral, då såg hon sin fosterfar med sin filosofiska kälkborgartro. Det var henne ibland, som om alla hennes olyckor kommit deraf, att honlefvat bland prester, — att hela presterskapet hade hennes förfelade lif på sitt samvete. Nej, — prest fick

han inte blil

Men nu kom Brunner med sitt sunda, praktiska förstånd, och det utspann sig en häftig och långvarig kamp, som slutade så, att Brunner afgick med segern. Signe hade erfarit detta förut, så snart en praktisk fråga kom på tal, var han den starkare. Men hon lofvade sig sjelf, att han intet skulle vinna genom sin seger.

Och Erik? Han lät föräldrarne tvista, utan att sjelf lägga sitt ord i vågskålen. Tyst och sluten meddelade han sig icke med någon af dem; det var, som om det hela icke angått honom. Då saken var afgjord, gaf han ett tyst samtycke och begaf sig till Upsala för att läsa på sin prestexamen.

12.

Det var en söndagsmorgon i slutet af Juni. Brunner kom hem från sin morgonpromenad. Vid grinden stannade han och såg på sitt ur. Klockan var åtta.

Han gick in på gårdsplanen och satte sig i skuggan under linden. Der tog han af sig sin hatt, lade den på knäna, fick upp näsduken ur bakfickan och torkade sig i pannan, ty han hade gått raskt.Hans hår hade blifvit alldeles hvitt. Det låg icke som förr artistiskt oordnadt, utan var benadt och slätstruket efter hjessan. Men under detta hvita gubbhår var ansigtet ännu märkvärdigt ungdomligt — friskt och rödlätt, som i hans unga dagar. Lifvet hade gått öfver det utan att lemna några spår af sin framfart; de hade varit der en tid, medan sorgerna och bekymren ännu voro färska, men så småningom hade skrynk-lorna fyllt i sig igen, de framskjutande knotorna bäddats öfver, hullet åter blifvit friskt och frodigt. Der han satt pustande på bänken, skulle man kunnat taga honom för en riktig lyckans guldgosse, en goddagspilt, med sitt fylliga, slätrakade ansigte, sina inbäddade, godmodiga ögon, sin runda mage, — om icke det hvita håret gifvit något ärevördigt och patriarkaliskt åt hans yttre.

Då han pustat ut, reste han sig och gick in.

Signe satt i förmaket, matt tillbakalutad i en gungstol. Hon var iklädd en solkig morgonrock, i hvilken hvar annan knapp fattades, och som, lätt tillknuten om lifvet, hängde i vida veck om hennes kropp, som redan antagit gummålderns utsugna kantighet. Håret, vid tinningarna hvitt, för öfrigt gråsprängt, var okammadt och med en vårdslös knut uppsatt i nacken; långa hårtestar hängde ner öfver hals och rygg. Det var någonting slarfvigt,ovårdadt i hela hennes person. Ansigtet var ytterligt afmagradt, härjadt och skrynkligt; ögonen voro onaturligt stora och hade en plågsam, ängslande blick. Det var, som om hela hennes lif koncentrerat sig i dessa ögon,den öfriga kroppen tycktes blott vara till såsom en infattning åt dem.

Hennes gamla onda, som efter barnens död och de kropps- och själsskakningar, hon då undergått, länge varit som döfvadt, hade på de senare åren kommit tillbaka, långsamt och smygande, tills det slutligen utvecklat sig till en kräfta, som förtärde henne inifrån med en obeveklig långsamhet. Hon visste, att hon bar döden inom sig, en tum för tum krypande död, ständigt påminnande henne om sin närvaro. Man hade velat försöka med en operation, men hon hade hårdnackadt nekat att underkasta sig den; hon var rädd för, att den skulle kunna misslyckas och medföra en för tidig död. Ty det var något, som hon väntade på, som hon för intet pris ville dö ifrån, och hon köpte sig ett för-längdt lif med ständiga plågor. Hela dagarne satt hon, halfklädd och okammad, i sin gungstol, långsamt gungande af och an, det enda, som förskaffade henne någon lindring, då plågorna ansatte henne.

«Erik har inte kommit ner ännu?» frågade Brunner, då han kom in.

«Nej;» svarade Signe kort och frånvarande.

Han satte sig. Utan att säga ett ord sutto de midt emot hvarandra, båda med tankarne upptagna af samma sak.

De tänkte på det, som denna dag skulle ske, — Erik skulle för första gången predika.

Ett år hade förgått, sedan han for till Upsala. Han hade aflagt sin förberedande examen och så kommit hem på våren. Han hade varitmera sluten och otillgänglig än förr; icke ens Signe hade kunnat närma sig honom, och hon förtärdes af ovisshet och fruktan. Hvad hade detta år fört med sig för honom? Var han densamme som förut, eller hade det främmande lifvet undandragit honom hennes inflytande? Hon vågade aldrig fråga honom, och på detta

sätt hade de länge gått och tegat, gömt sig för hvarandra, och en plågsam, nästan fiendtlig anda hade utbredt sig öfver hela huset, utan att ett enda ovänligt ord vexlats dem emellan.

Brunner hade en gång under de första dagarne af hans hemmavaro framkastat, om han icke ville försöka att en Söndag förrätta gudstjen-sten i kyrkan. Men Erik hade gifvit ett undvikande svar, och se'n hade denna fråga icke vidare kommit på tal. Då Brunner sedan närmare tänkte på saken, kände han sig helt belåten med, att hans förslag icke kommit till verkställighet, ty så småningom hade åtskilligt kommit fram hos sonen, som ingaf honom farhågor för, att ett offentligt uppträdande af denne kanske icke skulle vara så alldeles lämpligt.

Då en tid gått, hade han nemligen en och annan gång låtit förleda sig att aflägga sin vanliga slutenhet, och då hade det kommit till häftiga stridigheter mellan far och son. Det hade vanligen varit rena obetydligheter, som hade kommit Erik att blossa upp. Så hade Brunner en eftermiddag, då han tändt sin pipa, och alla tre sutto tillsammans i förmaket, kommit att fråga Erik, om han fortfarande aldrig brukade röka. Nej, hade Erik svarat helt kort,jag dyrkar inga afgudar. Brunner hade fogligt invändt, att han icke trodde, att Gud förbjudit menniskorna en oskyldig njutning. Och så hade han passat på tillfället och talat om, att Gud var mildhetens och kärlekens Gud, som icke fordrade, att menniskorna skulle göra jorden till ett helvete för sig. Hvarför hade han gifvit menniskan allt det goda, som lifvet har att erbjuda, om icke för att hon skulle njuta deraf,

— med måtta naturligtvis, med medvetande, att detta endast var ett lägre, förgängligt godt. Nej, han fordrade intet martyrium, endast en ödmjuk hängifvenhet, och det var blott, då menniskan uppreste sig mot honom i högmodigt trots, som han drabbade den förmätne med sin vredes skon-löshet för att återföra honom på ödmjukhetens saliggörande väg.

Men nu hade Erik afbrutit honom och börjat fara ut mot hela denna väfnad af kompromisser och undanflykter, som mensklig klenmodighet spunnit om trons och lärans obevekliga stränghet. Du skall inga andra gudar hafva för mig 1

— så var lagens första bud, och dock uppfylde man hela sitt lif med afgudar, köttets afgudar. Han hade eggat upp sig mer och mer, orden riktades ej längre till fadern utan ut i tomma rymden, som om han talat till en stor menighet. Och han lyssnade till sina egna ord, som om han öfverläst ett tal. Men då talet var slut, såg han sig omkring i rummet liksom för att påminna sig, hvarför han sagt allt detta, och med en ansträngning för att hålla sig uppe i sin stämning och i den indraga verkligheten, somtycktes håna honom med sin kontrast mot hans stora ord, gick han fram till fadern, som setat och hört på honom med gapande mund, ryckte pipan ur hans hand, bröt sönder den och kastade \ bitarne på golfvet. Brunner reste sig upp och lemnade stillatigande rummet; men då han kom i ensamheten, torkade han tårarne ur sina ögon.

Signe hade lyssnat, andlös, bäfvande. Orden ljödo som musik för hennes öron. Och då Erik bröt sönder Brunners pipa, och denne handfallen > lemnade rummet, fick hennes blick ett uttryck af triumf, — hon mindes en eftermiddag för många, många är sedan, en eftermiddag, för hvilken hon nu blifvit hämnad.

Då hon blef ensam med Erik, reste hon sig upp och gick fram till honom med utsträckta armar. Hon hade aldrig vant honom med smekningar, och han såg förvånad på henne, afböjde hennes omfamning med en ofrivillig rörelse af motvilja och lemnade rummet.

Signe såg ner på sin drägt och rodnade. Den följande dagen klädde hon sig ordentligt och äfven dagen derpå, men så småningom återföll hon i sin förra likgiltiga vårdslöshet.

Efter denna scen kände hon sig lugn och säker; men så kom det annat, som rubbade henne i denna säkerhet. Det var något oroligt, vacklande i Eriks hela väsende; hon led af att icke kunna hjelpa honom, utan att dock kunna förstå, hvad det var för en främmande känsla, som insmugit sig emellan dem.

Det hade kommit en ny komminister till socknen. Det var en ung man med ett stelt,pedantiskt yttre. Han var känd för sin stora teologiska lärdom, och bland det yngre prester-skapet gick han och gälde för kyrkans blifvande stödjepelare. «Han kommer att gå långt 1» var, hvad man vanligen sade om honom. Han hade varit komminister deruppe endast ett år och skulle på hösten flytta till Stockholm, der han blifvit kallad till vice pastor i en af de

större försam-lingarne.

Brunner var till en ytterlig grad intagen i honom, beundrade honom och lät som ett barn föra sig i ledband af honom. Men mellan Erik och komministern rådde ett spändt förhållande, och hade gjort det från första stunden, de råkades.

En dag, då Erik gick i den lilla täppan bakom bygnaden, kom några ord, som framträngde till honom från Brunners öppna fönster, honom att stanna. Det var komministerns röst:

«Om farbror vill lyda mitt råd, så låt honom predika en gång, — det skall göra honom godt!»

»Men tror du verkligen? — Dessutom vill han inte — och är det verkligen rådligt?» hördes Brunners röst.

«Jag ansvarar för följderna; pojken går och gräfver ner sig i sina egna funderingar! — Allt det der går snart bort, bara han — —»

Erik aflägsnade sig med stormsteg och hörde ingenting mera.

Dagen derpå hade han kommit till fadern och sagt, att han ville predika den kommande Söndagen, om det läte sig göra. Brunner hade blifvit häpen och förvirrad, bedt honom vänta

/ännu en tid, men slutligen, då Erik höll vid sig,

gifvit sitt samtycke.

Då Signe fick veta det, sökte hennes blick Eriks, men han undvek att se på henne. Och de följande dagarne var han nästan osynlig, ströf-vande omkring i skog och mark.

Nu hade Söndagen kommit, och under det Brunner och Signe sutto och väntade på Erik, voro deras tankar upptagna af, hvad denna dag skulle föra med sig.

Brunner var orolig och nervös, — han önskade, att detta aldrig blifvit af. Och i synnerhet oroade det honom, att han icke fått läsa Eriks predikan, — han hade icke en aning om, hvad den innehöll. Nej, han borde aldrig hafva gifvit sitt samtycke!

Signe var uppfyld af en spänd, bäfvande förväntan. Denna dag var det, hon lefvat för, denna dag skulle hon erhålla belöningen för hela sitt lif, hennes drömmar skulle förverkligas, och hon skulle kunna dö nöjd.

Nu hördes steg i vindstrappan. Efter en stund kom Erik in. Han såg blek och utvakad ut; hans ansigtc hade ett tomt, hopplöst uttryck, som skrämde Signe.

«Mår du inte bra?» frågade Brunner ovilkor-ligen, då han fick se honom.

«Tack, — jag är bara litet trött, — jag har sofvit illa i natt.»

Hans röst skälfde en smula. Detta lugnade nästan Signe, — han var naturligtvis orolig och upprörd, - det var allt! Om hon blott kunnat fåse hans blick, men den höll han envist borta från henne.

De satte sig till frukostbordet, men ingen af dem förtärde något. Då de icke längre kunde sitta kvar under förevändning att äta, reste sig Erik och sade, att han ville gå ut litet, — de skulle icke vänta på honom med vagnen, ty han ville gå till kyrkan.

Signe gick för att kläda sig; då hon gick öfver tamburen, skulle Erik just gå ut. Hon grep hans hand, kramade den nervöst och hviskade:

«Mod, — mod!»

Hans hand låg kall och viljelös i hennes, och han såg icke ens upp på henne. Det var, som om han icke hört hennes ord.

Långsamt gick han ner för farstutrappan och öfver gårdsplanen. Då han kom till grinden, hörde han fadern ropa efter sig.

«Du har väl inte glömt ditt manuskript?»

Han skakade nekande på hufvudet och fortsatte sin väg. Han gick genom hagen och tog in på en gångstig, som förde ner till elfven. Då han kommit fram till stranden, stannade han, tog upp ett hoprulladt papper ur fickan och vägde det i handen, liksom tvekande, om han skulle kasta det i vattnet. Han stod der länge med papperet i handen, stirrande ut i det förbiflytande vattnet, glömmande bort sig sjelf, tills ljudet af kyrkklockorna, som ringde samman, kom honom att vakna upp. Då stoppade han åter papperet i fickan, vände om och gick vägen fram till kyrkan.Signe satt i sin bänk i koret och såg, hur kyrkan småningom fyldes. Det kom mycket folk denna Söndag och deribland flere sekterister, som aldrig annars brukade synas der. Man var nyfiken att höra pastorns son predika.

Hon försökte att döfva sin oro genom att fästa sin uppmärksamhet vid det. som försiggick omkring henne. Men det ville icke lyckas henne; hon såg menniskorna röra sig som i en dimma, och' stundom dansade hela kyrkan för henne.

Ett minne sväfvade framför henne, dunkelt och otydligt; men så småningom bemäktigade det sig henne mer och mer, tills det blef så lefvan-de, att verkligheten fördunklades och försvann.

Kyrkan förbyttes till en upplyst, af menniskor fullsatt salong. Hon förnam ett oredigt sorl, som uppfylde henne med bäfvan, liksom dånet af en annalkande, fiendtlig krigshär. Varma pustar slogo henne i ansigtet. Nu blef allt tyst, — så tyst, att hon kunde höra sin egen puls slå; — ridån gick upp. Hon stod i kulissen och väntade.

— väntade; hennes ben svigtade under henne, sä att hon måste stödja sig för att icke falla.

— Men nu, — nu föll hennes replik — hon skulle in. Hon rätade upp sig, tryckte händerna hårdt mot bröstet och tog ett steg framåt. Men i det samma förnam hon ett aflägset dån, — det blef allt starkare och starkare, — växte, — kom öfver henne, som om det ville dränka henne i sina väldiga tonvågor, och hon flydde, andlös, flämtande, tills hon af ångest segnade ner på marken.Då hon kom till sig sjelf, såg hon, att hela församlingen stod upprätt; endast hon satt. Orgeln spelade, och man sjöng begynnelsepsalmen. Mekaniskt reste hon sig upp, stödjande sig på bänkräcket. Men illusionen hade varit så stark, att hon icke fullt återkommit till verkligheten, förr än psalmen var slut, och församlingen åter satte sig. Då sjönk hon ner på bänken och dolde ansigtet i sina händer.

«Sålunda hade allt varit förgäfves! Under alla dessa år hade hon kämpat, lidit, bedt, tillintetgjort hela sin kropp, för att nu i denna stund, då hon stod vid målet för sin sträfvan, åter dragas ner i sitt förflutna lifs fafänglig-het. Nu hade hon kunnat tänka på detta ömkliga gyckelspel, hänga fast vid det med alla sina sinnen, nu, då hennes son skulle genomgå dopet till det heliga kall, hvartill hon invigt hans lif, — i hvilket hon var delaktig, som var hennes med skaparens rätt! Nu reste sig hennes förflutna lif som en vålnad, dragande henne ner till sig, förstörande allt, i ett ögonblick nedrif-vande allt, som hon under alla dessa år byggt upp hos sig! O, detta usla kött, som aldrig kan dödas, alltid är på sin vakt, alltid på rof. Lifvets förbannelse var öfver henne!»

«Men han, hennes son, han skulle försona allt! — Nu trängtade hon efter hans ord som efter ett förnyelsens bad; ty nu skulle de äfven drabba henne, dessa straffande, tuktande ord, — de skulle falla förkrossande öfver hennes hufvud, gissla hennes kropp med skonlösa piskslag! Han skulle stå der hög och dömande, Guds röstskulle tala genom honom, han skulle upprätta allt, — i honom skulle hon lefva upp, förnyad, förandligad, frigjord från stoftets förbannelse. O. — hur hon längtade, — hur hon längtade!»

Altartjensten förrättades af komministern. Hon hörde honom icke. Hon väntade, — väntade. Så sjöngs åter en psalm; — skulle den då aldrig taga slut? Ändtligen! Det blef tyst i kyrkan; allas blickar fästades på Erik, under det han gick upp i predikstolen. Signe såg honom också, — men hon såg honom omgifven af ett ljus, som var så starkt, att det nästan skymde bort honom för hennes blickar. Han föll på knä, — det var så tyst, att Signe tyckte sig höra hans tunga andetag. Han reste sig upp, torkade sig om munnen med näsduken och läste bönerna, men med så svag röst, att orden knappast urskiljdes. Så läste han upp dagens text. Signe väntade — väntade. — Han tystnade, — nu, nu skulle det komma!

Hon böjde ovilkorligen hufvudet som för en annalkande storm. Hennes öfverretning var så stark, att hon hade en

känsla, som om något öfvernaturligt skulle inträffa, att himmelens åska skulle slå ned, krossande dem under kyrkans ruiner. — Men tystnaden fortfor, blef pinsamt långvarig; ett otydligt mummel, ett sakta skrapande med fotterna, ett otåligt hostande drog genom kyrkan, flyttande sig från bänk till bänk. Gripen af en plötslig ångest såg Signe upp och betraktade sin son.

Han stod i predikstolen, torkande sig i pannan med näsduken, under det hans ögon irradeöfver församlingen. Deras blickar möttes, och hon såg i hans ögon samma uttryck af hopplös, förtviflad magtlöshet, som hon redan förut sett der, och som stundom tryckt henne som en mara.

«Gud i himmelen, — hvad var detta?»

Hon visste icke, om hon skrikit högt, men hon tyckte sig känna hela församlingens blickar riktade på sig.

I nästa ögonblick såg Erik ner i sitt manuskript och börja läsa med torr, entonig stämma, såsom man läser upp en utanlexa.

«Var det detta, hon väntat på? Hon hade bäfvat under annalkandet af en storm, som skulle brusa öfver deras hufvuden, rensande den kvafva luften, vidgande den lilla kyrkan, höjande taket till en väldig kupol, hög som himlahvalfvet, hvar-ifrån Guds ande skulle sänka sig ner öfver dem, hans röst tala till dem. Och med ett slag sjönk allt tillsammans! Hon fann sig sittande på sin vanliga plats i den trånga, förkrympta kyrkan, — der stod en vanlig prest på predikstolen, talande vanliga, tomma ord till en likgiltig menighet, ord, nötta af dagligt bruk, höljda af seklers dam, klanglösa, matta, som slagen af ett uttjent urverks maskineri. Det var då detta, hon under åratal väntat på, bäfvat för, törstat efter med hela sin själ! Hon hade trott sig bygga på ett herrligt Herrans tempel, och der stod en vanlig, låg, hvitmenad kyrka framför henne! Allt sålunda förgäfves, — äfven detta svek, — hela hennes lif 1»

Intagen af en dof likgiltighet satt hon kvar under predikan, utan att uppfatta, hvad somsades, hörande sin sons torra, färglösa stämma framsäga ord, som föllo ned på henne med ett takdropps frätande regelmässighet.

Då predikan var slut, kom Brunner och förde henne in i sakristian. Han såg ut, som om en förfärlig tyngd blifvit lyftad från hans bröst.

Då de kommo in i sakristian, var Erik ensam der. Han stod och såg ut genom det lilla fönstret och vände sig icke om, då föräldrarne kommo.

Utanför i kyrkan spelade orgeln slutpsalmen, och kyrkogården fyldes af pratande grupper.

Då Brunner fört Signe till en stol, gick han fram till sonen, drog honom till sig, fattade hans motsträfviga händer och kramade dem, i det han utbrast med en af rörelse kväfd stämma:

«Gud välsigne dig, min son, — du har i dag gjort din far den största glädje, han ännu kunde erfara här på jorden!»

Det ryckte smärtsamt i Eriks ansigte, men han lät utan motstånd trycka sig i faderns armar.

Dörren öppnades, och komministern kom in. Brunner gick bort i en vrå och snöt sig för att dölja sin rörelse. Komministern gick fram till Erik med utsträckt hand, men då denne vände honom ryggen, drog han den tillbaka utan att förändra en min, och sade vänd till Brunner.

«Jag gratulerar!»

Erik knöt händerna, — men Brunner kom åter fram ur sin vrå och kramade komministerns hand med öfverströmmande tacksamhet.Han bad Erik och Signe fara hem förut; sjelf skulle han komma efter litet senare. Då de foro ut från kyrkogården, sågo de honom gå från grupp till grupp, krama händer och mottaga lyckönskningar med strålande ansigte.

De talade icke ett ord med hvarandra på hemvägen, sågo icke på hvarandra. Då de kommo fram, hjelpte Erik modem uppför trappan och förde henne till gungstolen. Plågorna, som hon varit fri från hela dagen, började nu

åter ansätta henne.

Sjelf gick han iram till fönstret och stod der, stirrande ut, med hufvudet stödt mot rutan.

Signe satt och gungade af och an med blicken stelt fäst på golfvet. Det var alldeles tyst i huset, endast från salen hördes väggklockans kläp-pande, — och stundom knarrade gungstolen mot en ojemn golftilja.

Då förnam hon ett ljud, som kom henne att förvånad se upp på Erik; hon hade alldeles glömt bort, att han var inne. Han stod fortfarande vid fönstret, med ryggen vänd mot henne. Hon såg, hur han krampaktigt tryckte sin knutna hand mot fönsterposten, och hur hans kropp allt emellanåt skakades af undertryckta snyftningar. Hon reste sig halft upp i stolen och gaf till ett svagt utrop:

«Erik!»

Då vände han sig plötsligt om, visande sitt förstörda ansigte, och innan hon hunnit resa s*g> låg han Pa kna framför henne, döljande an-sigtet i hennes klädning, i det han utbrast:

Förlåt, — jag kan inte hjelpa det!»Han kunde icke säga mera, men han låg kvar i samma ställning, begrafvande hufvudet i hennes knä; han grät icke, endast snyftade, — våldsamma, krampaktiga snyitningar, som kommo hela hans kropp att skälfva.

Signe erfor en egendomligt ljuf känsla, då han sålunda hängaf sig åt henne. Det var, som om någonting hårdt, förfruset inom henne tinade upp, flödande öfver i ljumma vågor, som smekande flöto genom hela hennes kropp.

Hon strök lugnande öfver hans hufvud, fattade det mellan sina händer och tryckte det in till sitt bröst, — och då var det, som om han åter var ett litet barn, hon vaggade honom i sina armar, smekte honom, tröstade honom med kärleksfulla, jollrande ord.

Hon glömde för ett ögonblick allt annat; synd, straff, evighet, Gud, — allt detta fans ej mera för henne; hon erfor endast en obeskriflig lycka öfver att hålla sitt barn i sina armar. Den så länge kväfda naturen tog ut sin rätt; hon var endast mor, — mor, såsom hon var, då hon vred sig i födslosmärtor för att gifva honom lifvet, då hon för första gången räckte honom sina bröst-

Han hade emellertid blifvit lugnare och bör' jade tala, utan att resa sig upp från sin knäböjande ställning.

«Jag har lidit så mycket under denna tid, jag har många gånger varit färdig att taga lifvet af mig i förtviflan! Att hafva en uppgift, vara bunden till den för hela sitt lif, och så icke kunna, — icke kunna! Jag har känt mig som en andlig krympling, hela min själ har varit som förlamad!Ingen hänförelse, ingen visshet, bara tvifvel och tomhet! Åh, jag har bedt, bedt med hela min själ, att jag skulle få kraft att utföra mitt kall, — men ingen hjelp! Hur många gånger har jag icke önskat, att jag blifvit född till en vanlig arbetare, jag skulle med glädje trälat hela dagen, utan tanke på annat än dagens bröd! — Men detta, att hafva en uppgift, — och så icke kunna! — Om du visste, hur jag har kämpat med mig sjelf dessa dagar;

— jag visste ju, hvad jag skulle säga, — jag tyckte, jag hörde orden ljuda i mina öron, — och bara jag skulle sätta dem på papperet, voro de borta, — och jag fick endast fraser, tomma, utnötta fraser! Jag väntade, att inspirationen skulle komma, — förgäfves! — Och slutligen satte jag mig ned och skref i förtviflan saker, som sedan förefföllo mig som idel vanvett, — och som jag brände upp, så snart jag skrifvit dem. Slutligen hade jag blott det hoppet kvar, att stunden skulle skänka mig ingifvelse, — jag hakade mig fast vid det som vid ett nödankare, — och dock visste jag, att det bara var en bedräglig inbillning.»

«Äh,—då jag stod der uppe på predikstolen i dag!»

Den stunden vill jag icke hafva igen för allt i verlden!»

sjag var så feg, att jag måste hålla mig fast för att icke springa min väg; — inte en gnista hänförelse, — jag föreföll mig sjelf som en dåre,

— jag var bara rädd och så tom, — så tom. Och så att nödgas läsa upp alla dessa fraser, som jag sjelf skrifvit, att

sjelf behöfva framdraga sin egen uselhet, — att så nödgas brännmärka sig sjelf! Hvartenda ord var mig som en skamfläck, — och ändå måste jag utskrika dem för hela församlingen, göra dem än en gång till mina egna, — gyckla öfver-tygelse! Ah, hvad jag föraktade mig sjelf U

«Men nu vet jag, hvad som fattas mig, —jag förstod det i dag der uppe på predikstolen.—Jag tror inte — tror inte!»

«Jag har visst aldrig gjort det, — aldrig verkligt, aldrig af öfvertygelse. Ser du, — det har aldrig kunnat rycka mig med sig helt och hållet, taga hela mitt väsende i besittning, detta, för hvilket jag skulle offra hela mitt lif. Du skall kanske förstå mig, om jag säger dig, att det varit, som om man ville tvinga mig att älska ett lik. Ah, — jag har uppbjudit alla mina krafter, jag har gjort allt, hvad man kan göra för att kufva sig sjelf, — men det är omöjligt, — man kan inte tvinga sig att tro, — och älska.»

«Förlåt mig, mor, att jag säger det, men nu måste allt bli klart oss emellan, — jag har visst hatat och afskytt det! Jag har fruktat det, bäfvat för det, men i tysthet har jag hatat det, — såsom slafven hatar. Det har ju alltid stått som en fiende mot mig, — det har förbittrat hela min barndom, förstört all glädje för mig, — och ett barn måste väl dock hafva någon glädje. Men jag har ju aldrig fått vara barn! Och se’n, då jag blef äldre, — jag kände, hur det förkväfde alla mina krafter, förkrympte hela mitt väsende, gjorde hela mitt lif för-feladt. Men allt det, som du framstält för mig som synd och fåfänglighet, — hela jorden, — alla dess njutningar, — hela detta jordiska lif, — det har jag älskat, älskat med en vanmäktig, brinnandebegärelse, — det liar jag åtrått, egt i mina drömmar. Jag har varit så sjuk, så sjuk, — jag har varit nära att förstöra hela min kropp, — för-derfva mig for hela mitt lif.»

«Hör du mor, jag vill inte bli prest, inte något af det, som du tänkt dig. Jag måste bryta med allt det föregående, annars känner jag, att jag går till grunden. Det måste finnas något annat, något sannare, bättre, något som man kan t 'o på, lefva för. Jag vill åtminstone pröfva, jag vill lära känna allt, för att kunna välja sjelf; — men jag vill inte gå bunden längre, jag vill vara fri, om jag ock ska>' förlora tron på Gud sjelf.»

Signe hade hört på, — utan att röra sig, kall och stel; endast då och då genomfors hon som af en frosskakning, och vid Eriks sista ord skälfde hela hennes hopp som i feber. Men med en våldsam ansträngning återvann hon magten öfver sig sjelf.

Hon lyfte upp hans hufvud, kysste honom på pannan och sade med mild röst:

«Du är fri, — blifhvaddu vill, — tänk hvad du vill, bara du blir lycklig!»

«Men nu måste du lemna mig, — jag behöfver vara ensam.»

Han reste sig upp och gick. Så länge han var inne i rummet, satt hon upprätt, med blickar-ne fästade på honom, lugn och mild; men så snart dörren stängts om honom, föll hon samman.

Af allt livad han sagt henne, var det endast ett, som fästat sig i hennes minne, — och det upprepade hon nu, kännande orden liksom genomtränga hela hennes väsende med dödskyla, det tomma intet:Älska ett lik, — älska ett likl»

Hvad var då sant? — Hvad ?

Nej, — hon kunde icke tänka, — hon såg h varken ut eller in. Hon tyckte, att hon gick genom ett svart, ogenomträngligt mörker, — gick och gick, — utan att se en skymt af ljus.

Signes sjukdom gjorde hastiga framsteg. Hon måste lägga sig till sängs, — och det var endast en tidsfråga, när allt skulle vara slut.

Hennes plågor voro så häftiga, att de upp-togo henne helt och hållet och dödade alla tankar. Men under lugnare mellanstunder kunde hennes blick ibland fästa sig på Erik, som omvexlande med fadern vårdade henne, med ett uttryck af kämpande tvifvel, som skar honom genom hjertat. Men icke ett ord kom öfver hennes läppar, — han skulle icke indragas i hennes kamp, — han skulle vara fri!

Hon dog en af de första dagarne i Augusti. Den sista tiden hade hon varit alldeles medvetslös, och döden kom

stilla och omärkligt, befriande henne från dödsstundens ångest.

Signes kista var redan nedsänkt i grafven. Begrafningsgästerna strömmade ut genom kyrkogårdsporten. Endast Brunner och Erik stodo kvar.

Brunner stod och såg ned på kistan, som gömde hans hustrus lik. All bitterhet var borta från hennes minne; han var endast mildhet och förlåtelse. Men så såg han upp på sonen, och hans ansigte fick ett ängsligt och oroligt uttryck. Han öppnade munnen, som för att säga något, —höjde händerna liksom varnande, — men så lät han dem åter magtlöst sjunka, suckade och gick.

Erik stod ensam kvar vid grafven.

Det hvilade något af dödens stillhet öfver kyrkogården; den tycktes hviska om alla dessa, som lågo der och sofvo den eviga sömnen.

Men från deras förmultnade kroppar spirade der upp en rik, prunkande växtlighet, gräs och blommor i saftig, lefnadsfrisk grönska, — lifvet ur döden.

Han tänkte på, att om en liten tid skulle allt detta hafva förvissnat, förmultnat, — för att tjena som stoff åt annat, som i sin tur skulle förmultna, — och så vidare, — i oändlighet. Och han intogs af ödmjukhet vid tanken på detta lifvets ständiga förnyande.

—— -<•>——